

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 25. juuni 2022
(OR. fr, en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0211(COD)

10509/22
ADD 1

CLIMA 304
ENV 640
ENER 322
TRANS 426
AGRI 281
COMPET 522
ECOFIN 650
CODEC 966

MÄRKUS

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Nõukogu

Komisjoni dok nr: 10875/21 + ADD 1 - COM(2021) 551 final

Teema: Pakett „Eesmärk 55“ –
Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse
direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud
heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, otsust (EL) 2015/1814, mis
käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi
turustabiilsusreservi loomist ja toimimist, ning määrust (EL) 2015/757
– Üldine lähenemisviis

Pidades silmas nõukogu 28. juuni 2022. aasta istungit (keskkond), edastatakse delegatsioonidele
lisas eesistujariigi kompromisstekst eespool nimetatud teemal.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist, ning määrust (EL) 2015/757¹

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ Muudatused võrreldes eesistujariigi eelmise kompromissteksti versiooniga on märgitud **paksus allajoonitud** kirjas, väljajäetud tekst on märgitud nurksulgudega [...]. Varasemad muudatused on alla joonitud.

² ELT C , , lk .

³ ELT C , , lk .

⁴ning arvestades järgmist:

- (1) 2015. aasta detsembris ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) alusel vastu võetud Pariisi kokkulepe (edaspidi „Pariisi kokkulepe“)⁵ jõustus 2016. aasta novembris. Selle osalised leppisid kokku hoida maailma keskmise temperatuuri tõus tööstusajastueelse tasemega võrreldes oluliselt alla 2 °C ning teha jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni võrreldes tööstusajastueelse tasemega.
- (2) Kliima- ja keskkonnaprobleemide lahendamine ning Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamine on kesksel kohal teatises „Euroopa roheline kokkulepe“, mille komisjon võttis vastu 11. detsembril 2019⁶.
- (3) Euroopa rohelises kokkuleppes on ühendatud ulatuslikud üksteist tugevdavad meetmed ja algatused, mille eesmärk on saavutada ELis 2050. aastaks kliimaneutraalsus, ning selles on esitatud uus majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on muuta liit õiglaseks ja jõukaks nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud. Samuti on selle eesmärk kaitsta, säilitada ja suurendada liidu looduskapitali ning kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud ohtude ja mõjude eest. Selline üleminek mõjutab aga naisi ja mehi erinevalt ning eriti suur mõju on sellel teatavatele ebasoodsamas olukorras olevatele rühmadele, nagu eakad, puuetega inimesed ja rassilise või etnilise vähemuse taustaga inimesed. Seepärast tuleb tagada, et üleminek oleks õiglane ja kaasav ning kedagi ei jäetaks kõrvale.

⁴ Kui teatavad sihipärased erandid välja arvata, ei ole põhjendusi kohandatud.

⁵ Pariisi kokkulepe (ELT L 282, 19.10.2016, lk 4).

⁶ COM(2019) 640 final.

- (4) COVID-19 pandeemia ränk mõju liidu kodanike tervisele, elu- ja töötingimustele ning heaolule on Euroopa roheline kokkuleppe vajalikkust ja väärtust üksnes suurendanud ning näidanud, et meie ühiskond ja majandus peavad parandama oma vastupanuvõimet väliste vapustuste suhtes ning võtma varakult meetmeid nende ennetamiseks või leevendamiseks. Euroopa kodanikud on jätkuvalt kindlal arvamusel, et eelkõige tuleb seda teha seoses kliimamuutustega⁷.
- (5) Oma ajakohastatud riiklikult kindlaksmääratud panuses, mis esitati ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile 17. detsembril 2020,⁸ võttis liit kohustuse vähendada 2030. aastaks liidu majanduses kokku kasvuhoonegaaside netoheidet vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119⁹ sätestas liit oma õiguses eesmärgi saavutada 2050. aastaks kogu majanduses kliimaneutraalsus. Kõnealuse määrusega kehtestatakse ka siduv kohustus vähendada liidus 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet (heide pärast sidumise mahaarvamist) vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega.
- (7) Heite vähendamiseks on vaja kõigi majandussektorite panust. Seepärast tuleks seada kõrgem eesmärk ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ¹⁰ kasvuhoonegaaside heitkoguste kulutõhusa ja majanduslikult tasuva vähendamise edendamiseks loodud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) puhul, nii et see oleks kooskõlas kõnealuse kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside netoheite vähendamise 2030. aasta eesmärgiga.

⁷ Eurobaromeetri eriuuring nr 513 kliimamuutuste kohta, 2021 (https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_en).

⁸ https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/EU_NDC_Submission_December%202020.pdf

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

- (8) ELi HKS peaks stimuleerima tootmist sellistes käitistes, mis kas osaliselt või täielikult vähendavad kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Seepärast tuleks muuta teatavate direktiivi 2003/87/EÜ I lisas esitatud tegevusalade kirjeldust, et tagada, et käitised, mida kasutatakse mõnel I lisas loetletud tegevusalal ning mis on saavutanud sama tegevusalaga seotud võimsuse künnisväärtuse, kuid ei tekita kasvuhoonegaase, on hõlmatud ELi HKS-i kohaldamisalaga, ning et sellest tulenevalt tagada käitiste võrdne kohtlemine asjaomastes sektorites. Lisaks sellele ei tohiks toote tootmiseks tasuta eraldatavad lubatud heitkoguse ühikud (LHÜd) sõltuda tootmisprotsessi laadist. Seepärast on vaja muuta teatavate võrdlusalustega hõlmatud toodete ning protsesside ja heite määratlust, et tagada uutele ja olemasolevatele tehnoloogiatele võrdsed tingimused. Samuti on vaja eraldada üksteisest rafineerimistehaste ja vesiniku võrdlusaluste ajakohastamine, et kajastada vesinikutootmise kasvavat tähtsust väljaspool rafineerimistehaste sektorit.
- (8a) Pärast teatavate võrdlusalustega hõlmatud toodete ning protsesside ja heitkoguste muutmist on vaja tagada, et tootjad ei saaks samade heitkoguste eest topelthüvitist nii LHÜde tasuta eraldamise kui ka kaudsete kulude hüvitamise teel, ning kohandada seega finantsmeetmeid, et hüvitada vastavalt elektrihindadesse edasikantud kaudsed kulud.
- (9) Nõukogu direktiiv 96/61/EÜ¹¹ tunnistati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/75/EL¹² kehtetuks. Viiteid direktiivile 96/61/EÜ direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 2 ja selle IV lisas tuleks vastavalt ajakohastada. Arvestades vajadust vähendada heitkoguseid kiiresti kogu majanduses, peaks liikmesriikidel olema võimalik võtta meetmeid ELi HKS-i kohaldamisalasse kuuluvate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks muude poliitikavahendite kaudu kui direktiivi 2010/75/EL kohaselt vastu võetud heite piirnormid.

¹¹ Nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiiv 96/61/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (EÜT L 257, 10.10.1996, lk 26).

¹² [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta \(saastuse kompleksne vältimine ja kontroll\) \(ELT L 334, 17.12.2010, lk 17\).](#)

- (10) Teatises „Heas seisundis planeet kõigi jaoks“¹³ kutsub komisjon üles juhtima ELi selliselt, et 2050. aastaks oleks võimalik saavutada nullsaaste, vähendades õhusaastet, magevee- ja merereostust ning mullasaastet tasemeni, mida ei peeta enam tervisele ja looduslikele ökosüsteemidele kahjulikuks. Õhu-, vee- ja mullasaasteainete heidet reguleeriva peamise vahendi, direktiivi 2010/75/EL kohased meetmed võimaldavad sageli vähendada ka kasvuhoonegaaside heidet. Vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 8 peaksid liikmesriigid tagama kooskõla direktiivis 2003/87/EÜ sätestatud loaõuete ja direktiivis 2010/75/EL sätestatud loaõuete vahel.
- (11) Tunnistades, et uus uuenduslik tehnoloogia võimaldab sageli vähendada nii kasvuhoonegaaside kui ka saasteainete heidet, on oluline tagada koostoime poliitikameetmetega, millega vähendatakse nii kasvuhoonegaaside kui ka saasteainete heidet, nimelt direktiiviga 2010/75/EL, ning hinnata sellise koostoime tõhusust selles valdkonnas.
- (12) Ajavahemikul 2013–2020 tööstusele tasuta eraldatud LHÜde maksimaalse koguse kindlaksmääramiseks kasutati elektritootjate määratlust, kuid see põhjustas koostootmisjaamade erineva kohtlemise võrreldes tööstuskäitistega. Selleks et stimuleerida tõhusa koostootmise kasutamist ja tagada kõigi selliste käitiste võrdne kohtlemine, millele eraldatakse tasuta LHÜsid soojusenergia tootmiseks ja kaugkütteks, tuleks kõik viited elektritootjatele direktiivist 2003/87/EÜ välja jätta. Lisaks on komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/331¹⁴ täpsustatud kõigi tööstusprotsesside vastavust LHÜde tasuta eraldamise tingimustele. Seepärast on direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 3 sätted CO₂ kogumise ja säilitamise kohta aegunud ja tuleks välja jätta.

¹³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Heas seisundis planeet kõigi jaoks: ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas“ (COM(2021) 400 final).

¹⁴ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks üleliidulised üleminekueeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L 59, 27.2.2019, lk 8).

- (13) Kasvuhoonegaase, mida ei paisata otse atmosfääri, tuleks ELi HKSi kohaselt käsitada heitkogustena ning nende heitkoguste eest tuleks tagastada LHÜsid, välja arvatud juhul, kui koguseid säilitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/31/EÜ¹⁵ säilitamiskohas või kui need on tootes püsivalt keemiliselt seotud ja tavapärasel kasutamisel atmosfääri ei satu. Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu rakendusakte, milles täpsustatakse, millistel tingimustel tuleb kasvuhoonegaasid lugeda tootes püsivalt keemiliselt seotuks selliselt, et need tavapärasel kasutamisel atmosfääri ei satu, sealhulgas vajaduse korral süsinikdioksiidi sidumise sertifikaadi saamine, võttes arvesse regulatiivseid arengusuundi süsinikdioksiidi sidumise sertifitseerimise valdkonnas.
- (14) Rahvusvaheline meretransport, mis hõlmab kahe eri liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvate sadamate vahelisi reise ning liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva sadama ja mitte ühegi liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva sadama vahelisi reise, on ainus transpordiliik, mida ei ole võetud arvesse liidu varasemates kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohustustes. Ühes liikmesriigis algavate ja teises liikmesriigis või kolmandas riigis lõppevate reiside jaoks liidus müüdava kütuse heitkogused on alates 1990. aastast kasvanud ligikaudu 36 %. Need heitkogused moodustavad ligi 90 % liidu laevaliikluse koguheitest, sest samas liikmesriigis algavate ja lõppevate reiside jaoks liidus müüdava kütuse heitkogused on alates 1990. aastast 26 % vähenenud. Kui praegused suundumused jätkuvad, suurenevad rahvusvahelisest meretranspordist tulenevad heitkogused tõenäoliselt ajavahemikus 2015–2030 ligikaudu 14 % ja ajavahemikus 2015–2050 ligikaudu 34 %. Kui meretranspordi mõju kliimamuutustele suureneb prognoosi kohaselt, õhnestab see oluliselt heite vähendamise jõupingutusi, mida on tehtud teistes sektorites, et kliimamuutuste vastu võidelda.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

- (15) 2013. aastal võttis komisjon vastu strateegia meretranspordist pärit heite järkjärguliseks integreerimiseks liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise poliitikasse. Selle lähenemisviisi esimese sammuna kehtestas liit Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/757¹⁶ meretranspordist pärit heitkoguste seire, aruandluse ja kontrolli süsteemi, millele järgneb merendussektori heite vähendamise eesmärkide kehtestamine ja turupõhise meetme kohaldamine. Kooskõlas kaasseadusandjate võetud kohustusega, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/410,¹⁷ peaks Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) või liidu tegevus algama 2023. aastal ning hõlmama ettevalmistavat tööd sellise meetme vastuvõtmiseks ja rakendamiseks, millega tagatakse, et sektor aitab nõuetekohaselt kaasa Pariisi kokkuleppe raames kokku lepitud eesmärkide saavutamiseks vajalikele jõupingutustele, ning nõuetekohast kaalumist kõigi sidusrühmade poolt.
- (16) Direktiivi (EL) 2018/410 kohaselt peaks komisjon andma Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru IMO ambitsioonika heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamiseks tehtud edusammudest ja kaasnevatest meetmetest, mille eesmärk on tagada meretranspordisektori nõuetekohane panus Pariisi kokkuleppega seatud eesmärkide saavutamisse. IMO kaudu tehakse jõupingutusi meretranspordist tuleneva üleilmse heite piiramiseks, sealhulgas selleks, et kiiresti rakendada laevanduses kasvuhoonegaaside heite vähendamist käsitlev 2018. aastal vastu võetud IMO strateegia, milles viidatakse ka võimalikele turupõhiste meetmetele, et luua stiimuleid rahvusvahelise laevanduse kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, ning selliseid jõupingutusi tuleks innustada. Kuigi IMO tehtud hiljutised edusammud valmistavad heameelt, ei ole [...] meetmed olnud Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks seni piisavad.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/410, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ eesmärgiga hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja süsinikdioksiidiheite vähendamist toetavaid investeeringuid, ning otsust (EL) 2015/1814 (ELT L 76, 19.3.2018, lk 3).

(17) Euroopa rohelises kokkuleppes teatas komisjon oma kavatsusest võtta täiendavaid meetmeid meretranspordisektori kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks meetmekogumi abil, mis võimaldab liidul saavutada oma heitkoguste vähendamise eesmärgid. Sellega seoses tuleks direktiivi 2003/87/EÜ muuta, et lisada meretransport ELi HKSi, nii et see sektor aitaks kaasa liidu kõrgemate kliimaeesmärkide ja Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisele; viimase kohaselt peavad arenenud riigid jätkama juhtrollis ning seadma endale kogu majandust hõlmavaid heitkoguste vähendamise eesmäärke, samal ajal kui arenguriike tuleb innustada liikuma aja jooksul kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või sihttasemete seadmise suunas¹⁸. Võttes arvesse, et väljaspool Euroopat toimuvate rahvusvaheliste lendude heitkogustele peaks olema alates 2021. aasta jaanuarist kehtestatud üleilmse turupõhise meetme abil ülempiir, samas kui puuduvad meetmed, millega piiratakse või hinnastatakse meretranspordi heitkoguseid, peaks ELi HKS hakkama hõlmama osa liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva sadama ja kolmanda riigi jurisdiktsiooni alla kuuluva sadama vahelistest reisidest tulenevatest heitkogustest ning kolmas riik saab otsustada ülejäänud heitkoguste suhtes võetavate asjakohaste meetmete üle. ELi HKSi laiendamine meretranspordisektorile peaks seega hõlmama poolt selliste laevade heitkogustest, mis teevad reise, mis algavad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevast sadamast ja lõpevad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuulavas sadamas, poolt selliste laevade heitkogustest, mis teevad reise, mis algavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja lõpevad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevas sadamas, selliste laevade heitkoguseid, mis teevad reise, mis algavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast sadamast ja lõpevad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuulavas sadamas, ning heitkoguseid, mis tekivad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuulavas sadamas kai ääres seistes. Seda lähenemisviisi on peetud otstarbekaks viisiks, kuidas lahendada ühiste, kuid diferentseeritud kohustuste ja võimaluste küsimust, mis on olnud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kontekstis pikaajaline probleem. Kattes osa liidu ja kolmandate riikide vahel toimuvate nii saabuvate kui ka väljuvate reise heitkogustest, tagatakse ELi HKSi tõhusus, eelkõige kuna meetme keskkonnamõju on suurem kui üksnes ELi-siseseid reise hõlmava kohaldamisala puhul ning samal ajal piiratakse süsteemist kõrvalehoidmiseks tehtavate sadamakülastuste ja ümberlaadimistoimingute väljapoole liitu üleviimise riski.

¹⁸ Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõige 4.

Selleks et tagada sektori sujuv kaasamine ELi HKSi, tuleks laevandusettevõtjate poolt tagastatavate LHÜde osakaalu ajavahemiku 2024–2026 teatatud tõendatud heitkoguste suhtes järk-järgult suurendada. Kui võrreldes meretranspordi tõendatud heitkogustega tagastatakse nendel aastatel vähem LHÜsid, siis tuleks pärast seda, kui tõendatud heitkoguste ja tagastatud LHÜde vahe on igal aastal kindlaks tehtud, tunnistada vastav arv LHÜsid kehtetuks, et kaitsta süsteemi keskkonnaalast terviklikkust. Alates 2027. aastast peaksid laevandusettevõtjad tagastama kõigile nende eelneva aasta teatatud tõendatud heitkogustele vastava arvu LHÜsid.

(17a) Direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisala laiendamine meretranspordile toob kaasa muutusi laevandusega seotud kuludes. See mõjutab kõiki liidu osi, kuna meretranspordi teel liidu sadamatesse ja sadamatest veetavate kaupade päritolu või sihtkoht on eri liikmesriikides, sealhulgas sisemaa liikmesriikides. Seetõttu ei tohiks liikmesriikide poolne LHÜde müük enampakkumisel põhimõtteliselt muutuda merendustegevuste kohaldamisalasse lisamise tõttu ning peaks hõlmama kõiki liikmesriike. Liikmesriikidele avalduv mõju on siiski erinev. Eeskätt on kohaldamisala laiendamisest kõige rohkem mõjutatud liikmesriigid, kes sõltuvad suurel määral laevandusest. ELi HKSi laiendamine meretranspordile mõjutab rohkem liikmesriike, kellel on võrreldes nende suhtelise suurusega suur merendussektor. Seepärast on asjakohane anda kõnealustele liikmesriikidele lisaabi täiendavate LHÜdena, et toetada merendustegevuse CO₂ heite vähendamist ja sellega kaasnevate halduskulude katmist. Abi tuleks anda järk-järgult paralleelselt tagastamiskohustuste kehtestamisega ja seega suurema mõjuga kõnealustele liikmesriikidele. Direktiivi 2003/87/EÜ läbivaatamise raames peaks komisjon kaaluma kõnealuse täiendava abi asjakohasust, pidades eelkõige silmas eri liikmesriikide vastutusalasse kuuluvate laevandusettevõtjate arengut.

- (17b) Jääklassi laevastike uuendamine ja selliste laevade heitkoguseid vähendava uuendusliku tehnoloogia arendamine võtab aega ja vajab rahalist toetust. Praegune laevaehtus, mis võimaldab jääklassi laevadel sõita jääoludes, toob kaasa olukorra, kus need laevad tarbivad rohkem kütust ja tekitavad rohkem heitkoguseid kui sellised sarnase suurusega laevad, mis on ette nähtud sõitmiseks ainult avaveel. Seepärast tuleks käesoleva direktiivi alusel rakendada lipust sõltumatut meetodit, mis võimaldab kuni 31. detsembrini 2030 vähendada LHÜsid, mida laevandusettevõtjad oma laeva jääklassi alusel tagastavad.
- (17c) Saared sõltuvad meretranspordist rohkem kui teised piirkonnad ja nende ühendatus sõltub mereühendustest. Selleks et aidata väiksema elanikkonnaga saartel jääda ühendatuks pärast merendustegevuste lisamist direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, on asjakohane näha ette võimalus näha ette ajutine erand kõnealuse direktiivi kohasest tagastamiskohustusest meretranspordi puhul, mis hõlmab alla 50 000 elanikuga saari.
- (17d) Liikmesriikidel peaks olema võimalik taotleda, et riikidevahelised teenuste hankelepingud või riikidevahelised avaliku teenindamise kohustused kahe liikmesriigi vahel vabastataks ajutiselt teatavatest direktiivi 2003/87/EÜ kohastest kohustustest. See võimalus peaks piirduma ühendustega sellise liikmesriigi, kellel puudub maismaapiir teise liikmesriigiga, ja geograafiliselt lähima liikmesriigi vahel, näiteks Küprose ja Kreeka vaheline mereühendus, mida ei ole eksisteerinud üle kahe aastakümne. See ajutine erand aitab kaasa tungivale vajadusele osutada üldhuviteenust ning tagada ühenduvus ja majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus.

- (17e) Võttes arvesse liidu äärepoolseimate piirkondade eripära ja püsivaid piiranguid, mida on tunnistanud aluslepingu artiklis 349, ning arvestades nende suurt sõltuvust meretranspordist, tuleks erilist tähelepanu pöörata nende juurdepääsetavuse ja tõhusa ühendatuse säilitamisele meretranspordi kaudu. Seepärast tuleks ette näha ajutine erand teatavatest direktiivi 2003/87EÜ kohastest kohustustest liikmesriigi äärepoolseimas piirkonnas asuva sadama ja samas liikmesriigis asuva sadama, sealhulgas sama äärepoolseima piirkonna ja sama liikmesriigi muu äärepoolseima piirkonna sadamate vahelise meretranspordi puhul.
- (18) Meretransporti puudutavad direktiivi 2003/87/EÜ sätted tuleks regulaarselt läbi vaadata, võttes arvesse rahvusvahelist arengut tulevikus ja Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tehtud jõupingutusi, sealhulgas 2028. aastal tehtavat teist ülemaailmset kokkuvõtet; [...] samuti tuleks need läbi vaadata, kui Rahvusvaheline Mereorganisatsioon võtab vastu üleilmse turupõhise meetme meretranspordist pärit kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et sellist arengut arvesse võtta, eeskätt juhul, kui meede on piisavalt ambitsioonikas ja jõuline. [...] Selleks peaks komisjon viivitamata enne 2028. aastal tehtavat teist ülemaailmset kokkuvõtet ja seega mitte hiljem kui 30. septembriks 2028 esitama aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Selles aruandes peaks komisjon analüüsima kõnealuse meetme ambitsiooni, pidades silmas Pariisi kokkuleppe eesmärke ja selle üldist keskkonnaalast terviklikkust. Samuti peaks komisjon analüüsima kõiki küsimusi, mis on seotud käesoleva direktiivi ja kõnealuse meetme võimaliku koosseksisteerimise või omavahelise vastavusseviimisega. [...] Vajaduse korral tuleks aruandele lisada seadusandlik ettepanek käesoleva direktiivi muutmiseks kooskõlas liidu poolt kogu majanduse kasvuhoonegaaside heitega seoses võetud kohustustega ning eesmärgiga säilitada liidu kliimameetmete keskkonnaalane terviklikkus ja tulemuslikkus, tagades Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni poolt vastu võetud üleilmse turupõhise meetme asjakohase rakendamise, võttes samal ajal arvesse vajadust tagada sidusus ELi HKS-i ja üleilmse turupõhise meetme vahel ning vältida sellest tulenevat märkimisväärset topeltkoormust.

- (18a) Laevandusega seotud kulude suurenemise tõttu, mis kaasneb direktiivi 2003/87/EÜ laiendamisega merelaevandusele, on üleilmse meetme puudumisel olemas kõrvalehoidmise oht. Kõrvalehoidmiseks tehtavad sadamakülastused väljaspool liitu asuvatesse sadamatesse mitte ainult ei vähenda merendustegevusest tulenevate heitkoguste kulude sisestamisest saadavat keskkonnakasu, vaid võivad põhjustada täiendavaid heitkoguseid, kuna direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisest kõrvalehoidmiseks läbitakse pikemaid teekondi. Sellepärast on asjakohane jätta külastatava sadama kontseptsioonist välja teatavad liiduvälistes sadamates tehtavad peatused. See väljajätmine peaks eelkõige puudutama liidu lähipiirkonnas asuvaid sadamaid, kus kõrvalehoidmise risk on kõige suurem. Kõrvalehoidmisele reageerimiseks on proportsionaalne kehtestada kauguspiir 300 meremiili, mis tasakaalustab lisakoormust ja kõrvalehoidmise riski. Lisaks peaks külastatava sadama kontseptsioonist väljajätmine puudutama üksnes konteinerilaevu ja sadamaid, mille peamine tegevusala on konteinerite ümberlaadimine. Selliste vedude puhul kaasneb leevendusmeetmete puudumise korral kõrvalehoidmise riskiga ka risk, et sõlmsadamateks saavad väljaspool liitu asuvad sadamad, mis süvendab kõrvalehoidmise mõju. Meetme proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise tagamiseks tuleks võtta arvesse kolmandate riikide meetmeid, millel on direktiiviga 2003/87/EÜ võrdväärne mõju.
- (19) Komisjon peaks vaatama läbi direktiivi 2003/87/EÜ toimimise meretranspordi valdkonnas kogemuste põhjal, mis on saadud direktiivi kohaldamisel, sealhulgas seoses võimaliku kõrvalehoidmise kindlakstegemisega, et takistada kõrvalehoidmist varases etapis, [...] ning peaks seejärel tegema ettepanekuid meetmete kohta, millega tagada direktiivi tulemuslikkus.
- (19a) Valdava osa laevandussektori heitkogustest moodustab CO₂ heide. Meretranspordist pärit täiendava kasvuhoonegaaside heite hõlmamine [...] alates laevanduse hõlmamisest HKSiiga oleks halduskorralduse praktiliste kaalutluste seisukohast ennatlik, kuid muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heitkogused suurenevad tõenäoliselt aja jooksul seoses veeldatud maagaasi või muude energiaallikate jõul töötavate laevade arendamisega, nii et tulevikus oleks nende lisamine HKSi kasulik keskkonnavalasele terviklikkusele ja heade tavade edendamiseks. Seega tuleks [...] metaani ja dilämmastikoksiidi heitkogused lisada seire-, aruandlus- ja kontrollimäärusse. Komisjon peaks hiljemalt 31. detsembriks 2026 esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles tuleks analüüsida meretranspordist pärit täiendavate kasvuhoonegaaside heitkoguste käesolevasse direktiivi lisamise teostatavust ja kulutõhusust.

- (19b) Laevanduse heitkogused alla 5000-tonnise kogumahutavusega laevadelt moodustavad väiksema osa kõnealustest heitkogustest, kuid puudutavad suurt hulka laevu. Nende laevade hõlmamine [...] alates laevanduse hõlmamisest HKSiiga oleks halduskorralduse praktiliste kaalutluste seisukohast ennatlik, kuid nende lisamine tulevikus parandaks HKSi tõhusust ja võiks vähendada kõrvalehoidmist laevade puhul, mis jäävad alla 5000-tonnise kogumahutavuse künnise. Seepärast peaks komisjon hiljemalt 31. detsembriks 2026 esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles tuleks analüüsida alla 5000-tonnise kogumahutavusega laevade heitkoguste käesolevasse direktiivi lisamise teostatavust ja kulutõhusust.
- (20) ELi HKSi nõuete täitmise eest vastutav isik või organisatsioon peaks olema laevandusettevõtja, kes on määratletud kui laeva omanik või mis tahes muu organisatsioon või isik, näiteks haldaja või laevapereta prahtija, kes on võtnud laevaomanikult vastutuse laeva käitamise eest ja kes sellise vastutuse võtmisel on nõustunud üle võtma kõik kohustused ja vastutuse, mis on sätestatud laevade ohutu ekspluateerimise ja reostuse vältimise korraldamise rahvusvahelises koodeksis. See määratlus põhineb määruse (EL) 2015/757 artikli 3 punktis d esitatud mõiste „ettevõtja“ määratlusel ja on kooskõlas IMO poolt 2016. aastal loodud üleilmse andmekogumissüsteemiga. [...]

(20a) Laeva heitkogused sõltuvad muu hulgas laeva energiatõhususe meetmetest, mida on võtnud laevaomanik, ning kütusest, veetavast lastist, marsruudist ja kiirusest kõnealuse laeva puhul, mis võib olla laevaomanikust erineva üksuse kontrolli all. Lepingute üle peetavate läbirääkimiste ajal ei ole peamiselt viimati nimetatud aspektid teada ja seega poleks direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud laeva lõplikud heitkogused kindlad. Kui aga CO₂-ga seotud kulusid ei kantaks üle laeva käitavale üksusele, oleksid stiimulid kütusesäästlikkusega seotud operatiivmeetmete rakendamiseks piiratud. Kooskõlas põhimõttega, et saastaja maksab, peaks laevandusettevõtjal olema siseriikliku õiguse alusel õigus taotleda LHÜde tagastamisest tulenevate kulude hüvitamist üksuselt, kes on otseselt vastutav laeva CO₂ heidet mõjutavate otsuste eest. Kuigi sellise hüvitamismehhanismi suhtes võiks kohaldada lepingut, ei peaks liikmesriigid halduskulude vähendamiseks olema kohustatud tagama või kontrollima selliste lepingute olemasolu, vaid peaksid selle asemel nägema siseriiklikus õiguses ette laevandusettevõtja seadusjärgse õiguse saada hüvitist ja selle õiguse jõustamiseks vastava juurdepääsu õiguskaitsele. Samadel põhjustel ei tohiks kõnealune õigus, sealhulgas võimalik vastuolu laevandusettevõtja ja laeva käitava üksuse vahel, mõjutada laevandusettevõtja kohustusi haldava asutuse ees ega täitemeetmeid, mis võivad olla vajalikud sellise ettevõtja puhul, et tagada täielik vastavus direktiivile 2003/87EÜ.

- (21) Laevandusettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks peaks iga laevandusettevõtja eest vastutama üks liikmesriik. Komisjon peaks avaldama esialgse nimekirja laevandusettevõtjatest, kes tegelesid ELi HKSi kohaldamisalasse kuuluva meretransporditegevusega, ja märkima selles ära igale laevandusettevõtjale määratud haldava asutuse. Nimekirja tuleks ajakohastada vähemalt iga kahe aasta järel, et määrata laevandusettevõtjale vajaduse korral uus haldav asutus. Liikmesriigis registreeritud laevandusettevõtjate puhul peaks haldav asutus olema kõnealune liikmesriik. Kolmandas riigis registreeritud laevandusettevõtjate puhul peaks haldav asutus olema liikmesriik, kus laevandusettevõtjal on viimase nelja seireaasta jooksul olnud suurim hinnanguline arv sadamakülastusi seoses direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate reisidega. Kolmandas riigis registreeritud laevandusettevõtja puhul, kes ei ole eelnenud neljal seireaastal teinud ühtegi direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluvat reisi, peaks haldav asutus olema liikmesriik, kuhu laevandusettevõtja laev saabus või kust see alustas oma esimest kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvat reisi. Komisjon peaks iga kahe aasta järel avaldama ja ajakohastama vajaduse korral direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate laevandusettevõtjate nimekirja, milles on esitatud igale laevandusettevõtjale määratud haldav asutus. Selleks et tagada laevandusettevõtjate võrdne kohtlemine, peaksid liikmesriigid järgima oma vastutusalasse kuuluvate laevandusettevõtjate haldamisel ühtlustatud eeskirju kooskõlas komisjoni kehtestatatavate üksikasjalike eeskirjadega.
- (22) Liikmesriigid peaksid tagama, et nende hallatavad laevandusettevõtjad täidavad direktiivi 2003/87/EÜ nõudeid. Kui laevandusettevõtja ei täida neid nõudeid ning haldava asutuse võetud täitemeetmetega ei ole suudetud järgimist tagada, peaksid liikmesriigid tegutsema solidaarselt. Viimase abinõuna peaks liikmesriikidel olema võimalik keelata asjaomase laevandusettevõtja vastutusel olevate laevade sisenemine, välja arvatud sellel liikmesriigil, kelle lipu all laev sõidab ja kes peaks saama laeva kinni pidada.

- (23) Laevandusettevõtjad peaksid tegema meretranspordist pärit summaarse heitkoguse andmete seiret ettevõtja tasandil ja esitama need andmed kooskõlas määruses (EL) 2015/757 sätestatud eeskirjadega. Ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmeid tuleks kontrollida vastavalt kõnealusel määruses sätestatud eeskirjadele. Tehes kontrolli ettevõtja tasandil, ei peaks tõendaja kontrollima heitearuannet laeva tasandil ega kõnealuse määruse artikli 11 lõikes 2 osutatud aruannet, sest need üksikute laevade aruanded peaksid olema juba kontrollitud.
- (24) Tuginedes samalaadsetest keskkonnakaitsega seotud ülesannetest saadud kogemustele, peaks Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA) või muu asjaomane organisatsioon vajaduse korral ja kooskõlas oma volitustega abistama komisjoni ja haldavaid asutusi direktiivi 2003/87/EÜ rakendamisel. Arvestades EMSA kogemusi määruse (EL) 2015/757 rakendamisel ja tema IT-vahendeid, võiks EMSA aidata haldavaid asutusi eelkõige seoses käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatest merendustegevustest tulenevate heitkoguste seire, aruandluse ja kontrolliga, hõlbustades teabevahetust või töötades välja suuniseid ja kriteeriume. Komisjon, keda abistab Euroopa Meresõiduohutuse Amet, peaks püüdma välja töötada asjakohased seirevahendid ning suunised, et hõlbustada ja koordineerida kontrolli- ja jõustamistoiminguid, mis on seotud käesoleva direktiivi kohaldamisega meretranspordi suhtes. Võimaluse korral tuleks sellised vahendid teha liikmesriikidele ja tõendajatele kättesaadavaks, et tagada paremini käesoleva direktiivi tõhus jõustamine.
- (25) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/2392¹⁹ on muudetud direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõiget 3, et kõik käitajad saaksid kasutada kõiki välja antud LHÜsid. Kõnealuse direktiivi artikli 6 lõike 2 punkti e kohast nõuet, mille kohaselt peavad kasvuhoonegaaside heiteload sisaldama LHÜde tagastamise kohustust, tuleks vastavalt ühtlustada.

¹⁹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2017. aasta määrus \(EL\) 2017/2392, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et jätkata kehtivate piirangute kohaldamist lennutegevuse ulatuse suhtes ja teha ettevalmistusi ülemaailmse turupõhise meetme rakendamiseks alates 2021. aastast \(ELT L 350, 29.12.2017, lk 7\).](#)

- (26) Selleks, et saavutada heite vähendamise eesmärk, mille liit on seadnud 2030. aastaks, on vaja vähendada ELi HKSi LHÜde üldkogust tuleb vähendada, et anda vajalik pikaajaline CO₂ hinnasignaal ja edendada CO₂ heite vähendamist sellises ulatuses. Selleks tuleks lineaarset vähendamistegurit suurendada, võttes arvesse ka meretranspordist pärit heitkoguste lisamist. Viimati nimetatud heitkogused tuleks tuletada meretranspordist pärit heitkogustest, mis on teatatud liidus 2018. ja 2019. aasta kohta vastavalt määrusele (EL) 2015/757, mida on alates 2021. aastast kohandatud lineaarse vähendamisteguri alusel.
- (27) Pidades silmas, et käesoleva direktiiviga muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses rakendamisperioodiga, mis algas juba 1. jaanuaril 2021, peaks prognoositavuse, keskkonnatõhususe ja lihtsuse huvides ELi HKSi järsum lineaarne vähendamistrajektor olema sirgjoon aastast 2021 aastani 2030, et saavutada aastaks 2030 ELi HKSi heitkoguste vähendamine 61 % ulatuses, mis on sobiv vaheetapp liidu majanduse liikumisel kliimaneutraalsuse suunas aastaks 2050. Kuna suurendatud lineaarset vähendamistegurit saab kohaldada alles alates käesoleva direktiivi jõustumisele järgnevast aastast, peaks LHÜde koguse ühekordne vähendamine vähendama LHÜde üldkogust selliselt, et see vastaks olukorrale, kus kõnealust iga-aastast vähendamist oleks kohaldatud alates 2021. aastast.
- (28) Selleks et saavutada kõrgemad kliimaeesmärgid, tuleb suunata oluline kogus avaliku sektori vahendeid nii ELi kui ka liikmesriikide eelarvetest kliimapöördesse. Selleks et pakkuda täiendust ELi eelarvest ette nähtud märkimisväärsetele kliimaga seotud kulutustele ja neid veelgi suurendada, tuleks kogu enampakkumistest saadud tulu, mida liidu eelarvesse ei eraldata, välja arvatud tulu, mida kasutatakse süsinikdioksiidiga seotud kaudsete kulude hüvitamiseks, kasutada samuti kliimaga seotud eesmärkidel. See hõlmab kõnealuse tulu kasutamist rahaliseks toetuseks, et lahendada sotsiaalseid probleeme madalama ja keskmise sissetulekuga leibkondades, vähendades moonutava mõjuga makse.

- (28a) Selleks et tegeleda ülemineku jaotusliku ja sotsiaalse mõjuga väikese sissetulekuga liikmesriikides, tuleks direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 10d osutatud moderniseerimisfondi kaudu kasutada täiendavad 2,5 % liidu LHÜde üldkogusest alates aastast [direktiivi jõustumise aasta] kuni aastani 2030, et rahastada energiasüsteemi ümberkujundamist liikmesriikides, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta oli 2016–2018. aastal alla [...] 75 % liidu keskmisest.
- (30) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [.../..]²⁰ kohane piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism (*Carbon Border Adjustment Mechanism*, CBAM) on alternatiiv LHÜde tasuta eraldamisele ning see peaks aitama vähendada süsinikdioksiidi lekke ohtu. Kõnealuse meetme kohaldamisalasse kuuluvatele sektoritele ja allsektoritele ei tohiks LHÜsid tasuta eraldada. Siiski on vaja ülemineku perioodi, mille jooksul tasuta LHÜd kaotatakse järk-järgult, et võimaldada tootjatel, importijatel ja kauplejatel kohaneda uue korraga. Tasuta eraldatavate LHÜde vähendamiseks tuleks CBAMiga hõlmatud sektorites selle mehhanismi järkjärgulise kasutuselevõtu ajal rakendada LHÜde tasuta eraldamise suhtes teatavat tegurit. See protsent (CBAMi tegur) peaks olema ülemineku perioodil [CBAMi määruse] jõustumisest kuni 2025. aastani 100 % ja [...] seda tuleks ajavahemikul 2026–2028 vähendada igal aastal 5 protsendipunkti võrra, ajavahemikul 2029–2032 igal aastal 10 protsendipunkti võrra ja alates 2033. aastast 15 protsendipunkti võrra, et jõuda kümnendaks aastaks 0 %-ni. Asjaomaseid delegeeritud õigusakte LHÜde tasuta eraldamise kohta tuleks CBAMiga hõlmatud sektorite ja allsektorite puhul vastavalt kohandada. Tasuta LHÜd, mida selle arvutuse alusel CBAMiga hõlmatud sektoritele enam ei eraldata (CBAMi nõudlus), tuleb müüa enampakkumisel ja sellest saadav tulu tuleb kanda innovatsioonifondi, et toetada innovatsiooni vähese CO₂ heitega tehnoloogia, CO₂ kogumise ja kasutamise, CO₂ kogumise ja geoloogilise säilitamise, taastuvenergia ja energia salvestamise valdkonnas viisil, mis aitab leevendada kliimamuutusi. Erilist tähelepanu tuleks pöörata projektidele CBAMiga hõlmatud sektorites. Selleks et arvestada tasuta LHÜde selle osaga, mis eraldatakse CBAMiga hõlmamata sektoritele, tuleks tasuta eraldatavatest LHÜdest maha arvatav ja enampakkumisel müüdav lõplik kogus arvutada selle alusel, kui suur on CBAMi nõudluse osakaal kõigi tasuta LHÜsid saavate sektorite tasuta eraldamise vajaduses.

²⁰ [palun märkida täielik ELT viide].

- (31) Selleks et võtta paremini arvesse tehnoloogia arengut ja kohandada vastavaid võrdlusaluseid asjaomasele eraldamisperioodile ning tagada samal ajal heitkoguste vähendamise stiimulid ja toetada asjakohaselt innovatsiooni, tuleks võrdlusaluste väärtuste maksimaalset kohandamismäära suurendada 1,6 %-lt 2,5 %-le aastas. Ajavahemikuks 2026–2030 tuleks seega võrdlusaluste väärtusi kohandada vahemikus 4 % kuni 50 % võrreldes ajavahemikul 2013–2020 kasutatud võrdlusalusega.
- (32) Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks on äärmiselt oluline terviklik lähenemisviis innovatsioonile. ELi tasandil toetatakse vajalikke teadus- ja innovatsioonialaseid jõupingutusi muu hulgas programmi „Euroopa horisont“ kaudu, mis hõlmab märkimisväärset rahastamist ja uusi vahendeid HKSi kuuluvate sektorite jaoks. Liikmesriigid peaksid tagama, et riiklikud ülevõtmismeetmed ei takista innovatsiooni ning on tehnoloogiliselt neutraalsed.
- (33) Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 8 osutatud innovatsioonifondi kohaldamisala tuleks laiendada, et toetada innovatsiooni selliste vähese CO₂ heitega tehnoloogiate ja protsesside valdkonnas, mis on seotud kütuste tarbimisega hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris. Lisaks peaks innovatsioonifond toetama investeeringuid meretranspordisektori CO₂ heite vähendamisse, sealhulgas investeeringuid säästvatesse alternatiivkütustesse, nagu vesinik ja ammoniaak, mida toodetakse taastuvenergiast, ning heitevabasse jõuseadmetehnoloogiasse, nagu tuuletehnoloogia. [...] Selleks et tagada innovatsioonile piisav rahastamine selles laiendatud kohaldamisalas, tuleks innovatsioonifondi täiendada 50 miljoni LHÜga, mis saadakse osaliselt nendest LHÜdest, mida muidu saaks enampakkumisel müüa, ja osaliselt nendest LHÜdest, mida muidu saaks eraldada tasuta, vastavalt kummagi allika praegusele osakaalule innovatsioonifondi rahastamises.

- (34) Komisjoni määruse (EL) 2019/1122²¹ artiklis 10 on sätestatud, et kui õhusõidukikäitajad ei käita enam ELi HKSiga hõlmatud lende, määratakse nende kontod väljaarvatud olekusse ja kõnealustelt kontodelt ei saa enam protsesse algatada. Süsteemi keskkonnavalase terviklikkuse säilitamiseks tuleks neid LHÜsid, mida ei ole õhusõidukikäitajatele nende sulgemise tõttu välja antud, kasutada selleks, et katta kõnealuste käitajate LHÜde tagastamise puudujääk, ning kõiki ülejäänuid LHÜsid tuleks kasutada kliimamuutuste vastaste meetmete kiirendamiseks, paigutades need innovatsioonifondi.
- (34a) Komisjoni tehniline abi, mis keskenduks liikmesriikidele, kus on seni vähe projekte esitatud või neid ei ole üldse esitatud, aitaks kaasa sellele, et kõigist liikmesriikidest oleks esitatud innovatsioonifondile suur arv projektitaotlusi rahastuse saamiseks. Selle abiga tuleks muu hulgas toetada tegevusi, mille eesmärk on parandada nimetatud liikmesriikides asuvate projektide ettepanekute kvaliteeti, näiteks teabe, saadud kogemuste ja parimate tavade jagamise kaudu, ning edendada riiklike kontaktpunktide tegevust. Muud sama eesmärki täitvad meetmed oleksid teadlikkuse tõstmine rahastamisvõimalustest ja kõnealuste liikmesriikide suutlikkuse suurendamine seoses võimalike projektitaotlejate kindlakstegemise ja toetamisega. Edendada tuleks ka liikmesriikide üleseid projektipartnerlusi ja omavaheliste kontaktide loomist võimalike taotlejate vahel, eelkõige suuremahuliste projektide puhul.
- (34b) Selleks et täiustada liikmesriikide rolli innovatsioonifondi juhtimisel ja suurendada läbipaistvust, peaks komisjon esitama kliimamuutuste komiteele aruande innovatsioonifondi rakendamise kohta, analüüsides toetust saanud projektide eeldatavat mõju sektorite ja liikmesriikide kaupa. See aruanne peaks sisaldama teavet edusammude kohta tõhusa ja kvaliteedipõhise geograafilise katvuse saavutamisel kogu liidus ning vajaduse korral peaks sellega kaasnema võimalike parandusmeetmete analüüs. Taotlejate nõusolekul peaks komisjon teavitama liikmesriike innovatsioonifondile esitatud rahastamistaotlustest, mis on seotud projektidega nende territooriumil, ning andma neile kõnealuste taotluste kohta üksikasjalikku teavet, et hõlbustada liikmesriikidel projektide toetamise koordineerimist.

²¹ [Komisjoni 12. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus \(EL\) 2019/1122, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses liidu registri toimimisega \(ELT L 177, 2.7.2019, lk 3\).](#)

- (35) Hinnavahelepingud on oluline vahend heitkoguste vähendamiseks tööstuses, kuna need pakuvad võimalust tagada uuenduslikesse kliimasõbralikesse tehnoloogiatesse investeerijatele hind, mis kompenseerib CO₂ heite vähendamise, mis ületab ELi HKSi praeguse hinnatasemega saavutatava vähendamise. Innovatsioonifondist toetatavate meetmete loetelu tuleks laiendada, et toetada projekte võistlevate pakkumismenetluste, nagu hinnavahelepingute kaudu. Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte sellist liiki toetust käsitlevate täpsete eeskirjade kohta.
- (36) Kui käitise tegevus on ajutiselt peatatud, kohandatakse LHÜde tasuta eraldamist vastavalt tootmistasemetele, mille kohta tuleb esitada andmed igal aastal. Lisaks võivad pädevad asutused peatada LHÜde väljaandmise tegevuse peatanud käitistele seni, kuni puuduvad tõendid käitise tegevuse taasalustamise kohta. Seega ei peaks käitajatelt enam nõudma, et nad tõendaksid pädevale asutusele, et nende käitis taasalustab tootmist kindlaksmääratud ja mõistliku aja jooksul, kui tegevus peatatakse ajutiselt.
- (37) Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 11 lõike 2 kohaselt paiksetele käitistele tasuta eraldatud LHÜde arvu korrigeerimine võib tähendada, et tuleb eraldada veel tasuta LHÜsid või liigselt eraldatud LHÜd tagasi kanda. Selleks tuleks kasutada direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõike 7 kohaselt uutele osalejatele reserveeritud LHÜsid.

(38) Moderniseerimisfondi kohaldamisala tuleks viia kooskõlla liidu kõige uuemate kliimaeesmärkidega nõudes, et investeeringud oleksid kooskõlas Euroopa rohelse kokkuleppe ja määruse (EL) 2021/1119 eesmärkidega, ning kaotades toetuse mis tahes investeeringutele, mis on seotud fossiilkütustega, välja arvatud seoses vabatahtlikult moderniseerimisfondile üle antud LHÜdega kooskõlas artikli 10d lõikega 4. Lisaks peaks fossiilkütuste toetamine olema jätkuvalt võimalik artikli 10 lõike 1 kolmandas lõigus osutatud eraldistest saadava tuluga teataval tingimustel, eelkõige juhul, kui tegevus on määruse (EL) 2020/852 kohaselt keskkonnasäästlik, ning kuni 2029. aastani enampakkumisel müüdavate LHÜde puhul, et tagada kooskõla kõnealuse määruse ja selle alusel vastu võetud meetmetega. Lisaks tuleks prioriteetsete investeeringute toetamiseks ette nähtud osa moderniseerimisfondist suurendada 80 %-ni; nõudluse poolel tuleks prioriteetse valdkonnana käsitada energiatõhusust, sealhulgas tööstuse, transpordi, hoonete, põllumajanduse ja jäätmete valdkonnas; samuti tuleks prioriteetsete investeeringute hulka lisada ka taastuvate energiaallikate kasutamine kütmiseks ja jahutamiseks ning leibkondade toetamine, et vähendada energiaostuvõimetust, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel. Läbipaistvuse suurendamiseks ja moderniseerimisfondi mõju paremaks hindamiseks peaks investeeringute komitee esitama igal aastal kliimamuutuste komiteele aruande investeeringute hindamisel saadud kogemuste kohta, eelkõige seoses heitkoguste vähendamise ja selle kuludega.

- (39) Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/2066²² on sätestatud biomassist pärit heite seiret käsitlevad eeskirjad, mis on kooskõlas taastuvenergiat käsitlevate liidu õigusaktidega kehtestatud biomassi kasutamise eeskirjadega. Kuna õigusaktides käsitletakse üksikasjalikumalt biomassi säästlikkuse kriteeriume vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001²³ kehtestatud uusimatele normidele, tuleks direktiivi 2003/87/EÜ artikli 14 lõikes 1 sätestatud rakendamisoluliste andmist sõnaselgelt laiendada, et see hõlmaks vajalike kohanduste vastuvõtmist biomassi, sealhulgas biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste säästlikkuse kriteeriumide kohaldamiseks ELi HKSis. Lisaks peaks komisjonil olema õigus võtta vastu rakendusakte, et täpsustada, kuidas võtta arvesse sellise heite säilitamist, mis on pärit nullmääraga biomassi ja muudest kui nullmääraga allikatest pärit biomassi segudest.
- (40) Muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedel- ja gaaskütused ning ringlussevõetud süsinikupõhised kütused võivad olla olulised kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks sektorites, kus süsinikuheidet on raske vähendada. Kui ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid ning muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelaid ja gaasilisi kütuseid toodetakse kogutud süsinikdioksiidist käesoleva direktiiviga hõlmatud tegevuse raames, tuleks heitkogused arvestada selle tegevuse alla kuuluvaks. Tagamaks, et muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud kütused ja ringlussevõetud süsinikupõhised kütused aitavad vähendada kasvuhoonegaaside heidet, ning et vältida topeltarvestust kütuste puhul, mis seda teevad, on asjakohane sõnaselgelt laiendada artikli 14 lõikes 1 sätestatud õigust, et komisjon võtaks vastu rakendusaktid, milles sätestatakse vajalikud kohandused võimaliku süsinikdioksiidi heite arvessevõtmiseks ja topeltarvestuse vältimiseks, et tagada asjakohaste stiimulite olemasolu, võttes arvesse ka nende kütuste käsitlemist direktiivi (EL) 2018/2001 alusel.

²² Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (ELT L 334, 31.12.2018, lk 1).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

- (41) Kuna eeldatakse, et süsinikdioksiidi transporditakse ka muul viisil kui torujuhtmete kaudu, näiteks laevade ja veoautodega, tuleks võrdse kohtlemise tagamiseks direktiivi 2003/87/EÜ I lisa praegust kohaldamisala seoses kasvuhoonegaaside transpordiga nende säilitamise eesmärgil laiendada kõigile transpordivahenditele, olenemata sellest, kas transpordivahendid on hõlmatud ELi HKSiiga. Kui transpordist tulenev heide on hõlmatud ka mõne muu direktiivi 2003/87/EÜ kohase tegevusega, tuleks heitkoguseid võtta arvesse selle muu tegevuse all, et vältida topeltarvestust.

- (42) Üksnes biomassi kasutavate kaitiste väljajätmine ELi HKSist on põhjustanud olukordi, kus suures koguses biomassi põletavad kaitised on saanud juhuslikku kasumit, kuna nad on saanud tasuta LHÜsid, mis ületavad oluliselt tegelikke heitkoguseid. Seepärast tuleks kehtestada nullmääraga biomassi põletamise künnisväärtus, mille ületamisel arvatakse kaitised ELi HKSist välja. [...]. Künnise kehtestamine annab suurema kindluse selles osas, millised kaitised kuuluvad HKS-i kohaldamisalasse, ning võimaldab tasuta LHÜsid jaotada ühtlasemalt eelkõige sektoritele, kus on suurem süsinikdioksiidi lekke oht. Künnis tuleks kehtestada 95 % tasemel, et tasakaalustada kaitiste jaoks ELi HKS-i kohaldamisalasse jäämise eeliseid ja puudusi. Seetõttu ei tohiks kaitisi, mis on säilitanud füüsilise suutlikkuse fossiilkütuste põletamiseks, motiveerida naasma selliste kütuste kasutamise juurde. 95 % künnisega tagatakse, et kui kaitis kasutab fossiilkütuseid HKS-i kohaldamisalasse jäämiseks, et saada tasuta LHÜsid, siis on nende fossiilkütuste kasutamisest tulenevad CO₂-ga seotud kulud piisavalt suured, et sellist tegevust takistada. Kõnealuse künnisega tagatakse ka selle, et märkimisväärses koguses fossiilkütuseid kasutavad kaitised jäävad hõlmatuks ELi HKS-i seirekohustustega, ning välditakse seega võimalikku kõrvalehoidmist kehtivatest seire-, aruandlus- ja töendamiskohustustest. Samal ajal tuleks selliseid kaitisi, kus põletatava nullmääraga biomassi osakaal on väiksem, paindliku mehhanismi kaudu jätkuvalt innustada fossiilkütuste põletamist veelgi vähendada, jäädes samal ajal HKS-i kohaldamisalasse, kuni nad kasutavad säästvat biomassi sellises ulatuses, et nende hõlmamine HKS-iga ei ole enam põhjendatud. Lisaks on varasemad kogemused näidanud, et üksnes biomassi kasutavate kaitiste väljajätmine, mis on tegelikult 100 % künnis, välja arvatud fossiilkütuste põletamise puhul käivitamis- ja seiskamisetapis, nõuab ümberhindamist ja täpsemat määratlemist. 95 % künnis võimaldab fossiilkütuste põletamist käivitamis- ja seiskamisetapis.

- (42a) Vähese CO₂ heitega tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtu stimuleerimiseks annavad liikmesriigid käitajatele võimaluse jääda ELi HKSi kohaldamisalasse kuni artikli 11 lõikes 1 osutatud asjaomase viieaastase perioodi lõpuni, kui käitis muutis oma tootmisprotsessi, et vähendada kasvuhoonegaaside heidet ega ületa enam 20 MW summaarse nimisoojusvõimsuse künnist.
- (42b) Direktiiviga 2018/410 kehtestatud ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2019/1842 kasutusele võetud dünaamiline eraldamine parandab LHÜde tasuta eraldamise tõhusust ja stiimuleid, kuid suurendas haldustöö mahtu ja muutis traditsioonilise LHÜde tasuta eraldamise kuupäeva (28. veebruar) mittetoimivaks. Dünaamilise eraldamise paremaks arvestamiseks on asjakohane kohandada nõuete täitmise tsüklit.
- (42c) Selleks et veelgi stimuleerida investeringuid, mis on vajalikud kaugkütte CO₂ heite vähendamiseks, ning käsitleda sotsiaalseid aspekte, mis on seotud kõrgete energiahindade ja suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega liikmesriikides, kus kaugküttest pärit heite osakaal on majanduse suurusega võrreldes väga suur, tuleks selliste liikmesriikide kaugküttekäitistele eraldada täiendavaid tasuta LHÜsid üleminekuperioodil ning tasuta eraldatavate LHÜde lisaväärtus tuleks investeerida eesmärgiga vähendada märkimisväärselt heitkogusid enne 2030. aastat. Heitkoguste vähendamise tagamiseks peaks täiendavate tasuta LHÜde eraldamine üleminekuperioodil sõltuma tehtud investeeringutest ja heitkoguste vähendamisest, mis on ette nähtud käitajate poolt oma käitiste jaoks koostatavates kliimanetraalsuse kavades.

- (43) Komisjoni teatises „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine“²⁴ on rõhutatud, et heitkoguste vähendamine maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris on eriline proovikivi. Seetõttu teatas komisjon, et heitkogustega kauplemist võiks järgnevalt laiendada maanteetranspordist ja hoonetest pärinevatele heitkogustele. Nende kahe uue sektori heitkogustega kauplemine võetaks kasutusele eraldi, kuid kõrvuti toimiva süsteemina. Sellega välditaks häireid hästitoimivas paiksete kütiste ja lennunduse heitkogustega kauplemise süsteemis. Uue süsteemiga kaasnevad täiendavad poliitikasuunad ja meetmed, mis kaitsevad liigse hinnamõju eest, kujundavad turuosaliste ootusi ja püüavad anda CO₂ hinnasignaali kogu majandusele. Varasemad kogemused on näidanud, et uue turu väljaarendamine nõuab tõhusa seire-, aruandlus- ja kontrollisüsteemi loomist. Selleks et tagada koostoise ja sidusus paikseid kütisi ja lennundust hõlmava ELi HKSi olemasoleva taristuga, on asjakohane luua heitkogustega kauplemise süsteem maanteetranspordisektori ja hoonesektori jaoks, muutes direktiivi 2003/87/EÜ.
- (44) Selleks et kehtestada vajalik rakendusraamistik ja tagada mõistlik ajakava 2030. aasta eesmärgi saavutamiseks, peaks heitkogustega kauplemine kahes uues sektoris algama 2025. aastal. Esimestel aastatel peaksid reguleeritud üksused omama kasvuhooonegaaside heiteluba ning esitama andmed oma 2024.[...]–2026. aasta heitkoguste kohta. LHÜsid tuleks hakata neile üksustele välja andma ja nende suhtes nõuete täitmise kohustust kohaldama alates [...]2027. aastast. Selline järjestus võimaldab alustada heitkogustega kauplemist neis sektorites sujuvalt ja tõhusalt. Samuti võimaldaks see võtta kasutusele meetmed, et tagada ELi heitkogustega kauplemise sotsiaalselt õiglane kasutuselevõtt neis kahes sektoris ja leevendada CO₂ hinna mõju vähekaitsitud leibkondadele ja transpordikasutajatele.

²⁴ COM(2020) 562 final.

- (45) Kuna hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris on väga palju väikeheitetekitajaid, ei ole võimalik määrata reguleerimispunktiks kasvuhoonegaase otseselt tekitavaid üksusi, nagu see on paiksete kaitiste ja lennunduse puhul. Seepärast on tehnilise teostatavuse ja haldustõhususe huvides asjakohasem kehtestada reguleerimispunkt tarneahelas eespool. Uue heitkogustega kauplemise süsteemi nõuete täitmise kohustuse peaks esile kutsuma sellise kütuse tarbimisse lubamine, mida põletatakse hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, sealhulgas põletamine kasvuhoonegaaside maanteetranspordil nende geoloogiliseks säilitamiseks. Selleks et vältida hõlmatust kahe süsteemiga, ei peaks muudes direktiivi 2003/87/EÜ I lisa kohastes tegevustes kasutatavate kütuste tarbimisse lubamine uue süsteemi kohaldamisalasse kuuluma.
- (46) Kahe uue sektori reguleeritud üksused ja reguleerimispunkt tuleks määratleda vastavalt nõukogu direktiiviga (EL) 2020/262²⁵ kehtestatud aktsiisisüsteemile koos vajalike kohandustega, kuna kõnealuse direktiiviga on juba aktsiisi maksmise eesmärgil kehtestatud kindel kontrollisüsteem kõigi tarbimisse lubatud kütusekoguste jaoks. Kütuste lõppkasutajate suhtes nendes sektorites ei tohiks direktiivi 2003/87/EÜ kohaseid kohustusi kohaldada.
- (47) Hoonesektori ja maanteetranspordisektori heitkogustega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate reguleeritud üksuste suhtes tuleks kohaldada samasuguseid kasvuhoonegaaside heiteloa nõudeid nagu paiksete kaitiste kaitajate suhtes. On vaja kehtestada eeskirjad loa taotlemise, loa andmise tingimuste, loa sisu ja läbivaatamise ning reguleeritud üksusega seotud muudatuste kohta. Selleks et uus süsteem saaks hakata sujuvalt toimima, peaksid liikmesriigid tagama, et uue HKSi kohaldamisalasse kuuluvatel reguleeritud üksustel on süsteemi käivitumisel 2025. aastal olemas kehtiv luba.

²⁵ Nõukogu 19. detsembri 2019. aasta direktiiv (EL) 2020/262, millega nähakse ette aktsiisi üldine kord (ELT L 58, 27.2.2020, lk 4).

- (48) Uue HKSi LHÜde üldkogus peaks järgima lineaarset trajektoori, et saavutada 2030. aasta heitkoguste vähendamise eesmärk, võttes arvesse hoonete ja maanteetranspordi kulutõhusat panust, milleks on heitkoguste vähendamine 2030. aastaks 43 % võrreldes 2005. aasta tasemega. LHÜde üldkogus tuleks esimest korda kehtestada [...] 2027. aastal, et järgida trajektoori, mis algab 2024. aastal 2024. aasta heite piirmäära väärtusest (1 109 304 000 tonni CO₂), mis on arvatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842²⁶ artikli 4 lõikega 2, võttes aluseks kõnealuste sektorite 2016.–2018. aasta võrdlusheite. Lineaarseks vähendamisteguriks tuleks seega kehtestada 5,15 %. Alates 2028. aastast tuleks LHÜde üldkoguse kindlaksmääramisel lähtuda 2024., 2025. ja 2026. aasta keskmistest heitkogustest ning üldkogust tuleks vähendada sama iga-aastase absoluutse vähendamise võrra, mis kehtestati alates 2024. aastast ja mis vastab 5,43 % lineaarsele vähendamistegurile võrreldes eespool kindlaks määratud trajektoori võrreldava 2025. aasta väärtusega. Kui need heitkogused on sellest trajektooriväärtusest märkimisväärselt suuremad ja erinevus ei tulene heitemõõtmismeetodite väikestest erinevustest, tuleks lineaarset vähendamistegurit kohandada, et 2030. aastaks nõutavat heitkoguste vähenemist saavutada.
- (49) LHÜde enampakkumisel müümine on kõige lihtsam ja majanduslikult tõhusam LHÜde eraldamise meetod, millega välditakse ka juhuslikku kasumit. Konkurentsipurve väljastpoolt liitu on nii hoonesektori kui ka maanteetranspordisektori puhul väike või olematu ning neid ei ähvarda süsinikdioksiidi lekke oht. Seetõttu tuleks hoonete ja maanteetranspordi LHÜd eraldada üksnes enampakkumise teel ilma tasuta eraldamiseta.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppes võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

- (50) Selleks et tagada hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise sujuv käivitumine ning võttes arvesse reguleeritud üksuste vajadust investeerida tuletisinstrumentidesse või osta LHÜsid ette, et maandada nende hinna- ja likviidsusriski, tuleks suurem kogus LHÜsid panna enampakkumisele varases etapis. Seega peaks [...] 2027. aastal enampakkumismaht olema 30 % suurem kui [...] 2027. aasta LHÜde üldkogus. See kogus oleks piisav, et tagada likviidsus nii juhul, kui heitkogused vähenevad vastavalt vähendamisvajadustele, kui ka juhul, kui heitkogused alles aegamisi vähenevad. Üksikasjalikud eeskirjad LHÜde varajase enampakkumisel müümise kohta kehtestatakse enampakkumisi käsitleva delegeeritud õigusaktiga, mis võetakse vastu vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikele 4.
- (51) Liikmesriikidele laekuvate enampakkumistulude seisukohast on väga olulised enampakkumisosade jaotamise eeskirjad, eriti arvestades vajadust tugevdada liikmesriikide suutlikkust tegeleda hoonesektori ja maanteetranspordisektori CO₂ hinnasignaali sotsiaalse mõjuga. Hoolimata sellest, et kahel sektoril on väga erinevad omadused, on asjakohane kehtestada ühine jaotusreegel, mis sarnaneb paiksete käitiste suhtes kohaldatavaga. Suurem osa LHÜdest tuleks jaotada kõigi liikmesriikide vahel, võttes aluseks heitkoguste keskmise jaotuse hõlmatud sektorites ajavahemikul 2016–2018.

(52) hinna kehtestamisega maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris peaksid kaasnema tõhusad sotsiaalsed hüvitised, eriti kui arvestada praegust kütteostuvõimetuse taset. Ligikaudu 34 miljonit eurooplast teatas, et nad ei suutnud 2018. aastal oma kodu piisavalt soojana hoida, ning 2019. aastal korraldatud kogu ELi hõlmanud uuringus²⁷ ütles 6,9 % liidu elanikest, et kodu piisav kütmine käib neil rahaliselt üle jõu. Sotsiaalse ja jaotusliku mõju tõhusaks hüvitamiseks peaksid liikmesriigid [...] kulutama enampakkumistest saadud tulu kliima ja energiaga seotud eesmärkidel, mis on juba kindlaks määratud olemasoleva HKSi jaoks, **sealhulgas direktiivi 2003/87/EL kohase heitkogustega kauplemise haldamise kulude katmiseks**, aga ka meetmete jaoks, mis on lisatud spetsiaalselt selleks, et tegeleda uute maanteetranspordisektori ja hoonesektoriga seotud probleemidega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL²⁸ kohaste seonduvate poliitikameetmete jaoks. Vähesel arvul juhtudel, kui ei saa välistada heitkoguste topeltarvestust kehtivas HKSi ja uues maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris kasutatavas süsteemis, peaksid liikmesriigid kasutama sellist tulu vältimatu topeltarvestuse kompenseerimiseks kooskõlas liidu õigusega ning seetõttu tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et tagada ühetaolised tingimused. Enampakkumistulu tuleks kasutada ka uute sektorite heitkogustega kauplemise sotsiaalsete aspektide käsitlemiseks, pöörates erilist tähelepanu vähekaitsitud leibkondadele, mikroettevõtjatele ja transpordikasutajatele. Seda silmas pidades pakub uus kliimameetmete sotsiaalfond liikmesriikidele sihtotstarbelist rahastust, et toetada Euroopa kodanikke, keda kõige rohkem mõjutab või ohustab energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesus. Fondiga suurendatakse õiglust ja solidaarsust liikmesriikide vahel ja nende sees, leevendades samas majanduse ülemineku ajal energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesuse ohtu. See tugineb olemasolevatele solidaarsusmehhanismidele ja täiendab neid. [Uue fondi vahendid vastavad põhimõtteliselt 25 % uue heitkogustega kauplemise eeldatavast tulust aastatel 2026–2032 ning nende rakendamisel võetakse aluseks kliimameetmete sotsiaalkavad, mille liikmesriigid peaksid esitama vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 20.../nr²⁹.] Lisaks peaks iga liikmesriik kasutama oma enampakkumistulu muu hulgas selleks, et rahastada osa oma kliimameetmete sotsiaalkavade kuludest.

²⁷ 2018. aasta andmed. Eurostat, sissetulekuid ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika [ilc_md01].

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1–56).

²⁹ [Lisada viide määrusele, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond].

- (53) Enampakkumistulude kasutamist käsitlev aruandlus tuleks viia kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1999³⁰ kehtestatud praeguse aruandlusega.
- (54) Innovatsioon ja uute vähese CO₂ heitega tehnoloogiate arendamine hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris on üliolulised selleks, et tagada nende sektorite kulutõhus panus heitkoguste eeldatavasse vähendamisse. Seetõttu tuleks ka hoonesectori ja maanteetranspordisektori heitkogustega kauplemise süsteemist eraldada 150 miljonit LHÜd innovatsioonifondile, et stimuleerida heitkoguste kulutõhusat vähendamist.
- (55) Hoonesectori ja maanteetranspordisektori heitkogustega kauplemise kohaldamisalasse kuuluvad reguleeritud üksused peaksid tagastama oma tõendatud heitkoguste eest LHÜsid koguses, mis vastab nende poolt tarbimisse lubatud kütusekogustele. Esimest korda peaksid nad oma tõendatud heitkoguste eest LHÜsid tagastama [...] 2027. aastal. Halduskoormuse vähendamiseks tuleks paljusid õigusnorme, mida kohaldatakse olemasoleva paikseid käitisi ja lennundust hõlmava heitkogustega kauplemise süsteemi suhtes, kohaldada ka hoonesectori ja maanteetranspordisektori suhtes, tehes neis normides vajalikud kohandused. See hõlmab eelkõige LHÜde üleandmise, tagastamise ja kehtetuks tunnistamise eeskirju, samuti eeskirju, milles käsitletakse LHÜde kehtivusaega, karistusi, pädevaid asutusi ja liikmesriikide aruandluskohustust.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1–77).

(55a) Teatavates liikmesriikides on juba kehtestatud riiklikud CO₂ maksud, mida kohaldatakse maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris. Sellest tulenevalt tuleks kuni 2030. aasta lõpuni ette näha ajutine erand. Direktiivi 2003/87/EÜ eesmärkide saavutamise ning uue heitkogustega kauplemise süsteemi ühtsuse tagamiseks peaks erandi kohaldamise võimalust lubama vaid siis, kui riiklik maksumäär on kõrgem kui keskmine enampakkumishind asjaomasel aastal, ning see kehtiks vaid sellist maksu maksvate reguleeritud üksuste tagastamiskohustuse suhtes. Süsteemi stabiilsuse ja läbipaistvuse tagamiseks tuleks riiklik maks, sealhulgas asjaomased maksumäärad, teatada komisjonile käesoleva direktiivi ülevõtmisperioodi lõpul. Erand ei tohiks mõjutada kliimameetmete sotsiaalfondi sihtotstarbelist välistulu, või, kui see on loodud ELi toimimise lepingu artikli 311 lõike 3 kohaselt, omavahendit, mis põhineb HKSist saadud enampakkumistulul maanteetranspordisektoris ja hoonesektoris.

(56) Selleks et heitkogustega kauplemine hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris oleks tõhus, peaks olema võimalik heitkoguseid suure kindluse ja mõistlike kuludega seirata. Heitkoguste omistamisel reguleeritud üksustele tuleks võtta aluseks tarbimisse lubatud kütusekogused ja heitekoefitsient. Reguleeritud üksustel peaks olema võimalik usaldusväärselt ja täpselt kindlaks teha ja eristada sektoreid, kus kütused tarbimisse lubatakse, ning kütuste lõppkasutajaid, et vältida soovimatut mõju, näiteks topeltkoormust. Selleks et saada piisavalt andmeid LHÜde koguarvu kindlaksmääramiseks ajavahemikuks 2028–2030, peaksid süsteemi käivitamisel 2025. aastal luba omavad reguleeritud üksused esitama andmed oma varasemate, 2024. aasta heitkoguste kohta.

(57) On asjakohane võtta meetmeid, et tegeleda võimaliku ülemäärase hinnatõusu ohuga, mis võib vähendada leibkondade ja üksikisikute valmisolekut investeerida oma kasvuhoonegaaside heite vähendamisse, kui see oht on hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise alguses eriti suur. Need meetmed peaksid täiendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2015/1814³¹ loodud ja 2019. aastal toimima hakanud turustabiilsusreservi kaitsemeetmeid. Kuigi süsinikuhinna määrab jätkuvalt turg, käivituvad kaitsemeetmed automaatselt kindlate reeglite alusel, mille kohaselt vabastatakse LHÜsid turustabiilsusreservist ainult juhul, kui on täidetud konkreetsed LHÜde keskmise hinna tõusul põhinevad tingimused. See täiendav mehhanism peaks olema ka väga reageeriv, et tegeleda liigse volatiilsusega, mis tuleneb muudest teguritest kui turu põhinäitajate muutumine. Meetmeid tuleks kohandada vastavalt ülemäärase hinnatõusu eri tasemetele, mille tulemuseks on eri ulatusega sekkumised. Komisjon peaks käivitavaid tingimusi tähelepanelikult jälgima ning kui tingimused on täidetud, peaks komisjon meetmed viivitamata vastu võtma. See ei piira mis tahes kaasnevaid meetmeid, mida liikmesriigid võivad võtta kahjuliku sotsiaalse mõjuga tegelemiseks.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist ning millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 264, 9.10.2015, lk 1).

- (58) Komisjon peaks jälgima heitkogustega kauplemise kohaldamist hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, sealhulgas seda, mil määral hinnad lähenevad olemasoleva HKSi hindadele, ning vajaduse korral tuleks teha Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanek süsteemi läbivaatamiseks, et omandatud teadmiste ja hindade suurenenud lähenemise alusel parandada heitkogustega kauplemise tõhusust, haldamist ja praktilist kohaldamist nendes sektorites. Komisjon peaks olema kohustatud esitama esimese aruande kõnealuste küsimuste kohta 1. jaanuariks 2028.
- (59) Selleks et tagada direktiivi 2003/87/EL artikli 3gd lõike 3, artikli 12 lõike 3b ja artikli 14 lõike 1 ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Selleks et tagada koostoime kehtiva õigusraamistikuga, tuleks kõnealuse direktiivi artiklites 14 ja 15 sätestatud rakendamisvolituste andmist laiendada maanteetranspordisektorile ja hoonesektorile. Nimetatud rakendamisvolitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³².

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (60) Selleks et võtta vastu muid kui seadusandlikke akte, mis on üldkohaldatavad ja täiendavad või muudavad seadusandliku akti teatavaid mitteolemuslikke osi, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte seoses kõnealuse direktiivi artikli 10 lõikega 4 ja artikli 10a lõikega 8. Lisaks tuleks selleks, et tagada koostoime kehtiva õigusraamistikuga, laiendada direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikes 4 ja artikli 10a lõikes 8 sätestatud delegeeritud volitusi maanteetranspordisektorile ja hoonesektorile. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist. Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta³³ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.
- (61) Hästi toimiv ja reformitud ELi HKS, mis hõlmab turu stabiliseerimise vahendit, on üks tähtsamaid liidu vahendeid 2030. aastaks kokku lepitud eesmärgi ja Pariisi kokkuleppega võetud kohustuste saavutamiseks. Turustabiilsusreservi eesmärk on vähendada LHÜde pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatust turul. Otsuse (EL) 2015/1814 artikli 3 kohaselt tuleb reservi toimimine läbi vaadata kolm aastat pärast selle toimima hakkamist, pöörates erilist tähelepanu protsendimääradele, mida kasutatakse reservi lisatavate LHÜde arvu määramiseks, ringluses olevate LHÜde koguarvu künnisväärtusele, mille alusel määratakse LHÜde reservi lisamine, ja reservist vabastatavate LHÜde arvule.

³³ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

- (62) Võttes arvesse vajadust anda tugevam investeerimissignaal, et vähendada heitkoguseid kulutõhusalt, ning selleks, et ELi HKSi tugevdada, tuleks otsust (EL) 2015/1814 muuta, et suurendada protsendimäärasid, mida kasutatakse igal aastal turustabiilsusreservi lisatavate LHÜde arvu kindlaksmääramiseks. Lisaks peaks ringluses olevate LHÜde koguarvu väiksemate väärtuste korral olema reservi lisatav kogus võrdne ringluses olevate LHÜde koguarvu ja selle künnisväärtuse vahega, millest alates lisatakse LHÜd reservi. See hoiaks ära enampakkumismahtude märkimisväärse ebakindluse, mis tekib siis, kui ringluses olevate LHÜde koguarv on künnise lähedal, ning tagaks samal ajal, et ülejääk jõuab mahuvahemikku, mille piires süsinikuturgu peetakse tasakaalustatult toimivaks.
- (63) Tagamaks, et pärast kehtetuks tunnistamist turustabiilsusreservi alles jäävate LHÜde tase on prognoositav, ei tohiks reservis olevate LHÜde kehtetuks tunnistamine enam sõltuda eelmise aasta enampakkumismahtudest. Reservis olevate LHÜde arvuks tuleks seega määrata 400 miljonit, mis vastab ringluses olevate LHÜde koguarvu alumisele künnisväärtusele.
- (64) Käesolevale direktiivi ettepanekule lisatud mõjuhindangu analüüs näitas ka seda, et ringluses olevate LHÜde koguarv peaks hõlmama lennunduse netonõudlust. Kuna lennunduse LHÜsid saab kasutada samamoodi nagu üldisi LHÜsid, muudaks lennunduse lisamine reservi selle täpsemaks ja seega paremaks turu stabiilsuse tagamise vahendiks. Ringluses olevate LHÜde koguarvu arvutamisel tuleks arvesse võtta lennunduse heitkoguseid ja lennundusele alates käesoleva direktiivi jõustumisele järgnevast aastast välja antud LHÜsid.
- (65) Selleks et selgitada ringluses olevate LHÜde koguarvu arvutamist, tuleks otsuses (EL) 2015/1814 täpsustada, et LHÜde pakkumine hõlmab ainult välja antud, turustabiilsusreservi mitte lisatud LHÜsid. Lisaks ei tohiks valemis enam turustabiilsusreservis olevate LHÜde arvu LHÜde pakkumisest lahutada. Sellel muudatusel ei oleks olulist mõju ringluses olevate LHÜde koguarvu arvutamise tulemusele, sealhulgas ringluses olevate LHÜde koguarvu varasematele arvutustele ega reservile.

- (66) Selleks et vähendada nõudluse ja pakkumise tasakaalustamatust, mis on seotud heitkogustega kauplemise alustamisega hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, ning muuta see turušokkidele vastupidavamaks, tuleks nende uute sektorite suhtes kohaldada turustabiilsusreservi reeglipõhist mehhanismi. Selleks et reserv saaks hakata toimima süsteemi algusest peale, tuleks sellele eraldada esialgu 600 miljonit LHÜd maanteetranspordisektori ja hoonesektoris heitkogustega kauplemise jaoks. Algse alumise ja ülemise künnisväärtuse suhtes, mis käivitavad LHÜde reservist vabastamise või reservi lisamise, tuleks kohaldada üldist läbivaatamise klauslit. Muude elementide, näiteks ringluses olevate LHÜde koguarvu või reservist vabastatud või reservi lisatud LHÜde koguse avaldamise puhul tuleks järgida muid sektoreid käsitlevaid reservi eeskirju.
- (67) Määrust (EL) 2015/757 on vaja muuta, et võtta arvesse meretranspordisektori lisamist ELi HKSi. Määrust (EL) 2015/757 tuleks muuta, et kohustada ettevõtjaid teatama ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed ning esitada vastutavale haldavale asutusele heakskiitmiseks oma tõendatud seirekavad ja ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed. Haldamise ja jõustamise ühtsuse tagamiseks peaks käesoleva määruse täitmise eest vastutav üksus olema sama, kes vastutab direktiivi 2003/87/EÜ täitmise eest. Lisaks tuleks komisjonile anda volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte, et muuta [...] heitkoguste seire meetodeid ja seire-eeskirju ning muud määruses (EL) 2015/757 esitatud asjakohast teavet, et tagada ELi HKSi tõhus toimimine haldustasandil ning täiendada määrust (EL) 2015/757 eeskirjadega, milles käsitletakse seirekavade ja nende muudatuste heakskiitmist haldava asutuste poolt, eeskirjadega, milles käsitletakse ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete seiret, aruandlust ja esitamist ning eeskirjadega, milles käsitletakse ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete tõendamist ja tõendamisaruande väljaandmist ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete kohta. Andmeid, mille seire, aruandlus ja kontroll toimub määruse (EL) 2015/757 alusel, võib kasutada ka muude sama laevakohase teabe seiret, aruandlust ja kontrolli nõudvate liidu õigusaktide nõuete täitmiseks.

(67a) Kuna käesoleva direktiivi eesmärges, milleks on edendada kogu liitu hõlmava laiendatud ja muudetud turupõhise mehhanismi kaudu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist kulutõhusal ja majanduslikult tõhusal viisil, mis on kooskõlas kõnealuse kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside netoheite vähendamise 2030. aasta eesmärgiga, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale³⁴.

(68) Direktiivi 2003/87/EÜ ning otsust (EL) 2015/1814 ja määrust (EL) 2015/757 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2003/87/EÜ muutmine

Direktiivi 2003/87/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse I ja III lisas loetletud tegevusalade ja II lisas loetletud kasvuhoonegaaside suhtes. Kui käitis, mis kuulub ELi HKS-i kohaldamisalasse, kuna tema summaarne nimisoojusvõimsus põletusseadmete käitamisel on üle 20 MW, muudab kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamiseks oma tootmisprotsessi ega ületa enam nimetatud künnist, siis pakub liikmesriik käitajale võimalust jääda [...] pärast tootmisprotsessi muutmist ELi HKS-i kohaldamisalasse kuni artikli 11 lõike 1 teises lõigus osutatud asjaomase viieaastase ajavahemiku lõpuni. Asjaomane liikmesriik teatab komisjonile muudatustest võrreldes artikli 11 lõike 1 kohaselt komisjonile esitatud loeteluga.

³⁴ Subsidiaarsust ja proportsionaalsust käsitlev standardpõhendus.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2010/75/EL(*) tulenevate nõuete kohaldamist.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).“

2) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) punkt b asendatakse järgmisega:

„b) „heitkogus“ – kütise allikatest pärinevate kasvuhoonegaaside heide või I lisas nimetatud lennutegevust sooritava õhusõiduki või I lisas nimetatud meretranspordis kasutatavate laevade kõnealuse tegevusega seotud kindlaksmääratud gaaside heide või III lisas osutatud tegevusele vastav kasvuhoonegaaside heide;“;

b) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) „kasvuhoonegaaside heiteluba“ – kooskõlas artiklitega 5, 6 ja 30b väljaantud luba;“;

c) punkt u jäetakse välja;

d) lisatakse järgmised punktid v–z:

„v) „laevandusettevõtja“ – laeva omanik või mis tahes muu organisatsioon või isik, näiteks haldaja või laevapereta prahtija, kes on võtnud laevaomanikult vastutuse laeva käitamise eest ja kes sellise vastutuse võtmisel on nõustunud üle võtma kõik kohustused ja kogu vastutuse, mis on sätestatud laevade ohutu ekspluateerimise ja reostuse vältimise korraldamise rahvusvahelises koodeksis, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 336/2006(*) I lisas;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 336/2006, mis käsitleb meresõiduohutuse korraldamise rahvusvahelise koodeksi rakendamist ühenduse piires ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3051/95 (ELT L 64, 4.3.2006, lk 1).

w) „laevandusettevõtjale määratud haldav asutus“ – asutus, kes vastavalt artiklile 3gd vastutab ELi HKS-i haldamise eest seoses laevandusettevõtjaga;

wa) „külastatav sadam“ – sadam, kus laev peatub kauba lastimiseks või lossimiseks või reisijate pealevõtmiseks või maale laskmiseks, võttes arvesse, et välja on arvatud üksnes kütuse tankimise, varude täiendamise, meeskonna vahetamise, kuivdokki mineku või laeva ja/või selle seadmete remondi eesmärgil tehtavad peatused, abi vajava või ohus oleva laeva peatused sadamas, laevadevaheline reisijate või lasti üleandmine väljaspool sadamaid, ja üksnes ebasoodsate ilmastikutingimuste eest varjumise või vajaliku otsingu- ja päästetegevuse eesmärgil tehtavad peatused sadamas ning konteinerilaevade poolt naabruses asuvates konteinerite ümberlaadimise sadamates tehtavad peatused, mis on loetletud artikli 3g lõike 1 kohaselt vastu võetud rakendusaktis;

wb) „kruisilaev“ – lastitekita reisilaev, mis on eranditult ette nähtud reisijate veoks ärilistel eesmärkidel ja pakub merereisi ajal ööbimisega majutust;

x) „reguleeritud üksus“ – IVa peatüki kohaldamisel füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud kütuste lõpptarbijad, kes tegeleb III lisas osutatud tegevusega ja kuulub ühte järgmistest kategooriatest:

i) kui kütus läbib nõukogu direktiivi (EL) 2020/262(*) artikli 3 punktis 11 määratletud maksulao, siis kõnealuse direktiivi artikli 3 punktis 1 määratletud volitatud laopidaja, kes on kohustatud tasuma aktsiisi, mis on muutunud sissenõutavaks kõnealuse direktiivi artikli 7 kohaselt;

- ii) kui alapunkt i ei ole kohaldatav, siis mis tahes muu isik, kes on kohustatud tasuma aktsiisi, mis on muutunud sissenõutavaks vastavalt direktiivi (EL) 2020/262 artiklile 7 seoses käesolevas peatükis käsitletud kütustega;
- iii) kui alapunktid i ja ii ei ole kohaldatavad, siis mis tahes muu isik, kelle liikmesriigi asjaomased pädevad asutused peavad aktsiisi tasumiseks registreerima, sealhulgas aktsiisi tasumisest vabastatud isik, nagu on osutatud nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ(**) artikli 21 lõike 5 neljandas lõigus;
- iv) kui alapunktid i, ii ja iii ei ole kohaldatavad või kui sama aktsiisi tasumise eest vastutavad solidaarselt mitu isikut, siis liikmesriigi määratud mis tahes muu isik.

(*) Nõukogu 19. detsembri 2019. aasta direktiiv (EL) 2020/262, millega nähakse ette aktsiisi üldine kord (ELT L 58, 27.2.2020, lk 4).

(**) Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51).

y) „kütus“ – IVa peatüki kohaldamisel mis tahes kütus, mis on loetletud direktiivi 2003/96/EÜ I lisa tabelites A ja C, ning mis tahes muu toode, mida müüakse mootorikütuse või kütteinena vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 2 lõikele 3;

z) „tarbimisse lubamine“ – IVa peatüki kohaldamisel on sellel direktiivi (EL) 2020/262 artikli 6 lõikes 3 määratletud tähendus.“

3) II peatüki pealkiri asendatakse järgmisega:

„LENNUNDUS JA MERETRANSPORT“

- 4) Artikkel 3a asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3a

Kohaldamisala

Artikleid 3b–3f kohaldatakse I lisa nimetatud lennutegevustega seotud lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ja väljaandmise suhtes. Artikleid 3g–3ge kohaldatakse I lisa loetletud meretransporditegevuste suhtes.“

- 5) Artiklid 3f ja 3g asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3f

Seire- ja aruandluskavad

Haldav liikmesriik tagab, et iga õhusõiduki käitaja esitab kõnealuse liikmesriigi pädevale asutusele seirekava, milles esitatakse meetmed heitkoguste ja tonnkilomeetrite andmete seireks ja nendest aruandmiseks, mis on vajalik artikli 3e kohase taotluse jaoks, ning pädev asutus kiidab sellised kavad heaks vastavalt artiklis 14 osutatud õigusaktidele.

Kohaldamisala meretransporditegevuste puhul

1. Lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ja tagastamisnõuete kohaldamine meretransporditegevuste suhtes hõlmab viitkümnet protsenti (50 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast külastatavast sadamast ja saabuvad väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevasse külastatavasse sadamasse, viitkümnet protsenti (50 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes väljaspool liikmesriigi jurisdiktsiooni olevast külastatavast sadamast ja saabuvad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse külastatavasse sadamasse, sada protsenti (100 %) selliste laevade heitkogustest, mis alustavad reisi väljudes liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast külastatavast sadamast ja saabuvad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse külastatavasse sadamasse ning sada protsenti (100 %) selliste laevade heitkogustest, mis seisavad liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast külastatavas sadamas kai ääres.

Komisjon kehtestab 31. detsembriks 2023 rakendusaktidega loetelu konteinerite ümberlaadimisega tegelevatest naabersadamatest ja ajakohastab seejärel kõnealust loetelu igal teisel aastal enne 31. detsembrit.

Kõnealustes rakendusaktides loetletakse väljaspool liitu, kuid vähem kui 300 meremiili kaugusel liidu territooriumist asuvad konteinerite ümberlaadimisega tegelevad naabersadamad, kus konteinerite ümberlaadimise osakaal ületab 65 % asjaomase sadama konteinerivedude kogumahust viimase 12kuulise perioodi jooksul, mille kohta on asjaomased andmed olemas. Käesoleva lõike kohaldamisel loetakse konteinerid ümberlaadituks, kui need lossitakse laevalt sadamasse ainsa eesmärgiga need teisele laevale laadida. Loetelu ei sisalda kolmandas riigis asuvaid sadamaid, mis kohaldavad tõhusalt meetmeid, mis on samaväärsed käesoleva direktiiviga.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Artikleid 9, 9a ja 10 kohaldatakse meretransporditegevuste suhtes samal viisil, nagu neid kohaldatakse muude ELi HKSiga hõlmatud tegevuste suhtes, välja arvatud järgmine erand artikli 10 kohaldamise suhtes.

Kuni 31. detsembrini 2030 eraldatakse osa lubatud heitkoguse ühikutest liikmesriikidele, kelle puhul selliste laevandusettevõtjate suhtarv, kes artikli 3gd kohaselt oleks kuulunud nende vastutusalasse, on üle 15 laevandusettevõtja miljoni elaniku kohta võrreldes 2020. aasta rahvaarvuga ja võttes aluseks ajavahemiku 2018–2020 kohta kättesaadavad andmed. Lubatud heitkoguse ühikute kogus vastab 2,5 %-le täiendavalt enampakkumisel müüdavatest lubatud heitkoguse ühikutest ning see tuleneb artikli 9 kolmandas lõigus osutatud meretranspordi piirmäära suurendamisest asjaomasel aastal. Aastatel 2024–2027 korrutatakse lubatud heitkoguse ühikute kogus lisaks protsendimääradega, mida kohaldatakse asjaomase aasta suhtes vastavalt artikli 3ga punktidele a–d. Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse osa enampakkumisel müümisest saadud tulu **tuleks kasutada** artikli 10 lõike 3 punktis g osutatud eesmärkidel seoses merendussektoriga ja punktis i osutatud eesmärkidel. 50 % lubatud heitkoguse ühikute kogusest jaotatakse asjaomaste liikmesriikide vahel vastavalt nende vastutusalasse kuuluvate laevandusettevõtjate osakaalule ja ülejäänud kogus jaotatakse nende vahel võrdsetes osades.“

- 6) Lisatakse järgmised artiklid 3ga–3ge:

„Artikkel 3ga

Meretranspordiga seotud nõuete järkjärguline kehtestamine

Laevandusettevõtjad on kohustatud tagastama lubatud heitkoguse ühikud vastavalt järgmisele ajakavale:

- a) 20 % [...] tõendatud heitkogustest, millest on teatatud [esimese täisaasta kohta pärast käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtaega];

- b) 45 % [...] tõendatud heitkogustest, millest on teatatud [teise täisaasta kohta pärast käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtaega];
- c) 70 % [...] tõendatud heitkogustest, millest on teatatud [kolmanda täisaasta kohta pärast käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtaega];
- d) 100 % [...] tõendatud heitkogustest, millest on teatatud [neljanda täisaasta kohta pärast käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtaega] ja iga sellele järgneva aasta kohta.

Kui võrreldes meretranspordi tõendatud heitkogustega aastatel [...] [esimesed kolm aastat pärast käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtaega] tagastatakse vähem lubatud heitkoguse ühikuid, siis pärast seda, kui iga aasta kohta on kindlaks tehtud erinevus tõendatud heitkoguste ja tagastatud lubatud heitkoguse ühikute vahel, tunnistatakse vastav kogus lubatud heitkoguse ühikuid kehtetuks, mitte ei panda neid enampakkumisele vastavalt artiklile 10.

Artikkel 3gaa

Sätted HKSi kulude ülekandmiseks laevandusettevõtjalt teisele üksusele

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui lõplik vastutus kütuse ostmise ja/või laeva käitamise eest [...] lasub muul üksusel kui laevandusettevõtjal, on laevandusettevõtjal õigus saada sellelt üksuselt hüvitist lubatud heitkoguse ühikute tagastamisest tulenevate kulude eest. Käesoleva artikli kohaldamisel mõistetakse laeva käitamise all veetava lasti, marsruudi ja laeva kiiruse kindlaksmääramist. [...]

Laevandusettevõtja jääb üksuseks, kes vastutab lubatud heitkoguse ühikute tagastamise eest, nagu on nõutud käesoleva direktiivi artiklis 3ga ja artiklis 12, ning käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud riigisiseste õigusnormide üldise järgimise eest.

Liikmesriigid tagavad, et nende vastutusel tegutsevad laevandusettevõtjad täidavad oma kohustust tagastada lubatud heitkoguse ühikud, olenemata sellest, et neil on õigus tagastamisega seotud kulude hüvitamisele kommertskäitajate poolt.

Artikkel 3gb

Meretranspordist pärit heitkoguste seire ja aruandlus

I lisas loetletud meretransporditegevustest tulenevate heitkoguste puhul tagab laevandusettevõtjale määratud haldav asutus, et tema vastutusalas olev laevandusettevõtja seirab asjaomaseid parameetreid ja esitab need aruandlusperioodi jooksul ning esitab haldavale asutusele ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/757(*) II peatükiga.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55).

Artikkel 3gc

Meretranspordist pärit heitkoguste tõendamine ja akrediteerimine

Laevandusettevõtjale määratud haldav asutus tagab, et laevandusettevõtja poolt artikli 3gb kohaselt esitatud laevandusettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed on tõendatud vastavalt määruse (EL) 2015/757 (*) III peatükis sätestatud kontrolli- ja akrediteerimiseeskirjadele.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit süsinikdioksiidi heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55).

Laevandusettevõtjale määratud haldav asutus

1. Laevandusettevõtjale määratud haldav asutus on:

- a) liikmesriigis registreeritud laevandusettevõtja puhul liikmesriik, kus laevandusettevõtja on registreeritud;
- b) liikmesriigis registreerimata laevandusettevõtja puhul liikmesriik, kus kõnealusel laevandusettevõtjal on viimase [...] nelja seireaasta jooksul olnud suurim hinnanguline arv sadamakülastusi seoses reisidega, mis kuuluvad artiklis 3g sätestatud kohaldamisalasse;
- c) laevandusettevõtja puhul, mis ei ole liikmesriigis registreeritud ega ole eelnenud [...] neljal seireaastal teinud ühtegi artiklis 3g sätestatud kohaldamisalasse kuuluvat reisi, on haldavaks asutuseks liikmesriik, [...] kuhu laevandusettevõtja laev saabus või kust selline laev alustas artiklis 3g sätestatud kohaldamisalasse kuuluvat esimest reisi.

[...]

2. Parimale kättesaadavale teabele tuginedes kehtestab komisjon rakendusaktidega:

- a) enne 1. veebruari [...] [2024 / käesoleva muutmisdirektiivi [...] ülevõtmise tähtajale järgnev aasta] nimekirja laevandusettevõtjatest, kes tegelesid I lisas loetletud meretransporditegevusega, mis kuulus artiklis 3g kindlaks määratud kohaldamisalasse 1. jaanuaril [...] [2024 / käesoleva muutmisdirektiivi [...] ülevõtmise tähtajale järgnev aasta] või alates sellest, ning täpsustab igale laevandusettevõtjale määratud haldava asutuse vastavalt lõikele 1, ning

- b) [...] seejärel [...] iga kahe aasta tagant enne 1. veebruari ajakohastatud nimekirja, et anda liikmesriigis registreeritud laevandusettevõtjad [...] üle teisele haldavale asutusele, kui nad on vahetanud liikmesriiki, kus laevandusettevõtja on käesoleva artikli lõike 1 punkti a kohaselt registreeritud, või lisada nimekirja laevandusettevõtjad, kes on vahepeal tegelenud I lisa loetletud meretransporditegevusega, mis kuulub artiklis 3g kindlaks määratud kohaldamisalasse vastavalt käesoleva artikli lõike 1 punktile c, ning
- c) seejärel iga nelja aasta tagant enne 1. veebruari ajakohastatud nimekirja, et anda liikmesriigis registreerimata laevandusettevõtjad üle teisele haldavale asutusele kooskõlas käesoleva artikli lõike 1 punktiga b.
- 2a. Haldav asutus, kes lõike 2 kohaselt kehtestatud nimekirja järgi vastutab laevandusettevõtja eest, jääb vastutavaks olenemata laevandusettevõtja tegevuse või registreerimise hilisematest muutustest kuni nende muutuste kajastamiseni ajakohastatud loetelus.
3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada üksikasjalikud eeskirjad, milles käsitletakse, kuidas haldavad asutused käesoleva direktiivi alusel laevandusettevõtjaid haldavad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Aruandlus ja läbivaatamine

1. [...] Kui Rahvusvaheline Mereorganisatsioon võtab vastu üleilmse turupõhise meetme meretranspordist pärit kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, siis vaatab komisjon käesoleva direktiivi läbi, et võtta asjaomast arengut arvesse. [...] Selleks esitab komisjon viivitamata ja igal juhul enne 2028. aastal tehtavat ülemaaailmset kokkuvõtet ning mitte hiljem kui 30. septembriks 2028 [...] aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule [...]. Selles aruandes analüüsib komisjon kõnealuse meetme ambitsiooni, pidades silmas Pariisi kokkuleppe eesmärke ja selle üldist keskkonnaalast terviklikkust. Samuti analüüsib komisjon kõiki küsimusi, mis on seotud käesoleva direktiivi ja kõnealuse meetme võimaliku koosseksisteerimise või omavahelise vastavusseviimisega. [...] Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek käesoleva direktiivi [...] muutmiseks kooskõlas liidu poolt kogu majanduse kasvuhoonegaaside heitega seoses võetud kohustustega ning eesmärgiga säilitada liidu kliimameetmete keskkonnaalane terviklikkus ja tulemuslikkus, tagades Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni poolt vastu võetud üleilmse turupõhise meetme asjakohase rakendamise, võttes samal ajal arvesse vajadust tagada sidusus ELi HKSi ja üleilmse turupõhise meetme vahel ning vältida sellest tulenevat märkimisväärset topeltkoormust.
2. Komisjon jälgib käesoleva peatüki rakendamist meretranspordi valdkonnas, eelkõige avastamaks kõrvalahoidmist, et seda varases etapis takistada, ning annab aru võimalikest suundumustest seoses ettevõtjatega, kes püüavad vältida käesoleva direktiivi nõuete järgimist. Vajaduse korral pakub komisjon välja meetmed [...] selliste suundumustega tegelemiseks.

3. Komisjon esitab hiljemalt 31. detsembriks 2026 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles analüüsib järgmiste heitkoguste käesolevasse direktiivi lisamise teostatavust ja kulutõhusust:

a) meretranspordist pärit kasvuhoonegaaside heitkogused;

b) [...] alla 5000-tonnise kogumahutavusega, kuid mitte alla 400-tonnise kogumahutavusega laevade heitkogused.

Aruandes käsitletakse ka käesoleva direktiivi ja määruse (EL) 2015/757 vahelisi seoseid ning tuginetakse nende kohaldamisel saadud kogemustele. Samuti uurib komisjon nimetatud aruandes seda, kuidas saab käesoleva direktiiviga kõige paremini edendada olelusringi alusel taastuvkütuste ja vähese CO₂ heitega laevakütuste kasutuselevõttu. Kui see on asjakohane, võib aruandele lisada seadusandlikud ettepanekud.“

7) Artikkel 3h asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3h

Kohaldamisala

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse kasvuhoonegaaside heitelubade suhtes ning lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ja väljaandmise suhtes tegevuste jaoks, mis on nimetatud I lisas, kuid mis ei ole lennu- ega meretransporditegevus.“

8) Artikli 6 lõike 2 punkt e asendatakse järgmisega:

„e) kohustus tagastada käitise iga kalendriaasta koguheitetele, mis on tõendatud kooskõlas artikliga 15, vastaval hulgal lubatud heitkoguse ühikuid nelja kuu jooksul pärast kõnealuse aasta lõppu.“

9) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) sõnad „Euroopa Parlamendi ja nõukogu(1)“ ning joonealune märkus (1) jäetakse välja;

b) lisatakse järgmine lõik:

„Komisjon hindab, kui tõhus on koostoime direktiiviga 2010/75/EL. Keskkonna ja kliimaga seotud load tuleks kooskõlastada, et tagada ELi kliima- ja energiaeesmärkide täitmiseks vajalike meetmete tõhus ning kiirem rakendamine. Komisjon võib käesoleva direktiivi mis tahes tulevase läbivaatamise raames esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande.“

10) Artiklisse 9 lisatakse järgmine lõik:

„[Käesoleva muudatuse jõustumisele järgneval] aastal vähendatakse liidu lubatud heitkoguse ühikute üldkogust [-- miljoni lubatud heitkoguse ühiku (määratakse kindlaks sõltuvalt jõustumise aastast)] võrra. Samal aastal suurendatakse liidu lubatud heitkoguse ühikute üldkogust meretranspordi puhul [79 -- miljoni lubatud heitkoguse ühiku võrra (79 miljoni lubatud heitkoguse ühiku võrra 2023. aastal jõustumise korral / 75 miljoni lubatud heitkoguse ühiku võrra 2024. aastal jõustumise korral)]. Alates [käesoleva muudatuse jõustumisele järgnev aasta] aastast on lineaarne tegur 4,2 %. Komisjon avaldab liidu lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse kolme kuu jooksul alates [lisada muudatuse jõustumise kuupäev]. Lineaarset tegurit kohaldatakse ka lubatud heitkoguse ühikute suhtes, mis vastavad meretransporditegevuse keskmistele heitkogustele, mis on teatatud 2018. ja 2019. aasta kohta vastavalt määrusele (EL) 2015/757 ja mida käsitletakse artiklis 3g.

Komisjon avaldab liidu lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse kolme kuu jooksul alates [muudatuse jõustumise kuupäev].“

11) Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„2 % lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest aastatel 2021–2030 müüakse enampakkumisel, et luua fond, mille abil parandada energiatõhusust ja moderniseerida energiasüsteeme teatavates liikmesriikides (edaspidi „toetust saavad liikmesriigid“), nagu on sätestatud artiklis 10d (edaspidi „moderniseerimisfond“). Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse koguse puhul on toetust saavad liikmesriigid need, kelle SKP elaniku kohta turuhindades oli 2013. aastal alla 60 % liidu keskmisest. Kõnealusele lubatud heitkoguse ühikute kogusele vastavad vahendid jaotatakse vastavalt IIb lisa A osale.

Lisaks pannakse 2,5 % lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest [direktiivi jõustumisele järgnev aasta] ja 2030. aasta vahel moderniseerimisfondi jaoks enampakkumisele. Lubatud heitkoguse ühikute kõnealuse koguse puhul on toetust saavad liikmesriigid need, kelle SKP elaniku kohta turuhindades oli 2016–2018. aastani alla [...] 75 % liidu keskmisest. Kõnealusele lubatud heitkoguse ühikute kogusele vastavad vahendid jaotatakse vastavalt IIb lisa B osale.“;

b) lõike 3 esimene ja teine lause asendatakse järgmistega:

„3. Liikmesriigid otsustavad selle üle, kuidas kasutada lõikes 2 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadud tulu, välja arvatud tulu, mis on ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt kindlaks määratud omavahenditena ja kantud liidu eelarvesse. Liikmesriigid [...] peaksid kasutama kõnealust tulu, välja arvatud tulu, mida kasutatakse artikli 10a lõikes 6 osutatud süsinikdioksiidiga seotud kaudsete kulude hüvitamiseks, või selle tuluga samaväärset summat ühel või mitmel järgmisel eesmärgil:“;

c) lõike 3 punkt h asendatakse järgmisega:

„h) meetmed, mille eesmärk on energiatõhususe suurendamine, kaugküttesüsteemide arendamine ja parem isoleerimine või rahalise toetuse andmine, et lahendada sotsiaalprobleeme väiksema ja keskmise sissetulekuga leibkondades, sealhulgas moonutava mõjuga maksude vähendamine;“;

ca) lõike 3 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid loetakse käesoleva lõike sätteid täitnuks, kui nad on esimeses lõigus nimetatud eesmärkidel kehtestanud maksu- või rahalise toetuse poliitika, sh eelkõige arengumaid hõlmava maksu- või rahalise toetuse poliitika, või rahalist toetust võimendava siseriikliku õiguspoliitika, mille väärtus on samaväärne esimeses lõigus osutatud tuluga, ning rakendavad neid.“;

d) lõike 4 esimene lause asendatakse järgmisega:

„4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat direktiivi enampakkumise ajastamise, haldamise ja muude aspektide, sealhulgas enampakkumise korra osas, mis on vajalik osa tulu liidu eelarvesse ülekandmiseks sihtotstarbelise välistuluna kooskõlas artikli 30d lõikega 4a või omavahenditena kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõiguga, tagamaks et enampakkumine toimub avatud, läbipaistval, ühtlustatud ja mittediskrimineerival viisil.“

12) Artiklit 10a muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) teise lõigu järele lisatakse [...] järgmine lõik:

[...]Tasuta ei eraldata lubatud heitkoguse ühikuid sektorite või allsektorite käitistele sellisel määral, mille ulatuses käitised kuuluvad määrusega (EL).../... [viide CBAMile](**) kehtestatud kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohu vähendamise muude meetmete kohaldamisalasse. Esimeses lõigus osutatud meetmeid kohandatakse vastavalt.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiivi 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).“;

(**) [*täielik viide CBAMile*]

ii) kolmanda lõigu lõppu lisatakse järgmine lause:

„Et pakkuda täiendavaid stiimuleid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks, vaadatakse kindlaksmääratud kogu liitu hõlmavad eelnevad võrdlusalused läbi enne ajavahemikku 2026–2030, arvestades olemasolevate tootepõhiste võrdlusaluste määratluste ja süsteemipiiride võimalikku muutmist.“;

b) lisatakse lõige 1a:

„1a. Alates piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi (*Carbon Border Adjustment Mechanism*, edaspidi „CBAM“) kohaldamise kuupäevast määruse [CBAM] I lisas loetletud toodete tootmiseks lubatud heitkoguse ühikuid tasuta ei eraldata.

Erandina eelmisest lõigust kohaldatakse nende toodete tootmise suhtes määruse [CBAM] esimestel kohaldamisaastatel lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamist vähendatud kogustes. Nende toodete tootmise puhul kasutatakse tegurit, millega vähendatakse tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute kogust (CBAMi tegur). CBAMi tegur on [CBAMi määruse] jõustumisest kuni 2025. aasta lõpuni 100 %[...] ning seda vähendatakse ajavahemikul 2026–2028 igal aastal [...] 5 protsendipunkti võrra, ajavahemikul 2029–2032 igal aastal 10 protsendipunkti võrra ja ajavahemikul 2033–2035 igal aastal 15 protsendipunkti võrra, et jõuda kümnendaks aastaks 0 %-ni.

Tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute vähendus arvutatakse igal aastal kui määruse [CBAM] I lisas loetletud toodete tootmisega seotud tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute nõudluse keskmine osakaal võrrelduna kõigi käitiste tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute arvutatud kogunõudlusega artikli 11 lõikes 1 osutatud asjaomasel ajavahemikul. Kohaldatakse CBAMi tegurit.

Tasuta eraldamise vähendamisest tulenevad lubatud heitkoguste ühikud tehakse kättesaadavaks, et toetada innovatsiooni kooskõlas artikli 10a lõikega 8.“;

c) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) kolmanda lõigu punkt c asendatakse järgmisega:

„c) võrdlusalused ajavahemikuks 2026–2030 määratakse kindlaks samal viisil, nagu on sätestatud punktides a ja d, võttes aluseks artikli 11 kohaselt 2021. ja 2022. aasta kohta esitatud teabe koos aastase vähendamismääraga, mida kohaldatakse iga ajavahemikku 2008–2028 jääva aasta osas;“;

ii) kolmandasse lõiku lisatakse punkt d:

„d) kui aastane vähendamismäär ületab 2,5 % või jääb alla 0,2%, on aastate 2026–2030 võrdlusalused ajavahemikus 2013–2020 kohaldatud võrdlusalused, mida on iga ajavahemikku 2008–2028 jääva aasta osas vähendatud ühe asjakohase eespool nimetatud protsendimäära võrra.“;

iii) neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Erandina kohandatakse aromaatsete süsivesinike ja sünteesigaasi jaoks kehtestatud võrdlusaluseid sama protsendimäära võrra, mis kehtib rafineerimistehaste puhul, et säilitada nimetatud toodete valmistajate jaoks võrdsed tingimused.“;

- d) lõiked 3 ja 4 jäetakse välja;
- e) lõike 6 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid peaksid kooskõlas teise ja neljanda lõiguga võtma vastu finantsmeetmed selliste sektorite või allsektorite kasuks, mille puhul esineb süsinikdioksiidi lekke tõeline oht suurte kaudsete kulude tõttu, mis ilmnevad tegelikult kasvuhoonegaaside heitkogustega seotud kulude ülekandumisel elektrihindadesse, eeldusel et sellised finantsmeetmed on kooskõlas riigiabi eeskirjadega ega moonuta põhjendamatult konkurentsi siseturul. Vastuvõetud finantsmeetmete alusel ei tohiks hüvitada lõike 1 kohaselt kehtestatud võrdlusaluste järgi tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikutega kaetavaid kaudseid kulusid. Kui liikmesriik kulutab summa, mis on suurem kui 25 % artikli 10 lõikes 3 osutatud enampakkumistulust selle aasta puhul, mil kaudsed kulud tekkisid, esitab ta selle summa ületamise põhjused.“;

- f) lõike 7 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Alates 2021. aastast lisatakse lõigete 19, 20 ja 22 kohaselt käitistele eraldamata jäänud lubatud heitkoguse ühikud käesoleva lõike esimese lõigu esimese lause kohaselt reserveeritud lubatud heitkoguse ühikute kogusele.“;

g) lõige 8 asendatakse järgmisega:

„8. 365 miljonit lubatud heitkoguse ühikut kogusest, mis võidak스 muidu eraldada tasuta käesoleva artikli alusel, ja 85 miljonit lubatud heitkoguse ühikut kogusest, mis võidak스 muidu müüa enampakkumisel artikli 10 alusel, samuti lubatud heitkoguse ühikud, mis tulenevad artikli 10a lõikes 1a osutatud lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise vähendamisest, tehakse kättesaadavaks fondile, mille eesmärk on toetada innovatsioonitegevust vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogia ja protsesside valdkonnas ning aidata kaasa nullsaaste eesmärkide saavutamisele (edaspidi „innovatsioonifond“). Lubatud heitkoguse ühikuid, mida õhusõiduki käitajate sulgemise tõttu neile välja ei anta ja mis ei ole vajalikud kõnealuste käitajate tagastatud lubatud heitkoguse ühikute puudujäägi katmiseks, kasutatakse samuti esimese lõigu kohaseks innovatsioonitegevuse toetamiseks.

Lisaks sellele täiendatakse ajavahemikul 2013–2020 komisjoni otsuse 2010/670/EL(*) alusel kasutatavast 300 miljonist lubatud heitkoguse ühikust saadud järelejäänud tulu 50 miljoni turustabiilsusreservist eraldamata lubatud heitkoguse ühikuga, mida kasutatakse aegsasti esimese lõigu kohaseks innovatsioonitegevuse toetamiseks.³⁵[...]

³⁵ Algatuse „FuelEU Maritime“ ettepaneku suhtes võetud üldises lähenemisviisis otsustas nõukogu jätta välja sätte, millega nähakse ette, et kõnealuse määruse kohastest trahvidest saadav tulu on sihtotstarbeline välistulu.

Innovatsioonifond hõlmab I ja III lisas loetletud sektoreid, sealhulgas süsinikdioksiidi keskkonnaohutut kogumist ja kasutamist, mis aitab oluliselt leevendada kliimamuutusi, samuti hõlmab see tooteid, mis asendavad I lisas loetletud sektorites toodetavaid süsinikdioksiidimahukaid tooteid, ühtlasi aidatakse sellega hoogustada süsinikdioksiidi keskkonnaohutu kogumise ja geoloogilise säilitamisega seotud projektide ehitustegevust ja toimimist ning edendada uuenduslikke taastuvenergia ja energia salvestamise tehnoloogiaid geograafiliselt tasakaalustatud asukohtades. Innovatsioonifondist võib toetada ka läbimurdelist ning uuenduslikku tehnoloogiat ja taristut, mille abil vähendada merendussektori süsinikuheidet ning toota vähese süsinikdioksiidiheitega ja süsinikdioksiidiheitevabasisid kütuseid meretranspordi, lennunduse, raudtee- ja maanteetranspordi jaoks.

Komisjon pöörab erilist tähelepanu [...] [CBAMi määrusega] hõlmatud sektorite projektidele, et toetada innovatsiooni vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogia, süsinikdioksiidi kogumise ja kasutamise, süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise, taastuvenergia ja energia salvestamise valdkonnas viisil, mis aitab leevendada kliimamuutusi, eesmärgiga anda nende sektorite projektidele aastatel 2021–2030 märkimisväärne osa käesoleva artikli lõikes 1a nimetatud lubatud heitkoguse ühikute rahalise väärtusega samaväärsest summast, ning võib algsatada enne 2027. aastat projektikonkursse, mis on suunatud [CBAMi määrusega] hõlmatud sektoritele.

Komisjon pöörab erilist tähelepanu projektidele, mis aitavad otseselt või kaudselt vähendada merendussektori CO₂ heidet, ning võib vajaduse korral algsatada projektikonkursse selle eesmärgi saavutamiseks.

Kõikide liikmesriikide territooriumil teostatavad projektid on rahastamiskõlblikud, sealhulgas väikesemahulised projektid. Toetust saavad tehnoloogiad peavad olema innovatiivsed ja ilma toetuseta sellises mahus äriselt mitte veel elujõulised, kuid need peavad esindama läbimurdelisi lahendusi või olema piisavalt valmis, et neid saaks kohaldada kommertskasutusele eelnevas mahus.

Komisjon tagab, et innovatsioonifondi jaoks ette nähtud lubatud heitkoguse ühikud müüakse enampakkumisel vastavalt artikli 10 lõikes 4 sätestatud põhimõtetele ja korrale. Enampakkumisel saadud tulu käsitatakse finantsmääruse artikli 21 lõike 5 kohaselt sihtotstarbelise välistuluna. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuva tegevusega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale.

Komisjon esitab 31. detsembriks 2023 ja seejärel igal aastal artikli 22a lõikes 1 osutatud kliimamuutuste komiteele aruande innovatsioonifondi rakendamise kohta, esitades toetust saanud projektide analüüsi sektorite ja liikmesriikide kaupa.

[...]

Komisjon annab taotluse korral tehnilist abi madala tõhusa osalemise määraga liikmesriikidele, et suurendada taotluse esitanud liikmesriikide suutlikkust toetada oma territooriumil jõupingutusi, mida projektiesitajad teevad selleks, et esitada innovatsioonifondile rahastamistaotlusi küpsete projektide jaoks, et parandada tõhusat geograafilist osalemist innovatsioonifondis ja suurendada esitatud projektide üldist kvaliteeti. Projektid valitakse objektiivsete ja läbipaistvate kriteeriumide alusel, võttes vajaduse korral arvesse seda, millises ulatuses aitavad need tuua heitkoguseid lõikes 2 osutatud võrdlusalustest tunduvalt allapoole. Komisjon püüab saavutada tõhusa kvaliteedipõhise geograafilise katvuse kogu liidus ning tagab oma edusammude ja asjakohaste järelmeetmete põhjaliku seire.

Taotlejate nõusolekul teavitab komisjon pärast projektikonkursside lõppu liikmesriike rahastamistaotlustest, mis on seotud projektidega nende territooriumil, ning annab neile kõnealuste taotluste kohta üksikasjalikku teavet, et hõlbustada liikmesriikidel projektide toetamise koordineerimist. Lisaks teavitab komisjon enne toetuse andmist liikmesriike eelvalitud projektide nimekirjast.

Projektidel peab olema ulatusliku rakendamise potentsiaal või potentsiaal vähendada märkimisväärselt vähese CO₂ heitega majandusele ülemineku kulusid asjaomastes sektorites. Süsinikdioksiidi kogumist ja kasutamist hõlmavad projektid peavad tooma kaasa heitkoguste netovähendamise ja tagama süsinikdioksiidi heite vältimise või süsinikdioksiidi alalise säilitamise. Innovatsioonifond võib toetada projekte konkurentsipõhiste pakkumismehhanismide, näiteks CO₂ heite hinnavahe lepingute kaudu. Projektikonkursi alusel saadud toetust võib anda kuni 60 % ulatuses projektide asjakohastest kuludest, sellest kuni 40 % ei tarvitse olla seotud kasvuhoonegaaside heitkoguste tõendatud vältimisega, juhul kui saavutatakse eelnevalt kindlaksmääratud vahe-eesmärgid, võttes arvesse kasutusele võetud tehnoloogiat. Konkureeriva pakkumismenetluse kaudu antava toetuse ja tehnilise abi korral võib toetada projektide asjakohaste kulude katmist kuni 100 % ulatuses.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat direktiivi seoses innovatsioonifondi toimimist käsitlevate normidega, sealhulgas valikumenetluse ja -kriteeriumide kohta, samuti seoses rahastamiskõlblike sektorite ja tehnoloogiliste nõudmistega toetuse eri liikide puhul.

Käesolevas lõikes nimetatud mehhanismi kaudu ei toetata projekte, mis ületavad 15 % selleks otstarbeks kasutada olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarvust. Nimetatud lubatud heitkoguse ühikuid võetakse arvesse lõike 7 kohaselt.“;

(*) Komisjoni 3. novembri 2010. aasta otsus 2010/670/EL, millega nähakse ette kriteeriumid ja meetmed, et rahastada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi raames vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ tööstuslikke näidisprojekte, mille eesmärk on süsinikdioksiidi keskkonnaohutu kogumine ja geoloogiline säilitamine, ning näidisprojekte, mis tutvustavad taastuvenergiaga seotud innovatiivseid tehnoloogialahendusi (ELT L 290, 6.11.2010, lk 39).

h) lõike 19 esimene lause asendatakse järgmisega:

„19. Tegevuse lõpetanud käitisele lubatud heitkoguse ühikuid tasuta ei eraldata.“;

- i) lisatakse järgmine lõige 22:

„22. Kui artikli 11 lõike 2 kohaselt tasuta eraldatud lubatud heitkoguste ühikute koguses on vaja teha kohandusi, tehakse need kas lubatud heitkoguse ühikute võtmisega käesoleva artikli lõike 7 kohaselt reserveeritud lubatud heitkoguse ühikute kogusest või sellele lubatud heitkoguse ühikute lisamisega.“

12a) Artikli 10b lõikele 4 lisatakse järgmised lõigud:

„Liikmesriikides, kus aastatel 2014–2018 kaugküttekäitiste heitkoguste osakaal ELi asjaomaste heitkoguste koguhulgast jagatuna liikmesriikide SKP osakaaluga ELi kogu SKPst on keskmiselt suurem kui 6,5, eraldatakse aastatel 2026–2030 kaugküttekäitistele täiendavalt 30 % artikli 10a kohaselt kindlaksmääratud tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute kogusest, tingimusel et investeerimismaht, mis on samaväärne eraldatud täiendava tasuta lubatud heitkoguse ühikute väärtusega, investeeritakse heitkoguste märkimisväärsesse vähendamisse enne 2030. aastat kooskõlas kolmanda lõigu kohaste kliimaneutraalsuse kavadega ning et kolmanda lõigu punktis b osutatud eesmärkide ja vahe-eesmärkide saavutamist kinnitab neljanda lõigu kohaselt läbi viidud tõendamine.

Kaugküttekäitiste käitajad koostavad 1. maiks 2024 oma käitistele kliimaneutraalsuse kava. Kava peab olema kooskõlas määruse (EL) 2021/1119 artikli 2 lõikes 1 sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja selles tuleb ette näha:

- a) meetmed ja investeeringud, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus käitise või ettevõtja tasandil;
- b) eesmärgid ja vahe-eesmärgid, et mõõta 31. detsembriks 2025 ja seejärel iga viienda aasta 31. detsembriks punktis a sätestatud kliimaneutraalsuse saavutamiseks tehtud edusamme;
- c) iga punktis a osutatud meetme ja investeeringu prognoositav mõju kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele.

Kolmanda lõigu punktis b osutatud eesmärkide ja vahe-eesmärkide saavutamist tõendatakse 31. detsembriks 2025 ja seejärel iga viienda aasta 31. detsembriks [...] kooskõlas artiklis 15 ette nähtud tõendamis- ja akrediteerimistoimingutega. Esimeses lõigus osutatut ületavaid tasuta lubatud heitkoguse ühikuid ei eraldata, kui eesmärkide ja vahe-eesmärkide saavutamist ei ole 2025. või 2030. aastal tõendatud.

13) Artikli 10c lõige 7 asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid nõuavad toetust saavatelt elektrit tootvatelt käitistelt ja võrguettevõtjatelt iga aasta 28. veebruariks aruande esitamist toetamiseks välja valitud investeeringute rakendamise kohta, sealhulgas tasuta eraldatud lubatud heitkoguse ühikute ja tehtud investeerimiskulude bilansi ning toetatud investeeringute liikide kohta. Liikmesriigid annavad sellest aru komisjonile, kes avalikustab aruanded.“

14) Artiklit 10d muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„1. Ajavahemikuks 2021–2030 luuakse fond eesmärgiga toetada toetust saavate liikmesriikide poolt kavandatud investeeringuid, sealhulgas rahastada väikesemahulisi investeerimisprojekte, et moderniseerida energiasüsteeme ja parandada energiatõhusust (edaspidi „moderniseerimisfond“). Moderniseerimisfondi rahastatakse artikli 10 kohasest lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest kõnealuses artiklis osutatud toetust saavate liikmesriikide jaoks.

Toetatavad investeeringud peavad olema kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega, samuti komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (*) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1119 (**) seatud sihtide ja Pariisi kokkuleppes väljendatud pikaajaliste eesmärkidega. Moderniseerimisfondist ei anta toetust fossiilkütuseid kasutavatele energiatootmisüksustele. Olenemata eelmisest lausest võib artikli 10d lõike 4 kohase teatega hõlmatud lubatud heitkoguse ühikutest saadavat tulu kasutada gaasiliste fossiilkütustega seotud investeeringuteks. Olenemata samast lausest võib tulu, mis saadakse artikli 10 lõike 1 kolmandas lõigus osutatud lubatud heitkoguse ühikutest, mis müüakse enampakkumisel enne 31. detsembrit 2029, kasutada ka gaasiliste fossiilkütustega seotud investeeringuteks, kui tegevus on määruse (EL) 2020/852 kohaselt keskkonnasäästlik ja nõuetekohaselt põhjendatud energiajulgeoleku tagamisega.“;

(*) COM(2019) 640 final.

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Vähemalt 80 % moderniseerimisfondi rahalistest vahenditest kasutatakse selleks, et toetada investeeringuid järgmistes valdkondades:

- a) taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmine ja selle kasutamine;
- b) taastuvate energiaallikate kasutamine kütmiseks ja jahutamiseks;
- c) energiatõhususe parandamine nõudluse poolel, sealhulgas tööstuse, transpordi, hoonete, põllumajanduse ja jäätmete valdkonnas;

- d) energia salvestamine ja energiavõrkude moderniseerimine, hõlmates kaugküttevõrke, elektrienergia ülekandevõrke ja liikmesriikidevaheliste ühenduste lisamist;
- e) madala sissetulekuga leibkondade toetamine, sealhulgas maa- ja äärepoolseimates piirkondades, et tegeleda energiaostuvõimetusega ja ajakohastada nende küttesüsteeme; ning
- f) õiglase üleminek toetust saavate liikmesriikide süsinikdioksiidihetega tööstusest sõltuvates piirkondades, toetades töötajate ümberpaigutamist, ümberõpet ja täiendõpet, haridust, töötusimialgatusi ja idufirmasid dialoogis sotsiaalpartneritega.“;

c) lõige 11 asendatakse järgmisega:

„11. Investeeringute komitee esitab igal aastal komisjonile ja artikli 22a lõikes 1 osutatud kliimamuutuste komiteele aruande investeeringute hindamisel saadud kogemuste kohta, eelkõige seoses heitkoguste vähendamise ja selle kuludega. Komisjon, võttes arvesse investeerimiskomitee töö tulemusi, vaatab 31. detsembriks 2024 läbi lõikes 2 osutatud projektide valdkonnad ja investeerimiskomitee soovitude alused.“

14a) Artiklit 11 muudetakse järgmiselt:

- a) lõikes 2 asendatakse sõnad „28. veebruariks“ sõnadega „30. juuniks“.

15) Artiklit 12 muudetakse järgmiselt:

- a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et mõne teise liikmesriigi pädeva asutuse väljaantud lubatud heitkoguse ühikuid tunnustatakse käitaja, õhusõiduki käitaja või laevandusettevõtja poolsete lõikest 3 tulenevate kohustuste täitmiseks.“;

- b) lõige 2a jäetakse välja;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Liikmesriigid, haldavad liikmesriigid ja laevandusettevõtjatele määratud haldavad asutused tagavad, et iga aasta [...] 30. septembriks:

a) tagastab iga käitise käitaja kõnealuse käitise eelmisel kalendriaastal tekitatud ja kooskõlas artikliga 15 tõendatud koguheitetele vastava arvu lubatud heitkoguse ühikuid;

b) tagastab iga õhusõiduki käitaja tema eelmisel kalendriaastal tekitatud ja kooskõlas artikliga 15 tõendatud koguheitetele vastava arvu lubatud heitkoguse ühikuid;

c) tagastab iga laevandusettevõtja tema eelmisel kalendriaastal tekitatud ja kooskõlas artikliga 3gc tõendatud koguheitetele vastava arvu lubatud heitkoguse ühikuid.

Liikmesriigid, haldavad liikmesriigid ja laevandusettevõtjatele määratud haldavad asutused tagavad, et esimese lõigu kohaselt tagastatud lubatud heitkoguse ühikud tunnistatakse seejärel kehtetuks.“;

d) Lõike 3 järele lisatakse järgmised lõiked:

„3-e. Erandina **lõike 3 esimese lõigu** punktist c võivad laevandusettevõtjad tagastada jääklassi laevade poolt 31. detsembrini 2030 tekitatud tõendatud heitkogustest 5 % vähem lubatud heitkoguse ühikuid, tingimusel et asjaomaste laevade jääklass on IA või IA Super või samaväärne jääklass, mis on kehtestatud HELCOMi soovitusel 25/7 alusel.

Kui võrreldes tõendatud heitkogustega tagastatakse vähem lubatud heitkoguse ühikuid, siis pärast seda, kui iga aasta kohta on kindlaks tehtud erinevus tõendatud heitkoguste ja tagastatud lubatud heitkoguse ühikute vahel, tunnistatakse vastav kogus lubatud heitkoguse ühikuid kehtetuks, mitte ei panda neid enampakkumisele vastavalt artiklile 10.

3-d. Erandina lõike 3 esimese lõigu punktist c ja artiklist 16 näeb komisjon liikmesriigi taotluse korral rakendusaktiga ette, et liikmesriigid peavad kõnealustes sätetes osutatud nõudeid täidetuks ega võta meetmeid laevandusettevõtjate vastu seoses heitkogustega, mis tekivad kuni 31. detsembrini 2030 reisilaevade, välja arvatud kruisilaevad, ja ro-ro-reisiparvlaevade reisidest, mis toimuvad taotluse esitanud liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva saare sadama ja sama liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva sadama vahel, ning asjaomaste laevade kai ääres toimuvast tegevusest seoses kõnealuste reisidega. Saare alaline elanikkond peab olema alla 50 000 alalise elaniku vastavalt viimasele ametlikule rahvaloendusele.

Komisjon avaldab esimeses lõigus osutatud saarte ja asjaomaste sadamate nimekirja ning ajakohastab seda.

3-c. Erandina lõike 3 esimese lõigu punktist c ja artiklist 16 näeb komisjon kahe sellise liikmesriigi ühise taotluse korral, kellest ühel ei ole maismaapiiri teise liikmesriigiga ja teine liikmesriik on esimesena nimetatud liikmesriigile geograafiliselt kõige lähemal asuv liikmesriik, rakendusaktiga ette, et liikmesriigid peavad kõnealustes sätetes osutatud nõudeid täidetuks ega võta meetmeid laevandusettevõtjate vastu seoses heitkogustega, mis tekivad kuni 31. detsembrini 2030 ühises taotluses osutatud riikidevahelise teenuste hankelepingu või riikidevahelise avaliku teenindamise kohustuse raames toimuvatest, kahte liikmesriiki ühendavatest reisilaevade või ro-ro-reisiparvlaevade reisidest ning asjaomaste laevade kai ääres toimuvast tegevusest seoses kõnealuste reisidega.

3-b. Lubatud heitkoguse ühikute tagastamise kohustust ei teki selliste heitkoguste puhul, mis tekivad kuni 31. detsembrini 2030 seoses reisidega, mis toimuvad liikmesriigi äärepoolseimas piirkonnas asuva sadama ja samas liikmesriigis asuva sadama vahel, sealhulgas reisid sadamatest sama liikmesriigi äärepoolseimate piirkondade piires ja nende vahel, ning asjaomaste laevade kai ääres toimuvast tegevusest seoses kõnealuste reisidega. “;

e) lõike 3-a esimene lause asendatakse järgmisega:

„3-a. Vajaduse korral ja niikaua, kui see on vajalik ELi HKSi keskkonnavalase terviklikkuse kaitsmiseks, ei tohi käitajad, õhusõiduki käitajad ja laevandusettevõtjad ELi HKSi kasutada lubatud heitkoguse ühikuid, mille annab välja liikmesriik, kelle suhtes muutuvad õhusõiduki käitajate, laevandusettevõtjate ja teiste käitajate kohustused kehtetuks.“;

f) lisatakse järgmine lõige 3b:

„3b. Lubatud heitkoguse ühikute tagastamise kohustust ei teki selliste kasvuhoonegaaside heitkoguste puhul, mida loetakse kogutuks ja kasutatuks selliselt, et need on tootes püsivalt ja keemiliselt seotud ega satu tavapärase kasutamise korral atmosfääri.

Komisjon võtab vastu rakendusaktid seoses nõuetega, mille kohaselt tuleb lugeda kasvuhoonegaasid tootes püsivalt keemiliselt seotuks selliselt, et need tavapärase kasutamise korral atmosfääri ei satu.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“

16) Artikli 14 lõike 1 esimesse lõiku lisatakse järgmine punkt:

„Nende rakendusaktidega kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001(*) biomassi kasutamise suhtes kehtestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume, milles on tehtud vajalikud kohandused nende kohaldamiseks käesoleva direktiivi alusel, et biomassi suhtes kehtiks nullmäär. Rakendusaktides sätestatakse täpselt, kuidas arvestada selliste heitkoguste säilitamist, mis on pärit nii nullmääraga kui ka nullmäärata allikatest. Samuti täpsustatakse neis, kuidas arvestada muust kui bioloogilise päritoluga toorainest valmistatud kütustest ja ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest pärit heitkoguseid ning tagada, et neid heitkoguseid võetaks arvesse ning välditakse topeltarvestust.“

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).“

17) IV peatüki pealkiri asendatakse järgmisega:

**„LENNUNDUSE, MERETRASPORDI JA PAIKSETE KÄITISTE SUHTES
KOHALDATAVAD SÄTTED“.**

18) Artiklit 16 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad nende käitajate, õhusõidukite käitajate ja laevandusettevõtjate nimede avaldamise, kes rikuvad nõuet tagastada käesoleva direktiivi kohaselt piisaval hulgal lubatud heitkoguse ühikuid.“;

b) lisatakse järgmine lõige 3a:

„3a. Lõikes 3 sätestatud karistusi kohaldatakse ka laevandusettevõtjate suhtes.“;

c) lisatakse järgmine lõige 11a:

„11a. Laevandusettevõtja puhul, kes ei ole täitnud lubatud heitkoguse ühikute tagastamise nõudeid kahe või enama järjestikuse aruandeperioodi jooksul, ja kui järgimist ei suudeta tagada muude täitemeetmetega, võib sisenemissadama liikmesriigi pädev asutus [...], pärast seda, kui on andnud asjaomasele laevandusettevõtjale võimaluse esitada oma märkused, anda välja väljasaatmiskorralduse, millest teatatakse komisjonile, Euroopa Meresõiduohutuse Ametile (EMSA), teistele liikmesriikidele ja asjaomasele lipuriigile. Sellise väljasaatmiskorralduse väljaandmise tulemusena keelab iga liikmesriik, välja arvatud liikmesriik, kelle lipu all laev sõidab, asjaomase laevandusettevõtja vastutusel olevate laevade sisenemise oma sadamatesse seni, kuni laevandusettevõtja täidab lubatud heitkoguse ühikute tagastamiskohustusi vastavalt artiklile 12. Kui laev sõidab liikmesriigi lipu all ning siseneb ühte tema sadamatest või [...] leitakse sealt, [...] siis peab asjaomane liikmesriik laeva kinni pärast seda, kui on andnud asjaomasele laevandusettevõtjale võimaluse esitada oma märkused, [...] kuni laevandusettevõtja on oma kohustused täitnud.

Kui avastatakse, et liikmesriigi lipu all sõitev laev on esimeses lõigus osutatud viisil kohustused täitmata jätnud ning asub selle liikmesriigi sadamas, mille lipu all laev sõidab, siis võib asjaomane liikmesriik pärast seda, kui on andnud asjaomasele laevandusettevõtjale võimaluse esitada oma märkused, anda korralduse laeva kinnipidamiseks, kuni laevandusettevõtja on oma kohustused täitnud. Liikmesriik teatab sellest komisjonile, EMSA-le ja teistele liikmesriikidele. Sellise lipuriigi kinnipidamiskorralduse tulemusena võtavad kõik liikmesriigid samad meetmed nagu võetakse väljasaatmiskorralduse puhul vastavalt esimese lõigu teisele lausele.

Käesolev lõige ei piira merehädas olevate laevade suhtes rakendatavate rahvusvaheliste merenduseeskirjade kohaldamist. “

19) Artikkel 18b asendatakse järgmisega:

„Artikkel 18b

Komisjoni, Euroopa Meresõiduohutuse Ameti ja muude asjaomaste organisatsioonide abi

1. Artikli 3c lõikest 4, artiklitest 3f, 3gb, 3gc, 3gd, 3ge ja 18a tulenevate kohustuste täitmiseks võivad komisjon, haldav liikmesriik ja laevandusettevõtjatele määratud haldavad asutused taotleda abi Euroopa Meresõiduohutuse Ametilt või muult asjaomaselt organisatsioonilt ning võivad sel eesmärgil sõlmida nende organisatsioonidega asjakohaseid lepinguid.
2. Komisjon, keda abistab Euroopa Meresõiduohutuse Amet, püüab välja töötada asjakohased vahendid ning suunised, et hõlbustada ja koordineerida kontrolli- ja jõustamistoiminguid, mis on seotud käesoleva direktiivi kohaldamisega meretranspordi suhtes. Võimaluse korral tehakse sellised suunised ja vahendid kättesaadavaks liikmesriikidele ja tõendajatele, et jagada teavet ning tagada paremini käesoleva direktiivi tõhus jõustamine.“;

20) [...] Artiklile 30 [...] lisatakse [...] lõiked 2a ja 5:

„2a. CBAMi sektorite suhtes kohaldatavad meetmed vaadatakse korrapäraselt läbi, pidades silmas määruse xxx [viide CBAMile] kohaldamist. Enne 1. jaanuari 2026 ja seejärel iga kahe aasta tagant analüüsib komisjon [CBAMi määruse] artikli 30 kohaselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatava aruande raames mehhanismi mõju süsinikdioksiidi lekke ohule, sealhulgas seoses ekspordiga. Aruandes hinnatakse vajadust võtta süsinikdioksiidi lekke ohuga tegelemiseks lisameetmeid, sealhulgas seadusandlikke meetmeid. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek.“;

„5. Komisjon esitab 31. detsembriks 2026 aruande, milles hinnatakse, milline mõju on [...] olmejäätmete põletamisega tegelevate käitiste kohustuslikul hõlmamisel heitkogustega kauplemise süsteemiga direktiivi 2003/87/EÜ I lisa [...] alusel alates 2031. aastast, ning sellise hõlmamise teostatavust, võttes arvesse selliseid asjakohaseid kriteeriume nagu mõju siseturule, võimalikud konkurentsimoonutused, keskkonnavalane terviklikkus, kooskõla jäätmete raamdirektiivi³⁶ eesmärkidega ning heitkoguste seire ja arvutamise stabiilsus ja täpsus. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek [...] käesoleva direktiivi muutmiseks.“

21) Artikli 30 järele lisatakse IVa peatükk:

„IVa PEATÜKK

HEITKOGUSTEGA KAUPLEMISE SÜSTEEM HOONETE JA MAANTEETRASPORDI JAOKS

Artikkel 30a

Kohaldamisala

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse III lisas osutatud tegevusega seotud heitkoguste, kasvuhoonegaaside heitelubade, lubatud heitkoguse ühikute väljaandmise ja tagastamise, seire, aruandluse ja tõendamise suhtes. Käesolevat peatükki ei kohaldata II [...] ja III peatükiga hõlmatud heitkoguste suhtes.

Artikkel 30b

Kasvuhoonegaaside heiteload

1. Liikmesriigid tagavad, et alates 1. jaanuarist 2025 ei tegutse ükski reguleeritud üksus III lisas osutatud tegevusalal, kui kõnealusel reguleeritud üksusel ei ole pädeva asutuse poolt lõigete 2 ja 3 kohaselt välja antud luba.

³⁶ [Lisada viide]

2. Reguleeritud üksuse poolt pädevale asutusele lõike 1 alusel esitatavas käesoleva peatüki kohase kasvuhoonegaaside heiteloa taotluses tuleb esitada kirjeldus vähemalt järgneva kohta:
 - a) reguleeritud üksus;
 - b) selliste kütuste liik, mida ta tarbimisse lubab ja mida kasutatakse põletamiseks III lisa määratletud hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, ning kütuste tarbimisse lubamise viisid;
 - c) tarbimisse lubatud kütuste lõppkasutus(ed) III lisa osutatud tegevusalal;
 - d) kavandatud meetmed heitkoguste seireks ja aruandluseks kooskõlas artiklis 14 ja 30f osutatud õigusaktidega;
 - e) üldarusaadav kokkuvõtte punktides a–d esitatud teabest.
3. Pädev asutus annab lõikes 1 osutatud reguleeritud üksusele III lisa osutatud tegevuse jaoks välja kasvuhoonegaaside heiteloa, kui ta on veendunud, et kõnealune üksus suudab teha III lisa kohaselt tarbimisse lubatud kütusekogustele vastavate heitkoguste seiret ja sellekohast aruandlust.
4. Kasvuhoonegaaside heiteload sisaldavad vähemalt järgmist:
 - a) reguleeritud üksuse nimi ja aadress;
 - b) selliste viiside kirjeldus, mida reguleeritud üksus kasutab kütuste tarbimisse lubamiseks käesoleva peatükiga hõlmatud sektorites;
 - c) selliste kütuste loetelu, mida reguleeritud üksus lubab tarbimisse käesoleva peatükiga hõlmatud sektorites;
 - d) seirekava, mis vastab artiklis 14 osutatud õigusaktidega kehtestatud nõuetele;

- e) artiklis 14 osutatud õigusaktidega kehtestatud aruandlusnõuded;
 - f) kohustus tagastada iga kalendriaasta koguheitetele, mis on tõendatud kooskõlas artikliga 15, vastaval hulgal käesoleva peatüki kohaselt välja antud lubatud heitkoguse ühikuid nelja kuu jooksul pärast kõnealuse aasta lõppu.
5. Liikmesriigid võivad ilma luba muutmata lubada reguleeritud üksustel seirekavasid ajakohastada. Reguleeritud üksused esitavad kõik ajakohastatud seirekavad kinnitamiseks pädevale asutusele.
6. Reguleeritud üksus teavitab pädevat asutust kõikidest sellistest kavandatavatest muudatustest oma tegevuse laadis või tarbimisse lubatavates kütustes, mis võivad nõuda kasvuhoonegaaside heiteloaja ajakohastamist. Vajaduse korral ajakohastab pädev asutus loa vastavalt artiklis 14 osutatud õigusaktidele. Kui muutub käesoleva peatükiga hõlmatud reguleeritud üksuse isik, ajakohastab pädev asutus loa, lisades sinna uue reguleeritud üksuse nime ja aadressi.

Artikkel 30c

Lubatud heitkoguse ühikute üldkogus

1. Alates [...] 2027. aastast igal aastal käesoleva peatüki alusel välja antavate lubatud heitkoguse ühikute liiduülest üldkogust vähendatakse lineaarselt alates 2024. aastast 2024. aasta väärtus määratakse kindlaks 2024. aasta heitkoguste piirmäärana, mille arvutamisel võetakse aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842(*) artikli 4 lõike 2 kohased võrdlusheitkogused käesoleva peatükiga hõlmatud sektorites ja kohaldatakse kõigi kõnealuse määruse kohaldamisalasse kuuluvate heitkoguste lineaarse vähendamise trajektoori. Kogust vähendatakse igal aastal pärast 2024. aastat lineaarse vähendamisteguri 5,15 % võrra. Komisjon avaldab 1. jaanuariks 2024 liidu lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse [...] 2027. aastaks.

2. Alates 2028. aastast igal aastal käesoleva peatüki alusel välja antavate lubatud heitkoguse ühikute liiduülest üldkogust vähendatakse lineaarselt alates 2025. aastast, võttes aluseks käesoleva peatüki kohaselt aastate 2024–2026 kohta teatatud keskmised heitkogused. Lubatud heitkoguse ühikute kogust vähendatakse lineaarse vähendamisteguri 5,43 % võrra, välja arvatud juhul, kui on täidetud IIIa lisa punktis 1 esitatud tingimused, millisel juhul vähendatakse kogust lineaarse vähendamisteguri alusel, mida on kohandatud IIIa lisa punktis 2 esitatud reegli kohaselt. Komisjon avaldab 30. juuniks 2027 lubatud heitkoguse ühikute liiduülese üldkoguse 2028. aastaks ning vajaduse korral kohandatud lineaarse vähendamisteguri.
3. Käesoleva peatüki alusel välja antavate lubatud heitkoguse ühikute liiduülest üldkogust kohandatakse, et kompenseerida tagastatud lubatud heitkoguse ühikute kogust juhtudel, kui ei olnud võimalik vältida heitkoguste topeltarvestust, nagu on osutatud artikli 30f lõikes 4. Kohandamine vastab käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute koguarvule, mis hüvitati asjaomasel aruandeaastal vastavalt artikli 30f lõikes 4 osutatud õigusaktidele.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

Artikkel 30d

Lubatud heitkoguse ühikute müük enampakkumisel III lisas osutatud tegevuse jaoks

1. Alates [...] 2027. aastast müüakse käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikud enampakkumisel, välja arvatud juhul, kui need paigutatakse otsusega (EL) 2015/1814 loodud turustabiilsusreservi. Käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikud müüakse enampakkumisel II [...] ja III peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikutest eraldi.

2. Käesoleva peatüki kohane lubatud heitkoguse ühikute müük enampakkumisel algab [...] 2027. aastal mahus, mis vastab 130 %-le [...] 2027. aastal enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute mahust, mis on kindlaks määratud kõnealuse aasta lubatud heitkoguse ühikute liiduülese üldkoguse ning lõigete 3, 4 ja 5 [...] kohaste vastavate enampakkumisosade ja -mahtude alusel. Enampakkumisel müüdavaid lisakoguseid kasutatakse üksnes lubatud heitkoguse ühikute tagastamiseks vastavalt artikli 30e lõikele 2 ja neid võib enampakkumisel müüa kuni 30. aprillini 2028. Lisakogused arvatakse maha ajavahemikul [...] 2029–2031 enampakkumisel müüdavatest kogustest. Kõnealuste varaste enampakkumiste tingimused kehtestatakse vastavalt lõikele 6 ja artikli 10 lõikele 4.
- [...] 2027. aastal luuakse 600 miljonit käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikut, mis on mõeldud osaluseks turustabiilsusreservis vastavalt otsuse (EL) 2015/1814 artikli 1a lõikele 3.
3. 150 miljonit käesoleva peatüki alusel välja antud lubatud heitkoguse ühikut müüakse enampakkumisel ja kogu nende enampakkumiste tulu tehakse kättesaadavaks artikli 10a lõike 8 alusel loodud innovatsioonifondile. Käesolevas lõikes osutatud lubatud heitkoguse ühikute suhtes kohaldatakse artikli 10a lõiget 8.
4. Käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse, millest on maha arvatud lõikes 3 sätestatud kogus, müüvad liikmesriigid enampakkumisel ja jaotavad omavahel osadeks, mis on sama suured kui asjaomase liikmesriigi käesoleva peatükiga hõlmatud sektorite määruse (EL) 2018/842 artikli 4 lõike 2 kohase võrdlusheite keskmine osakaal ajavahemikul 2016–2018.
- 4a. Tulu, mis saadakse kuni 59 000 000 000 euro suuruses summas lõikes 4 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest liikmesriikide poolt, eraldatakse kuni 2032. aastani määrusega (EL) 20.../nn [kliimameetmete sotsiaalfondi määrus](*) loodud kliimameetmete sotsiaalfondile. See tulu moodustab sihtotstarbelise välistulu vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5 ja seda rakendatakse vastavalt kliimameetmete sotsiaalfondi suhtes kohaldatavatele eeskirjadele.

Fondile aastast eraldatav summa ei ületa 2027. aastal 10 500 000 000 eurot, 2028. aastal 10 150 000 000 eurot, 2029. aastal 9 950 000 000 eurot, 2030. aastal 9 750 000 000 eurot, 2031. aastal 9 500 000 000 eurot ja 2032. aastal 9 150 000 000 eurot.

Kui lõikes 4 osutatud enampakkumisest saadud tulu määratakse kindlaks omavahenditena vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmandale lõigule, lõpetatakse käesoleva lõike kohaldamine.

5. Liikmesriigid otsustavad selle üle, kuidas kasutada lõikes 4 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistest saadud tulu, välja arvatud tulu, mis moodustab sihtotstarbelise välistulu vastavalt lõikele 4a, või tulu, mis on ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt kindlaks määratud omavahenditena ja kantud liidu eelarvesse. Liikmesriigid [...] peaksid kasutama asjaomast tulu või selle tuluga samaväärset summat ühe või mitme artikli 10 lõikes 3 osutatud tegevuse jaoks või ühel või mitmel järgmisel eesmärgil:
- a) meetmed, mille eesmärk on aidata kaasa hoonete kütte ja jahutusega seotud süsinikuheite vähendamisele või hoonete energiavajaduse vähendamisele, sealhulgas taastuvenergia integreerimine ja sellega seotud meetmed vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõikele 11 ning artiklitele 12 ja 20 [viited ajakohastatakse läbivaadatud direktiiviga], samuti meetmed, millega antakse rahalist toetust madala sissetulekuga leibkondadele kõige halvemate näitajatega hoonetes;
 - b) meetmed, mille eesmärk on kiirendada heiteta sõidukite kasutuselevõttu või anda rahalist toetust heiteta sõidukite täielikult koostalitlusvõimelise tankimis- ja laadimistaristu kasutuselevõtuks, või meetmed, millega soodustatakse üleminekut ühistranspordile ja parandatakse mitmeliigilist transporti või antakse rahalist toetust, et tegeleda väikese ja keskmise sissetulekuga transpordikasutajatega seotud sotsiaalsete aspektidega.

c) kütuste lõpptarbivatele rahalise hüvitise andmine juhtudel, kui ei olnud võimalik vältida heitkoguste topeltarvestust, nagu on osutatud artikli 30f lõikes 4.

Liikmesriigid [...] peaksid kasutama osa oma käesoleva artikli kohaselt saadud enampakkumistulust selleks, et tegeleda käesoleva peatüki alusel toimuva heitkogustega kauplemise sotsiaalsete aspektidega, pöörates erilist tähelepanu vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele, nagu need on määratletud määruses (EL) 20.../nn [kliimameetmete sotsiaalfondi määrus](*). [...]

Liikmesriigid loetakse käesoleva lõike sätteid täitnuks, kui nad on esimeses lõigus nimetatud eesmärkidel kehtestanud maksu- või rahalise toetuse poliitika või rahalist toetust võimendava õiguspoliitika, mille väärtus on samaväärne käesolevas peatükis osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest saadud tuluga, millele on osutatud esimeses lõigus, ning rakendavad nimetatud poliitikat.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni tulude kasutamisest ja käesoleva lõike kohaselt võetud meetmetest, lisades selle teabe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999(**) alusel esitatavatesse aruannetesse.

6. Käesoleva peatüki alusel välja antud lubatud heitkoguse ühikute suhtes kohaldatakse artikli 10 lõikeid 4 ja 5. Eelkõige võtab komisjon 31. detsembriks 2025 artikli 10 lõike 4 kohaselt vastu delegeeritud õigusakti, milles kehtestatakse kooskõlas lõikega 4a enampakkumisel müümise eeskirjad, millega tagatakse, et asjaomases lõikes osutatud summade saavutamiseks iga liikmesriigi poolt enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute kogused jaotatakse proportsionaalselt liikmesriikide vahel vastavalt lõikes 4 osutatud lubatud heitkoguse ühikute asjaomasele osale. Nimetatud eeskirjad hõlmavad ka komisjoni poolt selleks otstarbeks osutatud kontole asjaomaste summade krediteerimise korda.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

(**) [*lisada viide*]

Artikkel 30e

Lubatud heitkoguse ühikute üleandmine, tagastamine ja kehtetuks tunnistamine

1. Käesoleva peatükiga hõlmatud heitkoguste, reguleeritud üksuste ja lubatud heitkoguse ühikute suhtes kohaldatakse artiklit 12, välja arvatud artikli 12 lõikeid 2a, 3, 3a, lõike 4 teist ja kolmandat lauset ning lõiget 5. Vastavalt sellele käsitatakse:
 - a) kõiki viiteid heitkogustele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud heitkogustele;
 - b) kõiki viiteid kütiste kütajatele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud reguleeritud üksustele;
 - c) kõiki viiteid lubatud heitkoguse ühikutele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikutele.

2. Alates 1. jaanuarist [...] 2028 tagavad liikmesriigid, et reguleeritud üksus tagastab iga aasta 30. aprilliks III lisa kohaselt tarbimisse lubatud kütuste kogusele vastava ning kooskõlas artiklitega 15 ja 30f tõendatud eelmise aasta koguheituga võrdse arvu käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikuid ning et need lubatud heitkoguse ühikud tunnistatakse seejärel kehtetuks.
3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võib kuni 31. detsembrini 2030 asjaomase liikmesriigi pädev asutus juhul, kui selles liikmesriigis asutatud reguleeritud üksuse suhtes kohaldatakse aastatel 2027–2030 kehtivat riiklikku CO₂-maksu, mis hõlmab III lisas osutatud tegevusala, vabastada asjaomase reguleeritud üksuse kohustusest tagastada konkreetse võrdlusaasta kohta lõike 2 kohased lubatud heitkoguse ühikud, tingimusel et:
- a) asjaomane liikmesriik teavitab komisjoni hiljemalt [lisada käesoleva muutmisdirektiivi ülevõtmise tähtaeg] oma riiklikust CO₂-maksust, mis hõlmab III lisas osutatud tegevusala, ning selleks ajaks on jõustunud siseriiklik õigusakt, millega kehtestatakse aastatel 2027–2030 kohaldatavad maksumäärad. Asjaomane liikmesriik teavitab komisjoni igast hilisemast riikliku CO₂-maksu muudatusest;
 - b) asjaomase liikmesriigi CO₂-maks, mida kõnealune reguleeritud üksus tegelikult maksab, on võrdlusaastal kõrgem kui käesoleva peatüki alusel loodud heitkogustega kauplemise süsteemi keskmine enampakkumishind;
 - c) reguleeritud üksus täidab täielikult artiklist 30b tulenevaid kasvuhoonegaaside heitelubasid käsitlevaid kohustusi ning artiklist 30f tulenevaid heitkoguste seiret, aruandlust ja tõendamist käsitlevaid kohustusi;
 - d) asjaomane liikmesriik teavitab komisjoni mis tahes sellise erandi kohaldamisest ja vastavast lubatud heitkoguse ühikute kogusest, mis tuleb kooskõlas punktiga g ja artikli 10 lõike 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega võrdlusaastale järgneva aasta 30. aprilliks kehtetuks tunnistada;

- e) komisjon ei esita kolme kuu jooksul alates punkti a kohasest teavitamisest ega kahe kuu jooksul pärast asjaomast aastat käsitlevat punkti d kohast teavitamist vastuväiteid erandi kohaldamise kohta sel alusel, et teatatud meede ei vasta käesolevas lõikes sätestatud tingimustele;
- f) asjaomane liikmesriik ei müü enampakkumisel artikli 30d lõikes 4 osutatud lubatud heitkoguse ühikute kogust konkreetse võrdlusaasta kohta enne, kui käesoleva lõike alusel kehtetuks tunnistatavate lubatud heitkoguse ühikute kogus on punkti g kohaselt kindlaks määratud, välja arvatud kogused, mis on vajalikud tema osa saamiseks artikli 30d lõikes 4a osutatud tulust, või kui artikli 30d lõikes 4 osutatud enampakkumisest saadud tulu määratakse kindlaks omavahenditena vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmandale lõigule, et täita nõukogu otsusest (EL, Euratom) 2020/2053³⁷ tulenevaid kohustusi. Asjaomane liikmesriik ei müü enampakkumisel ühtegi artikli 30d lõike 2 esimese lõigu kohast lubatud heitkoguse ühikute lisakogust;
- g) asjaomane liikmesriik tunnistab võrdlusaasta kohta lubatud heitkoguse ühikute üldkogusest kehtetuks tema poolt artikli 30d lõikes 4 osutatud enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute sellise koguse, mis on võrdne kõnealuse reguleeritud üksuse käesoleva peatüki kohaste tõendatud heitkogustega võrdlusaastal. Kui punkti f kohaldamisele järgneval võrdlusaastal enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute kogus on väiksem kui käesoleva lõike alusel kehtetuks tunnistatavate lubatud heitkoguse ühikute kogus, tagab asjaomane liikmesriik, et ta tunnistab erinevusele vastava lubatud heitkoguse ühikute koguse kehtetuks võrdlusaastale järgneva aasta lõpuks, ning

³⁷ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

- h) asjaomane liikmesriik kohustub punkti a kohase esimese teavitamise ajal kasutama ühe või mitme artikli 30d lõike 5 esimeses ja teises lõigus loetletud või osutatud meetme puhul summat, mis on võrdne tuluga, mille suhtes oleks asjaomase erandi puudumise korral kohaldatud artikli 30d lõiget 5. Kohaldatakse artikli 30d lõike 5 kolmandat ja neljandat lõiku ning komisjon tagab, et nende kohaselt saadud teave on kooskõlas võetud kohustusega.

Punkti g kohaselt kehtetuks tunnistatavate lubatud heitkoguse ühikute kogus ei mõjuta artikli 30d lõike 4a kohaselt kindlaks määratud sihtotstarbelist välistulu ja selle summa osa asjaomase liikmesriigi jaoks, nagu on täpsustatud kooskõlas artikli 30d lõikes 6 osutatud delegeeritud õigusaktiga, ega nõukogu otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 kohaseid liidu eelarve omavahendeid, mis saadakse artikli 30d kohasest lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest saadud tulust, kui need on kindlaks määratud vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 311 kolmandale lõigule.

Artikkel 30f

Heitkoguste seire, aruandlus ja tõendamine ning akrediteerimine

1. Käesoleva peatükiga hõlmatud heitkoguste, reguleeritud üksuste ja lubatud heitkoguse ühikute suhtes kohaldatakse artikleid 14 ja 15. Vastavalt sellele käsitatakse:
 - a) kõiki viiteid heitkogustele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud heitkogustele;
 - b) kõiki viiteid I lisas loetletud tegevusaladele viidetena III lisas osutatud tegevusaladele;
 - c) kõiki viiteid käitajatele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud reguleeritud üksustele;
 - d) kõiki viiteid lubatud heitkoguse ühikutele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikutele.

2. Liikmesriigid tagavad, et iga reguleeritud üksus seirab alates 2025. aastast igal kalendriaastal heitkoguseid, mis vastavad III lisa kohaselt tarbimisse lubatud kütusekogustele. Samuti tagavad nad, et iga reguleeritud üksus teatab kõnealused heitkogused järgmisel aastal pädevale asutusele kooskõlas artikli 14 lõikes 1 osutatud õigusaktidega, tehes seda esimest korda 2026. aastal.
3. Liikmesriigid tagavad, et iga reguleeritud üksus, kellel on 1. jaanuaril 2025 artikli 30b kohane luba, teatab 30. märtsiks 2025 oma 2024. aasta varasemad heitkogused.
4. Liikmesriigid tagavad, et reguleeritud üksused suudavad iga kütuseliigi kohta teha usaldusväärselt ja täpselt kindlaks ja dokumenteerida tarbimisse lubatud kütuse täpsed kogused, mida kasutatakse põletamiseks III lisas kindlaks määratud hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris, ning reguleeritud üksuste poolt tarbimisse lubatud kütuste lõppkasutuse. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et [...] piirata käesoleva peatükiga hõlmatud heitkoguste ning II [...] ja III peatükiga hõlmatud heitkoguste topeltarvestuse ohtu.

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, mis käsitlevad üksikasjalikke eeskirju topeltarvestuse vältimiseks ja kütuste lõpptarbijatele rahalise hüvitise andmiseks juhtudel, kui sellist topeltarvestust ei saa vältida [...]. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22a lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Käesoleva peatükiga hõlmatud heitkoguste seire ja aruandluse põhimõtted on esitatud IV lisa C osas.
6. Käesoleva peatükiga hõlmatud heitkoguste tõendamise kriteeriumid on esitatud V lisa C osas.
7. Liikmesriigid võivad kooskõlas artikli 14 lõikes 1 osutatud õigusaktidega lubada lihtsustatud seire-, aruandlus- ja tõendamismeetmeid sellistele reguleeritud üksustele, kelle tarbimisse lubatud kütusekogustele vastav iga-aastane heitkogus on väiksem kui 1000 tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti.

Artikkel 30g

Haldamine

Käesoleva peatükiga hõlmatud heitkoguste, reguleeritud üksuste ja lubatud heitkoguse ühikute suhtes kohaldatakse artikleid 13, 15a, artikli 16 lõikeid 1, 2, 3, 4 ja 12, artikleid 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22a, 23 ja 29. Vastavalt sellele käsitatakse:

- a) kõiki viiteid heitkogustele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud heitkogustele;
- b) kõiki viiteid käitajatele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud reguleeritud üksustele;
- c) kõiki viiteid lubatud heitkoguse ühikutele viidetena käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikutele.

Artikkel 30h

Ülemäärase hinnatõusu korral võetavad meetmed

1. Kui rohkem kui kolme järjestikuse kuu jooksul on lubatud heitkoguse ühikute keskmine hind enampakkumistel, mis korraldatakse kooskõlas artikli 10 lõike 4 alusel vastu võetud õigusaktiga, rohkem kui kaks korda kõrgem kui lubatud heitkoguse ühikute keskmine hind kuue eelneva järjestikuse kuu jooksul käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistel, [...] vabastatakse kooskõlas otsuse (EL) 2015/1814 artikli 1a lõikega 7 turustabiilsusreservist 50 miljonit käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikut.

2027. ja 2028. aasta puhul on esimese lõigu tingimused täidetud, kui rohkem kui kolme järjestikuse kuu jooksul on lubatud heitkoguse ühikute keskmine hind 1,5 korda kõrgem lubatud heitkoguse ühikute keskmisest hinnast kuue eelneva järjestikuse kuu võrdlusperioodi jooksul.

2. Kui rohkem kui kolme järjestikuse kuu jooksul on lubatud heitkoguse ühikute keskmine hind enampakkumistel, mis korraldatakse kooskõlas artikli 10 lõike 4 alusel vastu võetud õigusaktiga, rohkem kui kolm korda kõrgem kui lubatud heitkoguse ühikute keskmine hind kuue eelneva järjestikuse kuu jooksul käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistel, vabastatakse kooskõlas otsuse (EL) 2015/1814 artikli 1a lõikega 7 turustabiilsusreservist 150 miljonit käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikut.
3. Kui käesoleva artikli lõikes 1 või 2 osutatud tingimus on täidetud, ei vabastata täiendavaid lubatud heitkoguse ühikuid sama lõike alusel enne 12 kuu möödumist.
4. Kui lõikes 1 või 2 sätestatud tingimus on täidetud ja lõiget 3 ei kohaldata, avaldab komisjon viivitamata *Euroopa Liidu Teatajas* kuupäeva, mil lõigetes 1 või 2 sätestatud tingimus täideti.

Artikkel 30i

Käesoleva peatüki läbivaatamine

Komisjon esitab 1. jaanuariks 2028 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva peatüki sätete rakendamisest, võttes vaatluse alla nende tõhususe, haldamise ja praktilise kohaldamise, sealhulgas otsuse (EL) 2015/1814 kohaste eeskirjade kohaldamise ja käesoleva peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute kasutamise II [...] ja III peatükiga hõlmatud nõuete täitmise kohustusega üksuste kohustuste täitmiseks. Vajaduse korral esitab komisjon koos kõnealuse aruandega Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku käesolevat peatükki muuta. Komisjon peaks 31. oktoobriks 2031 hindama, kas III lisaga hõlmatud sektorite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud sektoreid hõlmavasse heitkogustega kauplemise süsteemi on teostatav.

Menetlused III lisas osutatud tegevusala ühepoolseks laiendamiseks muudele sektoritele, mis ei ole II ja III peatükiga hõlmatud

1. Alates 2027. aastast võivad liikmesriigid kohaldada III lisas mitte loetletud sektorites käesoleva peatüki kohast heitkogustega kauplemist, võttes arvesse kõiki asjakohaseid kriteeriume, eelkõige mõju siseturule, võimalikke konkurentsimoonutusi, käesoleva peatüki kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteemi keskkonnaalast terviklikkust ning kavandatava seire- ja aruandlussüsteemi usaldusväärsust, tingimusel et komisjon on tegevusala laiendamise heaks kiitnud.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad laiendamise heakskiitmist, loa andmist täiendavate lubatud heitkoguse ühikute väljaandmiseks ja teistele liikmesriikidele tegevusala laiendamiseks loa andmist. Samuti võib komisjon selliste delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel täiendada laiendamist täiendavate normidega, millega reguleeritakse meetmeid, mille eesmärk on käsitleda võimaliku topeltarvestuse juhtumeid, kaasa arvatud täiendavate lubatud heitkoguse ühikute väljaandmist, et hüvitada lubatud heitkoguse ühikud, mis on loovutatud kütuste kasutamiseks I lisas loetletud tegevusalade puhul. Kõik liikmesriikide võetud finantsmeetmed selliste sektorite ja allsektorite ettevõtjate kasuks, mille puhul esineb kasvuhoonegaaside heite ülekandumise tõeline oht suurte kaudsete kulude tõttu, mis ilmnevad tegelikult kasvuhoonegaaside heitkogustega seotud kulude ülekandumisel kütusehindadesse tulenevalt ühepoolsest laiendamisest, peavad olema kooskõlas riigiabi eeskirjadega ja ei tohi moonuta põhjendamatult konkurentsi siseturul.

2. Käesoleva artikli kohase loa alusel välja antud täiendavad lubatud heitkoguse ühikud müüakse enampakkumisel kooskõlas artikli 30d nõuetega. Olenemata artikli 30d lõigetest 1–4a määravad tegevusala ühepoolset laiendanud liikmesriigid kindlaks kõnealuste täiendavate lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel müümisest saadud tulu kasutamise.“

- 22) Direktiivi 2003/87/EÜ I, Iib, IV ja V lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi I lisale ning direktiivile 2003/87/EÜ lisatakse III, IIIa ja IIIb lisa vastavalt käesoleva direktiivi I lisale.

Artikkel 2

Otsuse (EL) 2015/1814 muutmine

Otsust (EL) 2015/1814 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

- a) lõike 4 teine lause asendatakse järgmisega:

„Ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarv asjaomasel aastal on alates 1. jaanuarist 2008 käitiste ja laevandusettevõtjate suhtes välja antud, reservi mitte lisatud lubatud heitkoguse ühikute kumulatiivne arv, sealhulgas direktiivi 2003/87/EÜ, nagu see kehtis 18. märtsini 2018, artikli 13 lõike 2 kohaselt kõnealusel ajavahemikul välja antud lubatud heitkoguse ühikute arv ning käitiste õigused kasutada ELi HKS-i kohaseid rahvusvahelisi ühikuid [...] enne asjaomase aasta 31. detsembrini [...] ; sellest arvatakse maha ELi HKS-i kuuluvate käitiste ja laevandusettevõtjate tõendatud heitkoguste summa tonnides ajavahemikul 1. jaanuarist 2008 kuni sama aasta 31. detsembrini ning kõik direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 4 kohaselt kehtetuks tunnistatud lubatud heitkoguse ühikud.“;

- b) lisatakse lõige 4a:

„4a. Alates [käesoleva direktiivi jõustumisele järgnev aasta] hõlmab mis tahes aastal ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarvu arvutamine lennunduse jaoks välja antud lubatud heitkoguse ühikute kumulatiivset arvu ja ELi HKS-iiga hõlmatud lennundusest tulenevate tõendatud heitkoguste summat tonnides, välja arvatud artikli 12 lõike 6 kohaselt arvutatud kompenseerimisega hõlmatud marsruutidel toimuvatest lendudest tulenevad heitkogused, ajavahemikul 1. jaanuarist [käesoleva direktiivi jõustumisele järgnev aasta] kuni kõnealuse aasta 31. detsembrini. [...]

Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3ga kohaselt kehtetuks tunnistatud lubatud heitkoguse ühikuid käsitatakse ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarvu arvutamisel välja antud lubatud heitkoguse ühikutena.“;

c) lõiked 5 ja 5a asendatakse järgmisega:

„5. Kui ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarv jääb vahemikku 833 ja 1096 miljonit, arvatakse asjaomasel aastal liikmesriikide poolt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 2 kohaselt enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute arvust maha selline lubatud heitkoguse ühikute arv, mis on võrdne ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute kõige viimase käesoleva artikli lõike 4 kohaselt avaldatud koguarvu ning 833 miljoni vahega, ning see kogus lisatakse reservi kõnealuse aasta 1. septembril algava 12-kuulise ajavahemiku jooksul. Kui ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarv on suurem kui 1096 miljonit, arvatakse liikmesriikide poolt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 2 kohaselt enampakkumisel müüdavate lubatud heitkoguse ühikute arvust maha selline arv lubatud heitkoguse ühikuid, mis vastab 12 %-le ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarvust, ning see kogus lisatakse reservi kõnealuse aasta 1. septembril algava 12 kuu jooksul. Erandina viimasest lausest on see protsent kuni 31. detsembrini 2030 kahekordne.

Ilma et see piiraks käesoleva lõike kohaselt mahaarvatavate lubatud heitkoguse ühikute koguarvu, ei võeta 31. detsembrini 2030 liikmesriikide osade kindlaksmääramisel selles lubatud heitkoguse ühikute koguarvus direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 2 esimese lõigu punktis b osutatud lubatud heitkoguse ühikuid.

5a. Alates 2023. aastast tunnistatakse kehtetuks reservis hoitavate lubatud heitkoguse ühikute osa, mis ületab 400 miljonit lubatud heitkoguse ühikut, välja arvatud juhul, kui artikli 3 kohaselt toimuva esimese läbivaatamise käigus otsustatakse teisiti.“

2) Lisatakse järgmine artikkel 1a:

„Artikkel 1a

Turustabiilsusreservi toimimine hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris

1. Direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikud lisatakse käesoleva otsuse artikli 1 kohaselt loodud reservi eraldi sektsiooni ja vabastatakse seal kooskõlas käesolevas artiklis sätestatud eeskirjadega.
2. Reservi lisamine käesoleva artikli alusel algab 1. septembril **2028**. Lubatud heitkoguse ühikuid, mis on hõlmatud direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga, lisatakse reservi, hoitakse seal ja vabastatakse reservist eraldi käesoleva otsuse artikliga 1 hõlmatud lubatud heitkoguse ühikutest.
3. **2027**. aastal luuakse lõikes 1 osutatud sektsioon kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 2 teise lõiguga. Käesolevas lõikes osutatud lubatud heitkoguse ühikud, mida reservist ei vabastata, kaotavad kehtivuse 1. jaanuariks 2031.
4. Komisjon avaldab igal aastal direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarvu järgmise aasta 15. maiks eraldi artikli 1 lõike 4 kohaselt ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute arvust. Käesoleva artikli alusel asjaomasel aastal ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarv on direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud, alates 1. jaanuarist **2027** välja antud lubatud heitkoguse ühikute kumulatiivne arv, millest on maha arvatud direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud tõendatud heitkoguste kumulatiivne kogus tonnides ajavahemikul 1. jaanuarist **2027** kuni asjaomase aasta 31. detsembrini ning kõik direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikud, mis on direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 4 kohaselt kehtetuks tunnistatud. Esimest korda avaldatakse koguarv hiljemalt 15. mail **2028**.

5. Kui ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarv, mis vastab kõige viimasele käesoleva artikli lõike 4 kohaselt avaldatud koguarvule, on üle 440 miljoni, arvatakse asjaomasel aastal liikmesriikide poolt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d kohaselt enampakkumisel müüdavate peatükiga IVa hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute arvust maha 100 miljonit lubatud heitkoguse ühikut, ning need lisatakse reservi kõnealuse aasta 1. septembril algava 12-kuulise ajavahemiku jooksul.
6. Kui ringluses olevate lubatud heitkoguse ühikute koguarv on väiksem kui 210 miljonit, vabastatakse asjaomasel aastal reservist 100 miljonit peatükiga IVa hõlmatud lubatud heitkoguse ühikut ja lisatakse need liikmesriikide poolt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d kohaselt enampakkumisel müüdavate peatükiga IVa hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute arvule. Juhul kui reservis on vähem kui 100 miljonit lubatud heitkoguse ühikut, vabastatakse kõik reservis olevad lubatud heitkoguse ühikud käesoleva lõike alusel.
7. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30h kohaselt reservist vabastatavad kogused lisatakse IVa peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute kogusele, mille liikmesriigid panevad enampakkumisele direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d kohaselt kolme kuu jooksul, mida hakatakse arvestama üks kuu pärast direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 30h osutatud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teate kohast tingimuste täitmise kuupäeva [...].
8. Direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute suhtes kohaldatakse artikli 1 lõiget 8 ja artiklit 3.“

Artikkel 3

[Artikkel 3 eraldatakse käesolevast muutmisdirektiivist ja sellest saab eraldiseisev määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2015/757 – tekst viiakse üle artiklisse 8³⁸]

³⁸ Vt WK 7351/2022 ADD 2.

Artikkel 4

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad [...] käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 31. detsembriks 2023. Nad edastavad kõnealuste normide tekstid viivitamata komisjonile.
2. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendes normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 5

Üleminekusätted

[...] Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi artikli 4 lõikes 1 sätestatud kohustust täites, et nende siseriiklike õigusakte, millega võetakse üle direktiivi 2003/87/EÜ [*käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevale eelnev päev*] kehtinud redaktsiooni artikli 3 punkt u, artikli 10a lõige 3 ja artikli 10a lõige 4, artikli 10c lõige 7 ja I lisa punkt 1, kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2025. Nad kohaldavad oma riiklike meetmeid, millega võetakse üle kõnealuste sätete muudatused, alates 1. jaanuarist 2026.

Artikkel 6

[...] ³⁹

³⁹ Kuna määruse (EL) 2015/757 muudatused on direktiivist eraldatud, tuleb artikkel 6 välja jätta. Sisuliselt asendatakse see muutmismääruse artikliga 2, nagu on esitatud allpool.

Artikkel 7

Artikli 2 jõustumise ja kohaldamise kuupäev

1. Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Artiklit 2 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024⁴⁰.

Artikkel 8

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele. [...]

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

President

Eesistuja

⁴⁰ Sellega asendatakse ülevõtmisäetes esinev viide artiklile 2. Nimetatud kuupäev tagab, et artikli 2 muudatusi hakatakse kohaldama samal ajal riiklike meetmetega, millega võetakse üle artikkel 1.

Määruse (EL) 2015/757 muudatused, et sätestada merelaevanduse tegevusalade ja muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ lisamine ELi HKSis⁴¹

Artikkel 1

⁴²Määrust (EL) 2015/757 muudetakse järgmiselt.

-2) Kogu määruses, välja arvatud artiklid 1 ja 2, artikli 3 punktid a ja r, artikli 21 lõige 5 ning I ja II lisa, asendatakse sõnad „CO₂ heitkogus“ sõnadega „kasvuhoonegaaside heitkogus“ ning sõnad „CO₂ heitkogus“ asendatakse sõnadega „kasvuhoonegaaside heitkogus“.

-1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„Käesolevas määruses sätestatakse liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvatesse sadamatesse saabuvatelt, seal viibivatelt või sealt lahkuvatelt laevadelt pärit kasvuhoonegaaside heitkoguste ja muu olulise teabe täpse seire, aruandluse ja kontrolli eeskirjad eesmärgiga edendada meretranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite kulutõhusat vähendamist.“

0) Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse laevade suhtes, mille kogumahutavus on üle 5000 tonni seoses kasvuhoonegaaside heitkogustega, mis tekivad nende reisiridel viimasena külastatud sadamast liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse külastatavasse sadamasse ja liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvast külastatavast sadamast järgmisena külastatavasse sadamasse ning nende viibimisel liikmesriigi jurisdiktsiooni all olevates külastatavates sadamates.

1a. Käesoleva määrusega hõlmatud kasvuhoonegaasid on:

a) süsinikdioksiid (CO₂).

⁴¹ Lisatakse põhjendused.

⁴² Ettepanekud on esitatud dokumendis WK 7351/2022 ADD 1.

b) metaan (CH₄) heite puhul alates [1. jaanuarist 2024] ja

c) dilämmastikoksiid (N₂O) heite puhul alates [1. jaanuarist 2024].

Kui käesolevas määruses viidatakse heite või kasvuhoonegaaside summaarsele üldkogusele, käsitatakse seda summaarse üldkogusena iga gaasi kohta eraldi⁴³.“

1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) punkt a asendatakse järgmisega:

„a) „kasvuhoonegaaside heitkogus“ – artikli 2 lõike 1a kohaselt käesolevast määrusest tulenevate kohustustega hõlmatud kasvuhoonegaaside eraldumine [...] laevadelt;“;

b) punktid b, d ja m asendatakse järgmisega:

„b) „külastatav sadam“ – direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3 punktis wa määratletud külastatav sadam,“;⁴⁴

„d) „ettevõtja“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EL artikli 3 punktis v määratletud laevandusettevõtja;“;

„m) „aruandeperiood“ – ajavahemik alates 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini (kaasa arvatud). Kahel eri kalendriaastal algava ja lõppeva reisi korral arvestatakse asjakohased andmed esimese asjaomase kalendriaasta alla;“;

c) lisatakse järgmised punktid q ja r:

„q) „haldav asutus“ – laevandusettevõtjale määratud haldav asutus, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ* artiklis 3gd;

⁴³ Tagamaks, et kogu määruses esitatakse iga gaasi kohta eraldi andmed, mis võimaldaks kindlaks määrata CO₂-ekvivalentheite summaarse üldkoguse.

⁴⁴ Dokumendis WK 7351/2022 on märgitud, et ümberlaadimissadamatega seotud muudatused peavad kajastuma ka seire-, aruandlus- ja kontrollimääruses.

r) „ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed“ – kõigi aruandeperioodil ettevõtja vastutusel olnud laevade kasvuhoonegaaside summaarne heitkogus direktiivi 2003/87/EÜ I lisas meretranspordi tegevusaladega seoses loetletud gaaside puhul, mille kohta tuleb kõnealuse direktiivi kohaselt aru anda.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).“

2) Artiklisse 4 lisatakse lõige 8:

„8. Ettevõtjad esitavad vastavalt artiklile 11a ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed aruandeperioodil nende vastutusel olnud laevade kohta.“

3) Artikli 5 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta [...] I ja [...] II lisa, et võtta arvesse metaani ja dilämmastikoksiidi heite lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse, direktiivi 2003/87/EÜ läbivaatamist, sealhulgas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 14 lõike 1 kohaselt vastu võetud rakendusaktidega vastavusse viimist, asjakohaseid rahvusvahelisi norme ning rahvusvahelisi ja Euroopa standardeid. Komisjonil on samuti õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte I ja II lisa muutmiseks, et täpsustada nendes sätestatud seiremeetodite elemente, võttes arvesse tehnoloogia ja teaduse arengut ning et tagada direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt kehtestatud ELi HKS-i tõhus toimimine.

Komisjon võtab vastu sellised delegeeritud õigusaktid, millega muudetakse I ja II lisa, mis on vajalikud metaani ja dilämmastikoksiidi heitkoguste lisamiseks käesoleva määruse kohaldamisalasse [1. oktoobriks 2023]. I lisas sätestatud meetodid ja II lisas sätestatud eeskirjad viiakse vajaduse korral vastavusse määruses [xxx/yyyy] [FuelEU Maritime, 2021/0210 (COD)] sätestatud meetodite ja eeskirjadega.“

4) Artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

-a) lõike 3 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) ettevõtja nimi ning kontaktisiku aadress, telefon ja e-posti aadress ning ettevõtja ja registreeritud omaniku kordumatu IMO tunnusnumber“;

a) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Ettevõtjad kasutavad standardseid seirekavavorme, mis esitatakse automatiseeritud süsteeme ja andmevahetusvorminguid kasutades. Kõnealused vormid, sealhulgas tehnilised eeskirjad nende ühetaoliseks kohaldamiseks ja automaatseks edastamiseks, määratakse kindlaks komisjoni poolt rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 24 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“;

b) lisatakse lõiked 6, 7 ja 8:

„6. [...] [1. aprilliks 2024] esitavad ettevõtjad vastutavale haldavale asutusele iga oma käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva laeva kohta seirekava, mille tõendaja peab esmalt hindama käesoleva määruse nõuetele vastavaks ning milles kajastatakse metaani ja dilämmastikoksiidi heitkoguste lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse.

7. Olenemata lõikest 6 esitavad ettevõtjad laevade kohta, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse esimest korda pärast [1. jaanuari 2024] [...], vastutavale haldavale asutusele käesoleva määruse nõuetele vastava seirekava ilma liigse viivituse ja mitte hiljem kui kolm kuud pärast seda, kui iga laev on külastanud esimest liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvat sadamat.

8. Hiljemalt [kaks aastat enne käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] [...] kiidavad vastutavad haldavad asutused ettevõtjate esitatud seirekavad heaks kooskõlas komisjoni poolt teise lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadega. Laevade puhul, mis kuuluvad [läbivaadatud HKSi direktiiv] kohaldamisalasse esimest korda pärast [1. jaanuari 2024] [...], kiidab vastutav haldav asutus esitatud seirekava kooskõlas komisjoni poolt teise lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadega heaks nelja kuu jooksul pärast laeva esmakordset külastust liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvasse sadamasse.

Komisjon võtab [1. oktoobriks 2023] kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusaktid, muutmaks artiklites 6, 7, 8, 9 ja 10 sisalduvaid sätteid seirekavade kohta, et võtta arvesse metaani ja dilämmastikoksiidi heitkoguste lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust seoses eeskirjadega, mille alusel haldavad asutused seirekavad heaks kiidavad.“

5) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 4 teine lause asendatakse järgmisega:

„Pärast hindamist teatab tõendaja ettevõtjale, kas kõnealused muudatused vastavad nõuetele. Ettevõtja esitab muudetud seirekava vastutavale haldavale asutusele pärast seda, kui on saanud tõendajalt teate, et seirekava vastab nõuetele.“;

b) lisatakse lõige 5:

„5. Haldav asutus kiidab heaks lõike 2 punktide a, b, c ja d kohased seirekava muudatused kooskõlas komisjoni poolt käesoleva lõike teise lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadega.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust seoses eeskirjadega, mille alusel haldavad asutuste kiidavad heaks seirekavadesse tehtud muudatused.“;

6) artikli 10 esimesele lõigule lisatakse punkt k⁴⁵:

„k) direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud kasvuhoonegaaside heitkoguste [...] koguhulk seoses selle direktiivi I lisas loetletud meretranspordi tegevusaladega, mille kohta tuleb selle direktiivi kohaselt [...] esitada seoses meretranspordi tegevusaladega aruanne, koos teabega, mis on vajalik, et põhjendada selle direktiivi artikli 12 lõikest 3 tuleneva sellise mis tahes asjakohase erandi kohaldamist, mis on sätestatud selle direktiivi artikli 12 lõigetes 3-e, 3-d, 3-c ja 3-b.“

6a) Artikli 11 lõikele 1 lisatakse järgmine lõik:

„Alates 2025. aastast esitavad ettevõtjad iga aasta 31. märtsiks oma vastutavale haldavale asutusele, asjaomase lipuriigi ametiasutustele, sõltuvalt, millise liikmesriigi lipu all laev sõidab, ning komisjonile heitearuande kõigi nende vastutusel olevate laevade kogu aruandeperioodi kohta: tõendaja peab olema aruannet kontrollinud ja selle rahuldavaks tunnistanud vastavalt artiklile 13. Haldav asutus võib nõuda, et ettevõtjad esitaksid oma heitearuanded enne 31. märtsi, kuid mitte enne 28. veebruari.“

6b) Artikli 11 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Ettevõtja vahetamise korral esitab eelmine ettevõtja oma vastutavale haldavale asutusele, liikmesriigi lipu all sõitvate laevade puhul asjaomastele lipuriikide ametiasutustele, uuele ettevõtjale ja komisjonile võimalikult kiirest pärast muudatuse lõpuleviimise kuupäeva ja hiljemalt kolme kuu jooksul pärast seda aruande, mis sisaldab samu elemente kui heitearuanne, kuid selles käsitletakse üksnes ajavahemikku, mille jooksul tegeleti tegevusaladega tema vastutusel.“

⁴⁵ Teksti on kohandatud, et võtta arvesse muude kui CO₂ heitkoguste lisamist.

6c) Artiklisse 11 lisatakse järgmine lõige:

„4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, muutmaks artiklites 11, 11a ja 12 sisalduvaid sätteid aruandluseeskirjade kohta, et võtta arvesse metaani ja dilämmastikoksiidi heitkoguste lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse. Esimene selline delegeeritud õigusakt võetakse vastu [1. oktoobriks 2023].“

7) Lisatakse artikkel 11a:

„Artikkel 11a

Aruandlus ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete kohta ning andmete esitamine

1. Ettevõtjad teevad kooskõlas lõike 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadega aruandeperioodi jooksul kindlaks ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed, mis põhinevad heitearuandel ja artikli 11 lõikes 2 osutatud aruandel iga laeva kohta, mis oli aruandeperioodil nende vastutusel.
2. Alates 2025. aastast [...] esitab ettevõtja iga aasta 31. märtsiks vastutavale haldavale asutusele kooskõlas lõike 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadega ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed, mis hõlmavad direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt meretransporditegevuste kohta esitatavaid heitkoguseid aruandeperioodil ja on tõendatud käesoleva määruse III peatüki kohaselt (edaspidi „ettevõtja tasandi tõendatud summaarse heitkoguse andmed“).
3. Haldav asutus võib nõuda, et ettevõtjad esitaksid ettevõtja tasandi tõendatud summaarse heitkoguse andmed enne 31. märtsi, kuid mitte enne 28. veebruari.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust eeskirjadega, milles käsitletakse ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete seiret ja aruandlust ning ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete esitamist haldavale asutusele.“

8) Artiklit 12 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Heitearuande vorm ja ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete esitamine“;

b) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Heitearuanne ja ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed esitatakse automatiseeritud süsteemide ja andmevahetusvormingute, sealhulgas elektrooniliste vormide abil.“

9) Artiklit 13 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Tõendaja hindab heitearuande ja artikli 11 lõikes 2 osutatud aruande vastavust artiklites 8–12 ning I ja II lisas sätestatud nõuetele.“;

b) lisatakse lõiked 5 ja 6:

„5. Tõendaja hindab ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete vastavust lõike 6 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele.

Kui tõendaja jõuab piisava kindlusega järeldusele, et ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed ei sisalda olulisi väärkajastamisi, väljastab tõendaja kontrolliaruande, milles kinnitatakse, et ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmed on tunnistatud rahuldavaks kooskõlas lõike 6 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud eeskirjadega.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust eeskirjadega, milles käsitletakse ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete kontrolli ning kontrolliaruande väljaandmist.“

10) Artiklit 14 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 punkt d asendatakse järgmisega:

„d) arvutusi, mille tulemusel määratakse üldine [...] kasvuhoonegaaside heitkogus ja direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud kasvuhoonegaaside heitkoguste koguhulk [...] seoses selle direktiivi I lisas loetletud meretranspordi tegevusaladega, mille kohta tuleb selle direktiivi [...] kohaselt esitada seoses meretranspordi tegevusaladega aruanne;“;

b) lisatakse järgmine lõige 4:

„4. Ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete kontrollimisel hindab tõendaja esitatud andmete täielikkust ja kooskõla ettevõtja esitatud teabega, sealhulgas tema tõendatud heitearuannete ja artikli 11 lõikes 2 osutatud aruandega.“

11) Artiklisse 15 lisatakse lõige 6:

„6. Seoses ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete tõendamisega järgivad tõendaja ja ettevõtja teise lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tõendamiseeskirju. Tõendaja ei kontrolli ühegi ettevõtja vastutusel oleva laeva heitearuannet ega artikli 11 lõikes 2 osutatud aruannet.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust eeskirjadega, milles käsitletakse ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmete kontrollimist, sealhulgas kontrollimeetodeid ning kontrollimenetlusi.“

12) Artikli 16 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Tõendajatele, kes hindavad seirekavasid ja heitearuandeid ning ettevõtja tasandi summaarse heitkoguse andmeid ning annavad välja käesolevas määrukses osutatud kontrolliaruandeid ja nõuetele vastavuse dokumente, annab käesoleva määrukse kohaldamisalasse kuuluva tegevuse jaoks akrediteeringu riiklik akrediteerimisasutus vastavalt määruurile (EÜ) nr 765/2008.“

13) Artikli 20 lõige 3 asendatakse järgmisega⁴⁶:

„3. Laevadele, mille puhul ei ole seire- ja aruandlusnõudeid täidetud kahe või enama järjestikuse aruandeperioodi jooksul, ja kui järgimist ei suudeta tagada muude täitemeetmetega, võib sisenemissadama liikmesriigi pädev asutus pärast seda, kui on andnud asjaomasele laevandusettevõtjale võimaluse esitada oma märkused, anda välja väljasaatmiskorralduse, millest teatatakse komisjonile, EMSA-le, teistele liikmesriikidele ja asjaomasele lipuriigile. Sellise väljasaatmiskorralduse väljaandmise tulemusena keelab iga liikmesriik, välja arvatud liikmesriik, kelle lipu all laev sõidab, asjaomase laeva sisenemise oma sadamatesse seni, kuni laevaettevõtja täidab oma seire- ja aruandluskohustusi vastavalt artiklitele 11 ja 18. Kui laev sõidab liikmesriigi lipu all ning siseneb ühte tema sadamatest [...] või leitakse sealt, siis [...] peab asjaomane liikmesriik laeva kinni pärast seda, kui on andnud asjaomasele ettevõtjale võimaluse esitada oma märkused, kuni ettevõtja on oma kohustused täitnud.

⁴⁶ Et viia see kooskõlla HKSi direktiivi sõnastusega.

Kui avastatakse, et liikmesriigi lipu all sõitev laev on esimeses lõigus osutatud viisil kohustused täitmata jätnud ning asub selle liikmesriigi sadamas, mille lipu all laev sõidab, siis võib asjaomane liikmesriik pärast seda, kui on andnud asjaomasele laevandusettevõtjale võimaluse esitada oma märkused, anda korralduse laeva kinnipidamiseks, kuni laevandusettevõtja on oma kohustused täitnud. Liikmesriik teatab sellest komisjonile, EMSA-le ja teistele liikmesriikidele. [...]

Kõnealuste kohustuste täitmist kinnitab väljasaatmiskorralduse väljastanud pädevale riiklikule asutusele kehtiva nõuetele vastavuse tunnistuse esitamine. Käesolev lõige ei piira merehädas olevate laevade suhtes rakendatavate rahvusvaheliste merenduseeskirjade kohaldamist.“

13a) Artikli 20 lõikesse 5 lisatakse järgmine lõik:

„Käesoleva lõike kohase erandi tegemise võimalust ei kohaldata liikmesriigi suhtes, kelle vastutav asutus on laevandusettevõtjat haldav asutus.“

13b) Artikli 21 lõike 2 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) laeva identifitseerimisandmed (nimi, ettevõtja, IMO identifitseerimisnumber ja registreerimis- või kodusadam);“

13c) Artikli 21 lõiget 5 muudetakse järgmiselt:

„5. Komisjon hindab iga kahe aasta järel meretranspordisektori üldmõju ülemaailmsele kliimale, tuginedes sealhulgas muudele kui CO2 heitkogustele ja mõjule, mida avaldavad muud kasvuhoonegaasid ning globaalse soojenemise potentsiaaliga tahked osakesed, mis ei ole hõlmatud käesoleva määrusega.“

13d) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 22a

Läbivaatamine

Komisjon vaatab käesoleva määruse läbi hiljemalt 31. detsembriks 2024, võttes eelkõige arvesse selle rakendamisel saadud täiendavaid kogemusi. Läbivaatamine hõlmab hinnangut selle kohta, kas on asjakohane lisada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuni 5000[...] -tonnise kogumahutavusega, kuid mitte väiksema kui 400-tonnise kogumahutavusega laevad, pidades silmas nende võimalikku hilisemat lisamist direktiivi 2003/87/EÜ või muude meetmete väljapakumist selliste laevade kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks. Kui see on asjakohane, lisatakse aruandele ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.“

14) Artiklit 23 muudetakse järgmiselt:

a) lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

„Õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millele on osutatud [...] artikli 6 lõikes 8, artikli 7 lõikes 5, artikli 11a lõikes 4, artikli 13 lõikes 6 ja artikli 15 lõikes 6, antakse komisjonile määramata ajaks alates [muudetud seire-, aruandlus- ja kontrollimäärus] jõustumisest.“;

b) lõigetes 3 ja 5 asendatakse sõnad „Artikli 5 lõikes 2, artikli 15 lõikes 5, artikli 16 lõikes 3“ sõnadega „Artikli 5 lõikes 2, artikli 6 lõikes 8, artikli 7 lõikes 5, artikli 11a lõikes 4, artikli 13 lõikes 6, artikli 15 lõikes 5, artikli 15 lõikes 6 ja artikli 16 lõikes 3“;

c) lõikele 5 lisatakse järgmine lõik:

„Esimese lõigu viimast lauset ei kohaldata siiski delegeeritud õigusaktide suhtes, mis on vastu võetud 1. oktoobriks 2023 vastavalt artikli 5 lõike 2 teisele lõigule, artikli 6 lõike 8 teisele lõigule, artikli 11 lõikele 4 ja artikli 15 lõikele 5.“

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates selle jõustumise kuupäevast. Artikli 1 lõike 1 punkti b kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

LISA

Direktiivi 2003/87/EÜ I lisa muudetakse järgmiselt:

punktid 1 ja 3 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolev direktiiv ei käsitle [...] kätisi või kätise osi, mis tegelevad uute toodete ja menetluste uurimise, arendustegevuse ja katsetamisega. Käesolev direktiiv ei hõlma kätisi [...], kui artikli 11 lõike 1 teises lõigus osutatud eelneva asjaomase viieaastase perioodi vältel on artikli 14 kohaselt sätestatud kriteeriumidele vastava biomassi põletamisel tekkinud heitkogused keskmiselt moodustanud üle 95 % kasvuhoonegaaside koguheitest.

3. Kui selleks, et langetada otsus kätise lisamise kohta ELi HKS-i, arvutatakse tema summaarne nimisoojusvõimsus, liidetakse kõigi selle osaks olevate selliste tehniliste üksuste nimisoojusvõimsused kätise piires, kus põletatakse kütuseid. Nendeks üksusteks võivad muu hulgas olla igat tüüpi katlad, põletid, turbiinid, soojendid, sulatusahjud, jäätmepõletusseadmed, särdamisahjud, põletusahjud, ahjud, kuivatid, mootorid, kütuseelemendid, keemilise silmuspõletamise seadmed, tõrvikpõletid ning termilise või katalüütilise järelpõletamise seadmed. Selle arvutuse juures ei võeta arvesse seadmeid nimisoojusvõimsusega alla 3 MW.“;

– tabelit muudetakse järgmiselt:

i) teine rida asendatakse järgmisega:

„Õli rafineerimine põletusseadmetega, mille summaarne nimisoojusvõimsus on üle 20 MW	Süsinikdioksiid“;
--	-------------------

ii) viies rida asendatakse järgmisega:

„Raua või terase tootmine (esmane või teisene sulatamine), sealhulgas pidevvalu, tootmisvõimsusega üle 2,5 tonni tunnis	Süsinikdioksiid“;
---	-------------------

iii) seitsmes rida asendatakse järgmisega:

„Primaaralumiiniumi või alumiiniumoksiidi tootmine	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsvesinikud“;
--	--

a) **tegevusalade liikide viieteistkümnes rida asendatakse järgmisega:**

3) „Kipsi kuivatamine või kaltsineerimine või kipsplaatide ja muude kipstoodete tootmine tootmisvõimsusel üle 20 tonni kaltsineeritud kipsi või kuivatatud teisest kipsi ööpäevas	4) Süsinikdioksiid“;
---	----------------------

iv) **kaheksateistkümnes rida asendatakse järgmisega:**

„Tahma tootmine, mis hõlmab orgaaniliste ainete, nt õlide, tõrvade, krakkimis- ja destilleerimisjääkide koksistamist, tootmisvõimsusel üle 50 tonni ööpäevas	Süsinikdioksiid“;
--	-------------------

v) **kahekümne neljas rida asendatakse järgmisega:**

„Vesiniku (H ₂) ja sünteesgaasi tootmine tootmisvõimsusel üle 25 tonni päevas	Süsinikdioksiid“;
---	-------------------

vi) **kahekümne seitsmes rida asendatakse järgmisega:**

„Kasvuhoonegaaside transportimine geoloogiliseks säilitamiseks direktiivi 2009/31/EÜ kohaselt lubatud säilitamiskohta, välja arvatud heitkogused, mis on hõlmatud käesoleva direktiivi kohase muu tegevusalaga	Süsinikdioksiid“;
--	-------------------

vii) viimase uue rea järele lisatakse joonega eraldatult järgmine rida:

<p>„Meretransport</p> <p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/757 hõlmatud laevade meretransporditegevus, mille eesmärk on reisijate või kauba vedu ärilistel eesmärkidel</p>	<p>[...] Süsinikdioksiid“.</p>
--	--------------------------------

1) Direktiivi 2003/87/EÜ IIb lisa asendatakse järgmisega:

„IIb LISA

**A osa – ARTIKLI 10 LÕIKE 1 KOLMANDALE LÕIGULE VASTAVATE
MODERNISEERIMISFONDI VAHENDITE JAOTUS**

	Osa
Bulgaaria	5,84 %
Tšehhi	15,59 %
Eesti	2,78 %
Horvaatia	3,14 %
Läti	1,44 %
Leedu	2,57 %
Ungari	7,12 %
Poola	43,41 %
Rumeenia	11,98 %
Slovakkia	6,13 %

**B osa – ARTIKLI 10 LÕIKE 1 NELJANDALE LÕIGULE VASTAVATE
MODERNISEERIMISFONDI VAHENDITE JAOTUS**

	Osa
Bulgaaria	<u>4,9</u> %
Tšehhi	12,6 %
Eesti	2,1 %
Kreeka	10,1 %
Horvaatia	2,3 %
Läti	1,0 %
Leedu	1,9 %
Ungari	5,8 %
Poola	34,2 %
Portugal	8,6 %
Rumeenia	9,7 %
Slovakkia	4,8 %
<u>Sloveenia</u>	<u>2,0</u> %

2) Direktiivile 2003/87/EÜ lisatakse järgmised III, IIIa ja IIIb lisa:

„III LISA

IVa PEATÜKIGA HÕLMATUD TEGEVUSALA

<p>Tegevusala:</p> <p>1. Hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris põletamiseks kasutatavate kütuste tarbimisse lubamine.</p> <p>Kõnealune tegevusala ei hõlma järgmist:</p> <p>a) käesoleva direktiivi I lisa loetletud tegevusaladel kasutatavate kütuste tarbimisse lubamine, välja arvatud juhul, kui neid kasutatakse põletamiseks kasvuhoonegaaside transportimisel nende geoloogiliseks säilitamiseks (kahekümneseitsmendal real märgitud tegevus);</p> <p>b) selliste kütuste tarbimisse lubamine, mille heitekoefitsient on null.</p> <p>2. Hoonesektor ja maanteetranspordisektor vastavad järgmistele heiteallikatele, mis on kindlaks määratud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2006. aasta suunistes kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta, tehes määratlustes vajalikud muudatused järgmiselt:</p> <p>a) soojuse ja elektri koostootmine (allikakategooria kood 1A1a ii) ja küttejaamad (allikakategooria kood 1A1a iii), kui nad toodavad soojust käesoleva punkti alapunktides c ja d nimetatud kategooriate jaoks kas otse või kaugküttevõrkude kaudu;</p> <p>b) maanteetransport (allikakategooria kood 1A3b), välja arvatud põllumajandussõidukite kasutamine kattega teedel;</p> <p>c) kaubanduslik/institutsiooniline sektor (allikakategooria kood 1A4a);</p> <p>d) eluasemesektor (allikakategooria kood 1A4b).</p>	<p>Kasvuhoonegaasid</p> <p>Süsinikdioksiid (CO₂)</p>
---	---

**LINEAARSE VÄHENDAMISTEGURI KOHANDAMINE VASTAVALT ARTIKLI 30c
LÕIKELE 2**

1. Kui IVa peatüki kohaselt aastate 2024–2026 kohta teatatud keskmised heitkogused on üle 2 % suuremad kui artikli 30c lõike 1 kohaselt määratud 2025. aasta koguse väärtus ja kui need erinevused ei ole tingitud vähem kui 5 % erinevusest IVa peatüki kohaselt teatatud heitkoguste ja IVa peatükiga hõlmatud sektorites UNFCCC allikakategooriatest pärit liidu 2025. aasta kasvuhoonegaaside heitkoguste inventuuriandmete vahel, siis arvutatakse lineaarne vähendamistegur, kohandades artikli 30c lõikes 1 osutatud lineaarset vähendamistegurit.
2. Punkti 1 kohane kohandatud lineaarne vähendamistegur määratakse järgmiselt:

$$[LRF_{adj} = 100\% * ((MRV_{[2024-2026]} - (MRV_{[2024-2026]} + ((ESR_{[2024]} - 6 * LRF_{[2024]} * ESR_{[2024]}) - MRV_{[2024-2026]}) / 5)) / MRV_{[2024-2026]}], \text{ kus}$$

LRF_{adj} on kohandatud lineaarne vähendamistegur;

$MRV_{[2024-2026]}$ on IVa peatüki kohaste tõendatud heitkoguste keskmine aastatel 2024–2026;

$ESR_{[2024]}$ on IVa peatükiga hõlmatud sektorite jaoks artikli 30c lõike 1 kohaselt määratud 2024. aasta heitkoguste väärtus;

$LRF_{[2024]}$ on artikli 30c lõikes 1 osutatud lineaarne vähendamistegur.]“

(3) Direktiivi 2003/87/EÜ IV lisa muudetakse järgmiselt:

A osa jaotist „Arvutamine“ muudetakse järgmiselt:

i) neljanda lõigu viimane lause „Biomassi heitekoefitsient võrdub nulliga.“ asendatakse järgmisega:

„Direktiiviga (EL) 2018/2001 biomassi kasutamise suhtes kehtestatud säästlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastava biomassi heitekoefitsient, koos käesoleva direktiivi alusel kohaldamiseks tehtud vajalike kohandustega, mis on sätestatud artiklis 14 osutatud rakendusaktides, on null.“;

ii) kuues lõik asendatakse järgmisega:

„Kasutatakse direktiivi 2010/75/EL kohaselt välja töötatud standardväärtusega oksüdatsioonikoefitsiente, välja arvatud juhul, kui käitaja suudab tõendada, et tegevuspõhised koefitsiendid on täpsemad.“;

b) B osa jaotises „Süsinikdioksiidi heitkoguste seire“ asendatakse neljanda lõigu viimane lause „Biomassi heitekoefitsient on null.“ järgmisega:

„Direktiiviga (EL) 2018/2001 biomassi kasutamise suhtes kehtestatud säästlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastava biomassi heitekoefitsient, koos käesoleva direktiivi alusel kohaldamiseks tehtud vajalike kohandustega, mis on sätestatud artiklis 14 osutatud rakendusaktides, on null.“;

a) lisatakse järgmine C osa:

„C OSA – III lisa osutatud tegevusalale vastavate heitkoguste seire ja aruandlus

Heitkoguste seire

Heitkoguseid seiratakse arvutuste abil.

Arvutamine

Heitkoguste arvutamiseks kasutatakse järgmist valemit:

tarbimisse lubatud kütus × heitekoefitsient

Tarbimisse lubatud kütus hõlmab reguleeritud üksuse poolt tarbimisse lubatud kütuse kogust.

Kasutatakse standardseid valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) heitekoefitsiente, mis on võetud IPCC 2006. aasta inventuurisuunistest või nende hilisematest ajakohastatud versioonidest, välja arvatud juhul, kui kütusepõhised heitekoefitsiendid, mille on määranud sõltumatud akrediteeritud laboratooriumid tunnustatud analüütiliste meetodite abil, on täpsemad.

Iga reguleeritud üksuse ja iga kütuse kohta tehakse eraldi arvutused.

Heitkoguste aruandlus

Iga reguleeritud üksus esitab oma aruandes järgmise teabe:

A. Reguleeritud üksuse tuvastamiseks vajalikud andmed, sealhulgas:

- reguleeritud üksuse nimi;
- reguleeritud üksuse aadress, sealhulgas sihtnumber ja riik;
- reguleeritud üksuse pool tarbimisse lubatud kütuse liik ja tegevused, mille kaudu ta kütuse tarbimisse lubab, sealhulgas kasutatav tehnoloogia;
- kontaktisiku aadress, telefon, faks ja e-posti aadress ning
- reguleeritud üksuse ja võimaliku emaettevõtja omaniku nimi.

B. III lisas kindlaks määratud hoonesektoris ja maanteetranspordisektoris põletamiseks kasutatava iga tarbimisse lubatud kütuseliigi puhul, mille heitkogused arvutatakse:

- tarbimisse lubatud kütuse kogus;
- heitekoefitsiendid;
- koguheide;
- tarbimisse lubatud kütuse lõppkasutus(ed) ning
- määramatus.

Liikmesriigid võtavad meetmeid, et kooskõlastada aruandlusnõuded olemasolevate aruandlusnõuetega, et vähendada ettevõtjate aruandluskoormust.“

(4) Direktiivi 2003/87/EÜ V lisasse lisatakse järgmine C osa:

„C OSA – III lisas osutatud tegevusalale vastavate heitkoguste tõendamine

Üldpõhimõtted

1. III lisas osutatud tegevusele vastavad heitkogused tuleb tõendada.
2. Tõendamisel võetakse arvesse artikli 14 lõikele 3 vastavat aruannet ja eelneva aasta seireandmeid. Tõendamisel käsitletakse seiresüsteemide usaldusväärsust, usutavust ja täpsust ning heitkogustega seotud esitatud andmeid ja teavet, eelkõige:
 - a) tarbimisse lubatud kütuseid ja nendega seotud arvutusi;
 - b) heitekoefitsientide valikut ja kasutamist;
 - c) arvutusi, mille tulemusel määratakse üldine heitkogus.

3. Teatatud heitkoguseid võib tõendada üksnes juhul, kui usaldusväärsed ja usutavad andmed võimaldavad heitkoguseid piisava kindlusega määrata. Piisava kindluse saavutamiseks peab reguleeritud üksus näitama, et:

a) esitatud andmetes ei esine vastuolusid;

b) andmete kogumine on toimunud kooskõlas kehtivate teadusstandarditega ning

c) reguleeritud üksuse asjaomased registrid on täielikud ja järjepidevad.

4. Tõendajale tagatakse juurdepääs kõikidele tõendamise objektiga seotud tegevuskohtadele ja andmetele.

5. Tõendaja võtab arvesse, kas reguleeritud üksus on registreeritud ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS).

Metoodika

Strateegiline analüüs

6. Tõendamine põhineb kõigi reguleeritud üksuse poolt tarbimisse lubatud kütuste koguste strateegilisel analüüsil. Selleks peab tõendajal olema ülevaade kõigist tegevustest, mille kaudu reguleeritud üksus kütuseid tarbimisse lubab, ja nende olulisusest heitkoguste seisukohast.

Protsessi analüüs

7. Esitatud teabe tõendamine toimub vajaduse korral reguleeritud üksuse tegevuskohas. Tõendaja teeb esitatud andmete ja teabe usaldusväärse kindlakstegemiseks pistelisi kontrole.

Riskianalüüs

8. Tõendaja hindab kõiki reguleeritud üksuse poolt kütusete tarbimisse lubamiseks kasutatavaid viise, et hinnata reguleeritud üksuse üldist heitkogust käsitlevate andmete usaldusväärsust.

9. Selle analüüsi alusel nimetab tõendaja selgelt võimalikud suurema veariskiga elemendid ning muud seire- ja aruandluskorra aspektid, mis võivad tõenäoliselt üldise heitkoguse määramisega seotud vigade tekkimisele kaasa aidata. See hõlmab eelkõige eri allikatest pärinevate heitkoguste taseme määramiseks vajalikke arvutusi. Erilist tähelepanu pööratakse suure veariskiga elementidele ja seirekorra eespool nimetatud aspektidele.

10. Tõendaja võtab arvesse kõiki tõhusaid riskikontrollimeetodeid, mida reguleeritud üksus ebakindluse vähendamiseks kasutab.

Aruanne

11. Tõendaja koostab tõendamisprotsessi aruande, milles märgitakse, kas artikli 14 lõikele 3 vastav aruanne on rahuldav. Kõnealusel aruandes esitatakse kõik tehtud töö seisukohast olulised küsimused. Kui tõendaja arvates ei ole koguheidet oluliselt väärkajastatud, võib esitada deklaratsiooni, et artikli 14 lõikele 3 vastav aruanne on rahuldav.

Tõendaja pädevusele esitatavad miinimumnõuded

12. Tõendaja on reguleeritud üksusest sõltumatu, täidab oma ülesandeid usaldusväärselt, objektiivselt ja professionaalselt ning tunneb:

- a) käesoleva direktiivi sätteid, samuti asjaomaseid standardeid ja suuniseid, mille komisjon on artikli 14 lõike 1 kohaselt vastu võtnud;

- b) tõendatavate tegevusaladega seotud õigus- ja haldusnorme ning
 - c) reguleeritud üksuse poolt kütuste tarbimisse lubamiseks kasutatavate viisidega, eelkõige andmete kogumise, mõõtmise, arvutamise ja esitamisega seotud teabe saamist.“
-